

คุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่นตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์

นันทวัน แสนบัวคำ

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

พุทธศักราช 2558

คุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่นตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์

นันทวัน แสนบัวคำ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง

บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

พุทธศักราช 2558

**THE CHALACTERISTIC OF LOCAL LEADER IN THE OPINION OF
PEOPLE IN SRAKRUOD SUB-DISTRICT ADMINISTRATIVE
ORGANIZATION, SRITEP DISTRICT,
PETCHABOON PROVINCE**

NANTAWAN SANBUAKAM

A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS

THE DEGREE OF MASTER OF POLITICAL SCIENCE

DEPARTMENT OF GOVERNMENT

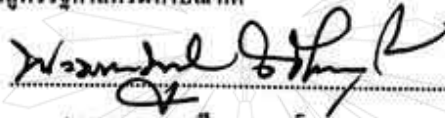
GRADUATE SCHOOL

MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY

B.E. 2558 (2015)

หัวข้อวิทยานิพนธ์ : คุณลักษณะของผู้นำที่องคินตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอสรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์
ชื่อนักศึกษา : นันทวัน แสนบัวคำ
สาขาวิชา : รัฐศาสตร์การปกครอง
อาจารย์ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์พิเศษ ดร.สุกิจ ชัยมุสิก
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม : รองศาสตราจารย์ ดร.ศรชัย ท้าวมิตร

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(พระมหาบุญศรี วัฒนาวุฑฒ (ผศ.ดร.))

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

พ.ศ. ๒๕๖๖

ประธานกรรมการ

(พันตำรวจเอกศาสตราจารย์ ดร. นิธิ ศรีวัฒนา)

อาจารย์ที่ปรึกษา

(รองศาสตราจารย์พิเศษ ดร.สุกิจ ชัยมุสิก)

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศรชัย ท้าวมิตร)

กรรมการ

(ดร.ชวลิต ไหลรินทร์)

กรรมการ

(ดร.สุทธนา ปราณิต)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์	: คุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่นตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวดอำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์
ชื่อนักศึกษา	: นันทวัน แสนบัวคำ
สาขาวิชา	: รัฐศาสตร์การปกครอง
อาจารย์ที่ปรึกษา	: รองศาสตราจารย์ (พิเศษ) ดร.สุกิจ ชัยมุสิก
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	: รองศาสตราจารย์ ดร. ศรชัย ท้าวมิตร
ปีการศึกษา	: 2558

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่นตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวดอำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่นในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวดอำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ของประชาชนที่มีเพศ อายุ และรายได้ต่อเดือนต่างกัน และ3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่นตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์

กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวดอำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 372 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการใช้สูตรการคำนวณขนาดตัวอย่างด้วยวิธีของ Taro Yamane และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างโดยบังเอิญ (Convenience Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลมี 2 ประเภท ได้แก่ สถิติเชิงพรรณนา คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอนุมาน คือ การทดสอบค่าที (t-test) และการทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (F-test or One-Way ANOVA)

ผลการวิจัยพบว่า

1) ระดับความคิดเห็นที่มีต่อคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น ของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยรวมทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปหาลดต่ำสุด ได้แก่ ด้านความเป็นผู้นำ, ด้านความรู้ความสามารถ, ด้านคุณธรรม จริยธรรมและ ด้านบุคลิกภาพ ตามลำดับ

2) ผลการเปรียบเทียบ พบว่า ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวดที่มีเพศอายุ และรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น โดยรวมทั้ง 4 ด้าน ไม่แตกต่างกัน

3) ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่นตามความคิดเห็นของประชาชน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด มีรายละเอียดดังนี้

1. ผู้นำท้องถิ่นควรให้ความเสมอภาคกับประชาชนในทุกๆ ด้าน
2. ผู้นำท้องถิ่นควรให้คำปรึกษาเพื่อช่วยแก้ปัญหาให้กับประชาชนทั่วไปได้
3. ผู้นำท้องถิ่นควรฝึกทักษะทางด้านความคิดให้มีความหลากหลายอยู่ตลอดเวลา เพื่อจะปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. ผู้นำท้องถิ่นควรต้องเอาใจใส่ และให้ความสนใจต่อความรู้สึกของผู้อื่น

4) ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มีประเด็นดังนี้

1. ผู้นำท้องถิ่นเป็นบุคคลของสังคม รวมถึงยังเป็นที่พึ่ง เป็นต้นแบบให้กับประชาชนทั่วไป ผู้นำท้องถิ่นจึงควรประกอบด้วยคุณธรรมจริยธรรม เพราะเป็นส่วนสำคัญในการปฏิบัติงาน ผู้นำที่มีคุณธรรมจริยธรรม จะทำให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ การดำเนินชีวิตจะเกิดประสิทธิภาพสูงสุด และประชาชนต้องการผู้นำที่มีคุณธรรมจริยธรรม มีสติจะ พุดจริง ทำจริง มีความยุติธรรม มีความเสมอต้นเสมอปลายมีความจริงใจ เสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม

2. บุคลิกภาพเป็นการแสดงออกที่สามารถบอกลักษณะของบุคคล ไม่ว่าจะเป็นการแต่งกาย กริยาวจา การแสดงออกที่เปิดเผย ความมุ่งมั่นความตั้งใจในการทำงาน ตลอดจนการปรับตัวให้เข้ากับบุคคลอื่นการมีบุคลิกภาพที่ดีย่อมทำให้ได้รับการยอมรับนับถือผู้นำท้องถิ่นจึงจำเป็นต้องมีบุคลิกภาพที่ดีเพราะจะสะท้อนออกมาให้ประชาชนทั่วไปสัมผัสได้และจะทำให้เป็นที่ยอมรับนับถือ และให้ความร่วมมือในทุกๆ กิจกรรม

3. ผู้นำท้องถิ่นควรประกอบด้วยความรู้ความสามารถในการดำเนินงานด้านต่างๆ มีเทคนิค วิธีการในการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพที่ท้องถิ่นต้องการมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล มีวิจรรย์ญาณในการแก้ไขปัญหาต่างๆมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

4. ผู้นำท้องถิ่นต้องมีความเป็นผู้นำที่ประชาชนต้องการ ทั้งเป็นที่พึ่งและพัฒนาสังคมให้เกิดประโยชน์สูงสุด สามารถแก้ไขปัญหาโดยใช้หลักการและเหตุผล วางตัวเหมาะสมกับสถานการณ์ และแสดงความเป็นผู้นำในสถานการณ์ต่างๆ รวมทั้งเมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นต้องสามารถควบคุมอารมณ์ได้

Thesis Title : **The Characteristics of Local Leaders in the Opinion of People in Srakruad Sub-district Administrative Organization, Sithep District, Petchabun Province**

Student's Name : **NantawanSaenbuakam**

Department : **Government**

Advisor : **Assoc.Prof. (Emeritus) Dr. SukitChaimusik**

Co-Advisor : **Assoc.Prof. Dr. SornchaiTaomitr**

Academic Year : **B.E. 2558 (2015)**

ABSTRACT

The objectives of this thesis were as follows: 1) to study the characteristics of local leaders in the opinion of people in Srakruad Sub-district Administrative Organization, Sithep District, Petchabun Province, 2) to compare the characteristics of local leaders in the opinion of people in Srakruad Sub-district Administrative Organization, Sithep District, Petchabun Province based on their sex, age, and income, and 3) to study the suggestions for development of the characteristics of local leaders in Srakruad Sub-district Administrative Organization, Sithep District, Petchabun Province.

The samplings used in the study were 372 people having eligibility in voting in Srakruad Sub-district Administrative Organization. The samplings were obtained from Taro Yamane formula through Convenience Sampling. Data were collected by questionnaire and then analyzed by descriptive statistics; frequency, percentage, mean, standard deviation, and inferential statistics; t-test and F-test or One-Way ANOVA.

The results of research were found as follows:

1) The level of people's opinions on the characteristics of the local leaders in Srakruad Sub-district Administrative Organization was totally high in 4 aspects. In details, the highest level was on leadership, followed by knowledge and ability, morality, ethics and personality respectively.

2) From the comparison, the people with different sexes, ages and monthly incomes had no significantly different level of opinion towards the characteristics of local leaders in Srakruad Sub-district Administrative Organization, Sithep District, Petchabun Province.

3) Details of recommendations and suggestions in development of characteristics of the local leaders in Srakruad Sub-district Administrative Organization were as follows:

1. Local leaders should give equal treat to people in all areas,
 2. Local leaders should provide consultation in problem solution for the public,
 3. Local leaders should have creative thinking skills in effective performance, and
 4. Local leaders should pay attention and care to others' feelings.
- 4) The sources from the interviews:

1. The local leaders were the public individuals and idols, so they should accomplish with morals and ethics. The leaders accomplished with morals and ethics will have good qualities of life and can perform duty effectively. Life will be effective. The people need leaders accomplished with morality, ethics, truth, justice, consistency, sincerity, and sacrifice.

2. A good personality indicates personal image and makes attractions to the others. Local leaders need to have a good personality to help attract and convince people with trust and giving cooperation in activities.

3. Local leaders should have knowledge, abilities, management techniques, vision, critical thinking and creative thinking in work.

4. Local leaders must have leadership that people expect in social development, problem solutions and leading the society in situations.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จสมบูรณ์ลงได้ด้วยการสนับสนุนช่วยเหลือและความกรุณาจากหลายฝ่าย ผู้วิจัยจึงขอขอบคุณ สถาบัน องค์กร และบุคคลที่ได้ให้ความช่วยเหลือดังต่อไปนี้ ขอขอบคุณมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย และคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชา จนสามารถนำความรู้มาเขียนวิทยานิพนธ์นี้ได้ และกรุณาชี้แนะแนวทางในการศึกษาค้นคว้า ขอกราบขอบคุณคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ซึ่งประกอบด้วย พ.ต.อ.ศ.ดร. นิธิ ศรีวัฒนา ประธานกรรมการ ดร.ชวลิต ไหลรินทร์, ดร. ยุทธนา ปราณิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งขอกราบขอบคุณ รองศาสตราจารย์ (พิเศษ) ดร.สุกิจ ชัยมุสิก อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์สรชัย ท้าวมิตร อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่กรุณารับหน้าที่เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ได้สละเวลาในการชี้แนะแนวทางข้อคิดเห็นต่างๆ ในการวิจัย ตลอดจนตรวจแก้ไขจนสำเร็จเรียบร้อย ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ พ.ต.อ. ศ.ดร. นิธิ ศรีวัฒนา, ดร.ชวลิต ไหลรินทร์, ดร. สมภพ ระงับทุกข์, ดร. ณัฐพล พัวประเสริฐ และนายภานุพงศ์ เสริมสิรินาวา ที่ได้อนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

ขอกราบขอบพระคุณ นายกองค้ำการบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ที่ได้อนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล

ขอกราบขอบคุณ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ทุกท่าน ที่ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวิจัย ในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดีและทำที่สุด

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ที่คอยให้กำลังใจและให้ความอนุเคราะห์ช่วยเหลือผู้วิจัยในทุกๆ ด้าน ประโยชน์และคุณค่าอันพึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบความดีทั้งหมดนี้แด่ บิดา มารดา และครู อาจารย์ อันเป็นที่เคารพสูงสุด ตลอดจนผู้มีอุปการคุณทุกท่านที่มีส่วนช่วยเหลือให้การทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้สำเร็จลงได้ด้วยดีทุกประการ

นนทวัน แสนบัวคำ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญคำย่อ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญแผนภูมิ	ณ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
1.3 สมมติฐานของการวิจัย	3
1.4 ขอบเขตของการวิจัย	4
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
1.6 คำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	5
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น	7
2.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำ	17
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้นำ	34
2.4 หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเกี่ยวกับผู้นำ	44
2.5 แนวคิดเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล	48
2.6 สภาพพื้นที่ทำการวิจัย	54
2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	55
2.8 สรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย	58

บทที่ 3	วิธีดำเนินการวิจัย	60
3.1	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	60
3.2	เทคนิคและวิธีสุ่มตัวอย่าง	61
3.3	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	63
3.4	การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	64
3.5	การเก็บรวบรวมข้อมูล	66
3.6	การวิเคราะห์ข้อมูล	66
3.7	สถิติที่ใช้ในการวิจัย	67
บทที่ 4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	69
4.1	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	69
4.2	ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล	70
4.3	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	71
ตอนที่ 1	ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม	71
ตอนที่ 2	คุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น ตามความคิดเห็นของประชาชน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์	73
ตอนที่ 3	การทดสอบสมมติฐานการวิจัย	79
ตอนที่ 4	ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่นตาม ความคิดเห็นของประชาชน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล สระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์	95
ตอนที่ 5	การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ เรื่อง คุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น ตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล สระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์	97
บทที่ 5	สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	101
5.1	สรุปผลการวิจัย	102
5.2	อภิปรายผลการวิจัย	104

5.3	ข้อเสนอแนะ	108
5.3.1	ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	108
5.3.2	ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย	108
บรรณานุกรม		110
ภาคผนวก		115
ภาคผนวก ก	รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ	116
ภาคผนวก ข	รายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์	119
ภาคผนวก ค	หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ	121
ภาคผนวก ง	หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล	127
ภาคผนวก จ	หนังสือขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์	130
ภาคผนวก ฉ	แบบสอบถาม	136
ภาคผนวก ช	แบบสัมภาษณ์	142
ภาคผนวก ซ	รูปภาพผู้ให้สัมภาษณ์	144
ภาคผนวก ฅ	ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)	148
ภาคผนวก ฎ	ผลการวิเคราะห์ความเชื่อมั่น (Reliability Analysis) ของแบบ สอบถาม	151
ประวัติผู้วิจัย		155

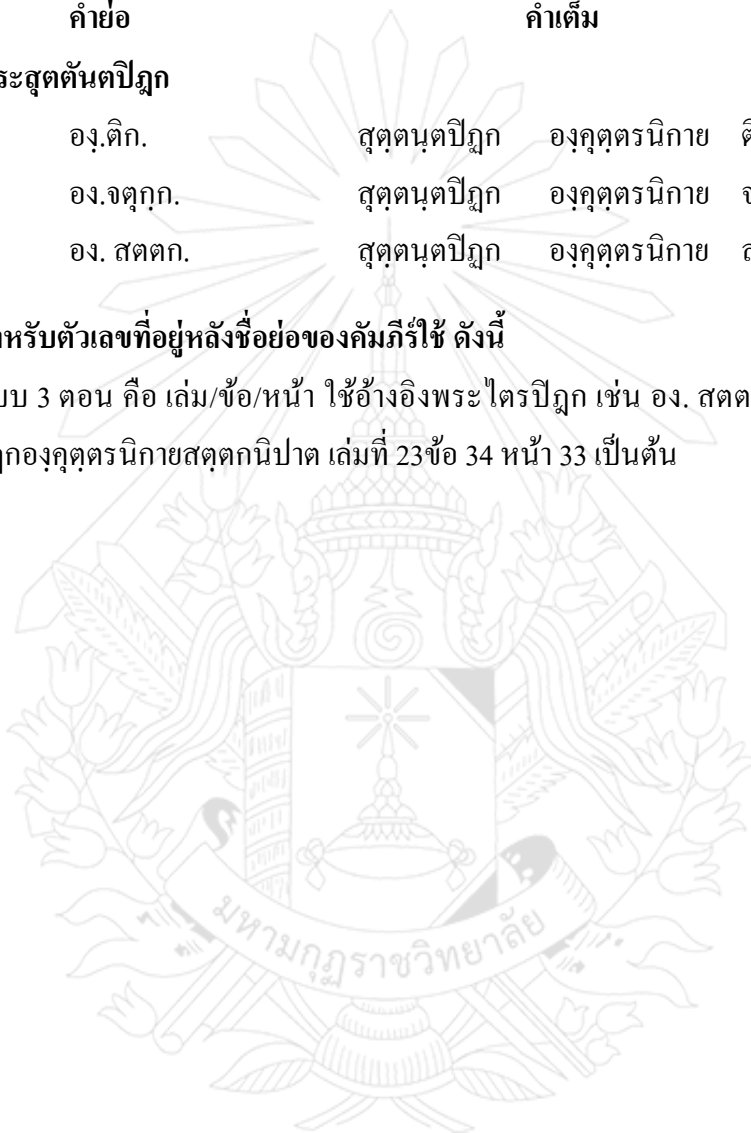
สารบัญย่อ

ผู้วิจัยใช้พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยพ.ศ. 2539 ในการค้นคว้า ซึ่งมีคำย่อและคำเต็มของคำศัพท์เรียงตามลำดับ ดังนี้

คำย่อ	คำเต็ม		
พระสุตตันตปิฎก			
อง.ติก.	สุตตันตปิฎก	องคฺตุตฺรนิกาย	ติกนิปาต
อง.จตุกก.	สุตตันตปิฎก	องคฺตุตฺรนิกาย	จตุกกนิปาต
อง. สตตก.	สุตตันตปิฎก	องคฺตุตฺรนิกาย	สตตกนิปาต

สำหรับตัวเลขที่อยู่หลังชื่อย่อของกัมภีร์ใช้ ดังนี้

แบบ 3 ตอน คือ เล่ม/ชื่อ/หน้า ใช้อ้างอิงพระไตรปิฎก เช่น อง. สตตก.23/34/33.หมายถึง
สุตตันตปิฎกองคฺตุตฺรนิกายสตตกนิปาต เล่มที่ 23ชื่อ 34 หน้า 33 เป็นต้น

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่ 3.1	แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามหมู่บ้าน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์	62
ตารางที่ 4.1	แสดงจำนวน และร้อยละ ของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ	72
ตารางที่ 4.2	แสดงจำนวน และร้อยละ ของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศจำแนกตามอายุ	72
ตารางที่ 4.3	แสดงจำนวน และร้อยละ ของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศจำแนกตามรายได้ต่อเดือน	73
ตารางที่ 4.4	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น ตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยรวมทั้ง 4 ด้าน ดังนี้	74
ตารางที่ 4.5	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น ตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ด้านที่ 1 ด้านคุณธรรม จริยธรรม	75
ตารางที่ 4.6	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น ตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ด้านที่ 2 ด้านบุคลิกภาพ	76
ตารางที่ 4.7	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น ตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ด้านที่ 3 ด้านความรู้ความสามารถ	77
ตารางที่ 4.8	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น ตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ด้านที่ 4 ด้านความเป็นผู้นำ	78

ตารางที่ 4.9	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น ตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยรวมทั้ง 4 ด้าน จำแนกตามเพศ	79
ตารางที่ 4.10	แสดงการเปรียบเทียบระดับคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น ตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยรวมทั้ง 4 ด้าน จำแนกตามเพศ	79
ตารางที่ 4.11	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น ตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ด้านที่ 1 ด้านคุณธรรม จริยธรรมจำแนกตามเพศ	80
ตารางที่ 4.12	แสดงการเปรียบเทียบระดับคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น ตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ด้านที่ 1 ด้านคุณธรรม จริยธรรมจำแนกตามเพศ	80
ตารางที่ 4.13	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น ตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ด้านที่ 2 ด้านบุคลิกภาพจำแนกตามเพศ	81
ตารางที่ 4.14	แสดงการเปรียบเทียบระดับคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น ตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ด้านที่ 2 ด้านบุคลิกภาพ จำแนกตามเพศ	81
ตารางที่ 4.15	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น ตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ด้านที่ 3 ด้านความรู้ความสามารถ จำแนกตามเพศ	82
ตารางที่ 4.16	แสดงการเปรียบเทียบระดับคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น ตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ด้านที่ 3 ด้านความรู้ความสามารถจำแนกตามเพศ	82

- ตารางที่ 4.17 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น ตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ด้านที่ 4 ด้านความเป็นผู้นำ จำแนกตามเพศ 83
- ตารางที่ 4.18 แสดงการเปรียบเทียบระดับคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น ตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ด้านที่ 4 ด้านความเป็นผู้นำ จำแนกตามเพศ 83
- ตารางที่ 4.19 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น ตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยรวมทั้ง 4 ด้าน จำแนกตามอายุ 84
- ตารางที่ 4.20 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนระดับคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น ตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยรวมทั้ง 4 ด้าน จำแนกตามอายุ 84
- ตารางที่ 4.21 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น ตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ด้านที่ 1 ด้านคุณธรรม จริยธรรม จำแนกตามอายุ 85
- ตารางที่ 4.22 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนระดับคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น ตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ด้านที่ 1 ด้านคุณธรรม จริยธรรม จำแนกตามอายุ 85
- ตารางที่ 4.23 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น ตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ด้านที่ 2 ด้านบุคลิกภาพจำแนกตามอายุ 86
- ตารางที่ 4.24 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนระดับคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น ตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ด้านที่ 2 ด้านบุคลิกภาพ จำแนกตามอายุ 86

ตารางที่ 4.25	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น ตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ด้านที่ 3 ด้านความรู้ความสามารถจำแนกตามอายุ	87
ตารางที่ 4.26	แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนระดับคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น ตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ด้านที่ 3 ด้านความรู้ความสามารถจำแนกตามอายุ	87
ตารางที่ 4.27	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น ตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ด้านที่ 4 ด้านความเป็นผู้นำ จำแนกตามอายุ	88
ตารางที่ 4.28	แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนระดับคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น ตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ด้านที่ 4 ด้านความเป็นผู้นำ จำแนกตามอายุ	88
ตารางที่ 4.29	แสดงผลการวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่ ระดับคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น ตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ด้านที่ 4 ด้านความเป็นผู้นำ จำแนกตามอายุ ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffé)	89
ตารางที่ 4.30	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น ตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยรวมทั้ง 4 ด้าน จำแนกตามรายได้ต่อเดือน	90
ตารางที่ 4.31	แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนระดับคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น ตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยรวมทั้ง 4 ด้าน จำแนกตามรายได้ต่อเดือน	90

- ตารางที่ 4.32 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น ตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ด้านที่ 1 ด้านคุณธรรม จริยธรรมจำแนกตามรายได้ต่อเดือน 91
- ตารางที่ 4.33 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนระดับคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น ตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ด้านที่ 1 ด้านคุณธรรม จริยธรรม จำแนกตามรายได้ต่อเดือน 91
- ตารางที่ 4.34 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น ตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ด้านที่ 2 ด้านบุคลิกภาพ จำแนกตามรายได้ต่อเดือน 92
- ตารางที่ 4.35 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนระดับคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น ตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ด้านที่ 2 ด้านบุคลิกภาพจำแนกตามรายได้ต่อเดือน 92
- ตารางที่ 4.36 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น ตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ด้านที่ 3 ด้านความรู้ความสามารถจำแนกตามรายได้ต่อเดือน 93
- ตารางที่ 4.37 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนระดับคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น ตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ด้านที่ 3 ด้านความรู้ความสามารถ จำแนกตามรายได้ต่อเดือน 93
- ตารางที่ 4.38 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น ตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ด้านที่ 4 ด้านความเป็นผู้นำ จำแนกตามรายได้ต่อเดือน 94

- ตารางที่ 4.39 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนระดับคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่นตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ด้านที่ 4 ด้านความเป็นผู้นำ
จำแนกตามรายได้ต่อเดือน 94
- ตารางที่ 4.40 แสดงค่าความถี่ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่นตามความคิดเห็นของประชาชน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ด้านที่ 1 ด้านคุณธรรม
จริยธรรม 95
- ตารางที่ 4.41 แสดงค่าความถี่ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่นตามความคิดเห็นของประชาชน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ด้านที่ 2 ด้านบุคลิกภาพ 95
- ตารางที่ 4.42 แสดงค่าความถี่ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่นตามความคิดเห็นของประชาชน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ด้านที่ 3 ด้านความรู้ความสามารถ 96
- ตารางที่ 4.43 แสดงค่าความถี่ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่นตามความคิดเห็นของประชาชน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ด้านที่ 4 ด้านความเป็นผู้นำ 96

สารบัญแผนภูมิ

		หน้า
แผนภูมิที่ 2.1	คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพของผู้นำ	40
แผนภูมิที่ 2.2	โครงสร้างและอำนาจหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติ สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติม	54
แผนภูมิที่ 2.3	แสดงสรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย	59

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่นจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 มีฐานะเป็นนิติบุคคล มีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ตามมาตรา 66 แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 อีกทั้งยังมีหน้าที่ที่ต้องทำในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ตามมาตรา 67 และหน้าที่อาจจัดทำกิจการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ตามมาตรา 68 แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติม นอกจากนี้ องค์การบริหาร ส่วนตำบลยังมีอำนาจหน้าที่ในการจัดระบบบริหารราชการเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นเองอีกด้วย ดังนั้น องค์การบริหารส่วนตำบล จึงมีบทบาทอำนาจหน้าที่อย่างกว้างขวางในการพัฒนาตำบล และการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผน และขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 บัญญัติให้มีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเนื่องจากการวางแผนนั้น เกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบาย เพื่อใช้ในการพัฒนาตำบลเพื่อให้สามารถพัฒนาท้องถิ่นตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ แต่ที่ผ่านมามีส่วนมากแล้ว องค์การบริหารส่วนตำบลยังไม่ได้พัฒนาให้ครบถ้วนตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนด¹

การปกครองท้องถิ่นเป็นการปกครองที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนมาก เนื่องจากการคัดสรรบุคคลในชุมชนที่มีความสนิทสนมคุ้นเคยเข้ามาเป็นผู้นำในการบริหารจัดการท้องถิ่นของตนเองให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด ซึ่งความสำเร็จหรือความล้มเหลวของหน่วยงานหรือกิจกรรมใดๆ ก็ขึ้นอยู่กับคุณภาพของผู้นำหรือผู้บริหาร อันเป็นองค์ประกอบที่สำคัญเหนือองค์ประกอบใดๆ เพราะหากไม่มีผู้นำหรือมีแต่ขาดคุณภาพของความเป็นผู้นำแล้ว องค์กรณ์นั้นๆ ย่อมไม่ประสบผลสำเร็จ ดังนั้น ผู้นำจึงต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการบริหารของตนเองให้เหมาะสมกับบทบาทหน้าที่ เนื่องจากผู้นำ จะเป็นผู้ที่มีอิทธิพลต่อผลผลิตของกลุ่ม มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงของกลุ่ม การสร้างค่านิยม ความเชื่อ และ

¹ วราสิทธิ์ กาญจนสูตร, คัมภีร์บริหารการปกครองท้องถิ่น, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มติชน, 2546), หน้า 43.

ทัศนคติของกลุ่มผู้บริการ เป็นผู้นำที่มีบทบาทในการปฏิบัติงานการดำเนินงานของกลุ่ม และ ความก้าวหน้าของสมาชิกภายในกลุ่ม ถ้ากลุ่มมีผู้นำดีก็จะทำให้หน่วยงานก้าวหน้าจะมีประสิทธิภาพ ในการทำงานที่ดียิ่งขึ้น โดยผู้นำที่ดีจะนำกลุ่มให้เจริญก้าวหน้า ส่วนผู้นำที่ไม่ดีอาจจะชักจูงกลุ่มไปในทางที่ไม่ถูกไม่ควรได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มที่มีผู้นำ เป็นผู้บังคับบัญชาหรือผู้บริหารที่มีอำนาจ ออกคำสั่งกำหนดนโยบายของกลุ่มในลักษณะของผู้นำพลวัติ ผู้นำชนิดนี้มีบทบาทและอิทธิพลต่อ กลุ่มมาก โดยกำหนดแม้กระทั่งความนึกคิดความต้องการของผู้ใต้บังคับบัญชา² อาจกล่าวได้ว่า บุคคลที่จะเป็นผู้นำผู้อื่นหรือเป็นผู้บังคับบัญชา “คน” ได้ดีนั้น จะต้องมีความดีหลายประการ ซึ่งบางประการก็อาจจะเป็นคนดีที่หาได้ยากและไม่เท่าเทียมกันในตัวผู้นำแต่ละคน สิ่งเหล่านี้ จึงเป็นเหตุผลประการหนึ่งที่ว่า เพราะเหตุใด ผู้นำ ในหน่วยงานหรือผู้บังคับบัญชาแต่ละคนจึง ประสบความสำเร็จแตกต่างกันออกไป ไม่เท่าเทียมกัน บางคนได้รับความเจริญก้าวหน้าประชาชน พึงพอใจ เลือกลงมาบริหารงานในองค์กรต่อไป ลูกน้องผู้ใต้บังคับบัญชารักใคร่จงรักภักดี แต่บางคน กลับเป็นที่เกลียดชังของลูกน้องและประชาชน เป็นอย่างมาก บางคนได้เข้ามาทำงานครั้งเดียวก็ไม่มี โอกาสได้รับเลือกเข้ามาบริหารงานอีกเลย³

องค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตามกฎหมายกำหนด โดยมีนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ที่ได้รับเลือกมาจากประชาชนในท้องถิ่นให้เข้ามาบริหารงานภายในองค์การบริหารส่วนตำบล แต่ที่ ผ่านมานายกองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด ได้มีการหมุนเวียนเปลี่ยนผู้บริหารใหม่เมื่อพ้นวาระ โดยผู้บริหารคนเก่าไม่มีโอกาสได้รับเลือกเข้ามาดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลต่อไป อาจเป็นเพราะว่า ผู้นำท้องถิ่นไม่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างแท้จริง ซึ่งส่งผลกระทบต่อการบริหารงานภายในท้องถิ่นเป็นอย่างมาก เพราะการดำเนินงาน นโยบายต่าง ๆ ที่ ผู้บริหารคนเก่าได้กำหนดไว้ หรือทำค้างไว้อย่างไม่สำเร็จ การดำเนินงานต้องมีอันถูกยกเลิก หรือเปลี่ยน นโยบายใหม่ทำงานไม่ต่อเนื่อง เป็นเหตุให้ประชาชนได้รับความเดือดร้อน ได้รับการพัฒนาอย่างไม่ทั่วถึงต่อเนื่อง เกิดความล่าช้าในการทำงาน ซึ่งสาเหตุส่วนหนึ่งมาจากผู้นำท้องถิ่นเอง ที่ทำงานไม่ ถูกใจพี่น้องประชาชน หรือคุณลักษณะต่าง ๆ ของผู้นำ ไม่เป็นที่น่าพอใจของประชาชน เช่น ผู้นำ

²วิไลพร วิชัย, “คุณลักษณะผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบลแสงพันธ์ อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ ตามการรับรู้ของประชาชน”, รายงานการศึกษาอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิต วิทยาลัย: มหาวิทยาลัยขอนแก่น), 2551, หน้า 1-2.

³บุญยวีร์ ไชยอรธนธิพร “คุณลักษณะผู้นำท้องถิ่นที่พึงประสงค์ของประชาชนในเขต เทศบาลตำบลแพรงษา อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ”, รายงานการศึกษาอิสระ ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น), 2553, หน้า 3.

ขาดความรู้ความสามารถ ขาดคุณธรรม จริยธรรม ขาดความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ขาดความเชื่อมั่นในตัวเอง ไม่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ไม่กล้าแสดงออก หรือไม่มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ตลอดจนไม่สามารถควบคุมอารมณ์ภายในตนเองได้ หรือขาดความกล้าหาญ หรือมีแต่ไม่เพียงพอต่อตำแหน่งผู้นำท้องถิ่นคือนายกองค้การบริหารส่วนตำบลระกระวด นั้นเอง

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงต้องการจะศึกษาคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่นตามความคิดเห็นของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลระกระวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ซึ่งเห็นได้ว่าคุณลักษณะของผู้นำที่มีประสิทธิภาพจะพึงมีนั้นมีมากมายหลายประการด้วยกัน ผู้นำท้องถิ่นที่พึงประสงค์ตามความคิดเห็นของประชาชนต้องเป็นแบบใด มีคุณลักษณะเช่นไร จึงจะเหมาะสมในฐานะผู้นำท้องถิ่นที่พวกเขาเลือกตั้งเข้าไปเป็นตัวแทนในการบริหารงานในองค์การ คุณแลทุกข์ สุข ของพี่น้องประชาชนและผลประโยชน์ต่าง ๆ ที่พึงจะได้รับ โดยให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน องค์การบริหาร ส่วนตำบลระกระวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ให้มากที่สุด เพื่อนำผลการวิจัยมาเป็นแนวทางในการพัฒนาผู้บริหารท้องถิ่น ตลอดจนบุคลากร และองค์การให้บรรลุเป้าหมายสูงสุด ตลอดจนดำเนินงานไปในทิศทางที่ถูกต้องเหมาะสมต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่นตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลระกระวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์

1.2.2 เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่นในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลระกระวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ของประชาชนที่มีเพศ อายุ และรายได้ต่อเดือนต่างกัน

1.2.3 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่นตามความคิดเห็นของประชาชน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลระกระวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์

1.3 สมมติฐานของการวิจัย

1.3.1 ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลระกระวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่นแตกต่างกัน

1.3.2 ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลระกระวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่นแตกต่างกัน

1.3.3 ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลระกระวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ที่มีรายได้ต่อเดือนแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่นแตกต่างกัน

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

1.4.1 ขอบเขตด้านประชากร

ได้แก่ ประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ประกอบด้วย จำนวน 14 หมู่บ้าน มีจำนวนทั้งหมด 5,243 คน

1.4.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ได้แก่ คุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น ตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านคุณธรรม จริยธรรม
2. ด้านบุคลิกภาพ
3. ด้านความรู้ความสามารถ
4. ด้านความเป็นผู้นำ

1.4.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.5.1 ทำให้ทราบความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่นในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์

1.5.2 ทำให้ทราบผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ที่มีเพศ อายุ และรายได้ต่อเดือนต่างกัน

1.5.3 ทำให้ทราบข้อเสนอแนะแนวทางคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่นตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์

1.5.4 ทำให้สามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่นตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ในการพัฒนาท้องถิ่นต่อไป

1.6 คำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

ความคิดเห็น หมายถึง การแสดงออกทางด้านเจตคติ ความเชื่อ การตัดสินใจ ความนึกคิด ความรู้สึก และวิจรรณญาณ ที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งด้วยการพูด การเขียนและอีกมากมาย โดยอาศัย พื้นความรู้ ประสบการณ์ และสภาพแวดล้อมของแต่ละบุคคลเป็นส่วนประกอบในการพิจารณา

คุณลักษณะ หมายถึง แบบอย่างของพฤติกรรม หรือสิ่งชี้ให้เห็นความดีลักษณะประจำ

ผู้นำท้องถิ่น หมายถึง นายกองค้การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์

ประชาชน หมายถึง ประชาชนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์

องค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง หน่วยงานราชการ ซึ่งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความใกล้ชิดกับประชาชน โดยมีอำนาจและหน้าที่ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และแก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2552 เช่น มีอำนาจและหน้าที่ในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรม

องค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์

ความคิดเห็นของประชาชน หมายถึง การแสดงออกทางด้านเจตคติ ความเชื่อ การตัดสินใจ ความนึกคิด ความรู้สึก และวิจรรณญาณของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ที่มีต่อผู้นำท้องถิ่นว่ามีพฤติกรรมเช่นไร

คุณลักษณะของผู้นำ หมายถึง สิ่งที่เกิดจากการแสดงการกระทำตามคุณสมบัติของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด ซึ่งประกอบด้วยคุณสมบัติ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านบุคลิกภาพ ด้านความรู้ความสามารถ และด้านความเป็นผู้นำ

ด้านคุณธรรมและจริยธรรม หมายถึง นายกองค้การบริหารส่วนตำบลสระกรวด มีความซื่อสัตย์ สุจริต เอื้ออาทรต่อเพื่อนร่วมงาน มีสัจจะ พูดจริง ทำจริง มีอุดมการณ์ มีหลักการในการดำเนินชีวิต ทั้งส่วนตัวและการทำงาน จริงใจในการปฏิบัติงาน เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้อื่น ยึดหลักในการใช้ความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงาน มุ่งรักษาผลประโยชน์ของชุมชน

ด้านบุคลิกภาพ หมายถึง นายกองค้การบริหารส่วนตำบลสระกรวด มีความมั่นใจในตนเอง มีความอ่อนน้อมถ่อมตน รู้จักกาลเทศะ กระตือรือร้นในการทำงาน แต่งกายเหมาะสมกับกาลเทศะ ควบคุมอารมณ์ได้ตามสถานการณ์ มีความรับผิดชอบในหน้าที่ เป็นคนเปิดเผย ตรงไปตรงมา มีกิริยาวาจาสุภาพเรียบร้อย

ด้านความรู้ความสามารถ หมายถึง นายกองค้การบริหารส่วนตำบลสระกรวด มีความริเริ่มสร้างสรรค์ มีวิสัยทัศน์กว้างไกล และมีวิจารญาณในการแก้ไขปัญหา ได้อย่างถูกต้อง กล้าตัดสินใจ กล้ารับผิดชอบรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีความสามารถในการแก้ปัญหาท้องถิ่นได้ดี

ด้านความเป็นผู้นำ หมายถึง นายกองค้การบริหารส่วนตำบลสระกรวด สามารถพูดโน้มน้าวชักจูงผู้อื่นให้คล้อยตามได้ หาวิธีในการแก้ไขปัญหาของชาวบ้านได้อย่างรวดเร็ว เป็นปากเสียงให้กับประชาชน แสดงความเป็นผู้นำในสถานการณ์ต่าง ๆ วางตัวเหมาะสมกับสถานการณ์แก้ปัญหาโดยใช้หลักการและเหตุผล

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม หมายถึง ปัจจัยส่วนบุคคล ของประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม คือ เพศ อายุ และรายได้ต่อเดือน

เพศ หมายถึง เพศของผู้ตอบแบบสอบถามในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ แบ่งเป็น 2 เพศ คือ 1) เพศชาย และ 2) เพศหญิง

อายุ หมายถึง อายุของผู้ตอบแบบสอบถามในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ แบ่งออกเป็น 4 ช่วง ดังนี้ 1) ต่ำกว่า 20 ปี, 2) 21 - 40 ปี, 3) 41 - 60 ปี, และ 4) 61 ปีขึ้นไป

รายได้ต่อเดือน หมายถึง รายได้ในหนึ่งเดือนของผู้ตอบแบบสอบถามในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้แบ่งเป็น 4 ช่วง คือ 1) ต่ำกว่า 10,000 บาท, 2) 10,001 - 15,000 บาท, 3) 15,001 – 20,000 บาท, และ 4) 20,001 บาทขึ้นไป

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเรื่อง “คุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่นตามความคิดเห็นของประชาชน : ศึกษาเฉพาะกรณีตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์” ซึ่งในบทนี้จะเป็นการรวบรวมเอกสาร รายงาน และผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องประกอบด้วยหัวข้อต่างๆ ดังนี้

- 2.1 แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น
- 2.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำ
- 2.3 แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้นำ
- 2.4 หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเกี่ยวกับผู้นำ
- 2.5 แนวคิดเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล
- 2.6 สภาพพื้นที่ทำการวิจัย
- 2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.8 สรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น

2.1.1 ความหมายของความคิดเห็น

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับ ความคิดเห็น (Opinion) ไว้ว่า

1. ข้อพิจารณาเห็นว่าเป็นจริงจากการใช้ปัญญาความคิดประกอบ ถึงแม้จะไม่ได้อาศัยหลักฐานพิสูจน์ยืนยันได้เสมอไปก็ตาม
2. ทศนะประมาณการที่เกี่ยวกับปัญหาหรือประเด็นหนึ่ง เช่น ทศนะเกี่ยวกับความเหมาะสมของนโยบายวางแผนครอบครัว¹

ธิดารัตน์ ปลื้มจิตต์ จากการศึกษาความหมายของความคิดเห็นต่างๆ ที่กล่าวไว้แล้วนั้นสรุปได้ว่า ความคิดเห็นเป็นการแสดงความรู้สึกของแต่ละบุคคลในอันที่จะพิจารณาถึงข้อเท็จจริงต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดด้วยการพูด การเขียน โดยอาศัยพื้นฐานความรู้ ประสบการณ์ และสภาพแวดล้อมของ

¹ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542, (กรุงเทพมหานคร : บริษัทนามมีบุ๊คส์ลิเคชั่น จำกัด, 2546), หน้า 130.

แต่ละบุคคลเป็นส่วนประกอบในการพิจารณา ซึ่งความคิดเห็นนี้อาจมีการเปลี่ยนแปลงได้ ถ้าหากมีหลักฐานข้อเท็จจริงปรากฏ²

สงวน สุทธิเลิศอรุณ และคณะ ได้ให้ความหมายของความคิดเห็นว่า “เป็นการแสดงออกซึ่งวิจรรณญาณที่มีต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยเฉพาะความคิดเห็นของบุคคลเปลี่ยนแปลงไปตามข้อเท็จจริง ทศนคติของบุคคล ในขณะที่ทัศนคติแสดงความรู้สึกต่างๆ ไปเกี่ยวกับสิ่งหนึ่งความคิดเห็นเป็นการอธิบายเหตุผลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยเฉพาะเพื่อให้ง่ายต่อการเข้าใจ³

บุญสม ยอดมาลี ได้อธิบายความหมายของความคิดเห็นไว้ 4 ลักษณะ ได้แก่

1. เป็นผลผลิตของความคิด (Product of Thinking)
2. เป็นผลผลิตทางด้านจิตใจ (Mental Product)
3. เป็นการคิดเกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง (To give some thought to something) เนื่องจากความคิดเห็นมีความสัมพันธ์และเกี่ยวพันกับการคิด (Thinking) ซึ่งมีความหมาย 6 ลักษณะ ได้แก่

- 3.1 การให้จิตใจได้กระทำอะไรก็ตาม
- 3.2 การเสนอความคิดเห็น
- 3.3 ความเชื่อและทัศนคติการอยู่กับความคิดของตน
- 3.4 การนำเสนอแนวความคิด หรือการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง
- 3.5 การดึงหัวใจหรือความทรงจำกลับมา
- 3.6 การเอาใจใส่หรือการพิจารณาอย่างรอบคอบ

4. ประโยชน์ของการคิดมีอยู่ 6 ประการ คือ

- 4.1 เปิดโอกาสให้จิตใจของคนได้ทำอะไรสักอย่างหรือหลายอย่าง
- 4.2 มีการเรียนรู้ และเปิดโอกาสให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น
- 4.3 มีการคาดการณ์ คาดเดาเกี่ยวกับความเป็นไปเป็นมาของสิ่งใกล้ตัวและไกลตัว
- 4.4 การนำเสนอควรมีการจดบันทึกแนวความคิด อุดมการณ์ ปรัชญาและอื่นๆ
- 4.5 การจดจำ สามารถสืบค้นและเขียนออกมาได้มีความคิดลึกและกว้างไกลไว้ใน

หนังสือ ตำรา เพื่อประโยชน์ต่อการศึกษาเรียนรู้ สืบสานแนวความคิด อุดมการณ์ ปรัชญา

²ธีรวัฒน์ ปลื้มจิตต์, “การศึกษาความคิดเห็นของบุคลากรต่อการบริการซ่อมบำรุงและดูแลรักษาคอมพิวเตอร์ที่ให้บริการในเด็กผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลศิริราช”, วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ), 2551, หน้า 9.

³สงวน สุทธิเลิศอรุณ และคณะ, จิตวิทยา, (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2543), หน้า 23.

4.6 การมีโอกาสได้พิจารณาอย่างรอบคอบ สามารถนำข้อมูล ข้อคิด ข้อเขียน ประสบการณ์มาพิจารณาเพื่อความถูกต้อง ชัดเจนและเกิดมรรคผลต่อผู้เกี่ยวข้องเป็นรูปแบบ

นอกจากนี้ ได้อธิบายความหมายของความเห็นใน 3 ลักษณะ ได้แก่

1. ความหลากหลาย

ความคิดเป็นผลผลิตของการคิดจึงมีความหลากหลายแต่ไม่ว่าความคิดจะมีความหลากหลายเพียงใดก็ตามความคิดจะต้องมีจิตใจและสถานการณ์ใกล้เคียงหรือใกล้เคียงมาเกี่ยวข้องด้วยเสมอ เมื่อบุคคลต่างก็ต่างจิตใจที่เป็นเช่นนั้นอาจเป็นเพราะ โครงสร้างทางร่างกายที่เป็นเคมีและสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกันที่มีผลต่อการคิดและความคิดของคน

2. ความน่าสนใจ

ความน่าสนใจของการคิดและความคิดของคน คือ ทุกครั้งที่มีเหตุการณ์หรือสถานการณ์เกิดขึ้นรอบตัวเรา เราจะต้องมีการตอบสนองต่อสิ่งที่เกิดขึ้นไม่มากก็น้อยอาการดังกล่าวเป็นการคิด (Thinking) เป็นลักษณะของบุคคลนำเอาข้อมูลที่ได้รับโดยใช้ประสาทสัมผัสมาพิจารณาอย่างรอบคอบและรวดเร็วบางอย่างเป็นไปโดยอัตโนมัติ การคิดบางอย่างอาจใช้เวลาในการคิดและตัดสินใจสั้นมากหรืออาจใช้เวลายาวนานเมื่อมีการตัดสินใจทำให้เกิดกิจกรรมตามมา

3. ความดั้งเดิม

ความแตกต่างระหว่างการคิดกับความคิด คือ การคิดต้องใช้เหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่ทำให้แง่คิดในมุมต่าง ๆ ไปใช้ในการตัดสินใจในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ส่วนความคิดนั้นอาจไม่จำเป็นต้องมีเหตุการณ์ หรือสถานการณ์ที่เป็นการเฉพาะเจาะจงซึ่งความคิดเป็นสิ่งที่ต้องกระทำอย่างต่อเนื่องไม่ลงลึกในรายละเอียดดังนั้นการคิดอะไรแบบดั้งเดิมทำให้ผู้ปฏิบัติมีความคิดครอบคลุมมากขึ้นการคิดจึงเป็นส่วนหนึ่งของความคิด⁴

อุทัย หิรัญโต ให้ความเห็นไว้ว่า ความคิดเห็นของแต่ละคนมีหลายระดับคือ อย่างผิวเผินก็มีอย่างลึกซึ้งก็มี สำหรับความคิดเห็นที่เป็นทัศนคติ นั้น เป็นความคิดเห็นอย่างลึกซึ้งและติดตัวไปเป็นเวลานาน เป็นความคิดเห็นทั่ว ๆ ไป ไม่เฉพาะอย่างซึ่งมีประจำตัวของบุคคลความคิดเห็นเฉพาะอย่างและมีอยู่เป็นระยะเวลาอันสั้น เรียกว่า Opinion เป็นความคิดเห็นประเภทหนึ่งที่ไม่ตั้งอยู่บนรากฐานของพยานหลักฐาน ที่เพียงพบต่อการพิสูจน์ มีความรู้แห่งอารมณ์น้อยและเกิดขึ้นได้ง่ายแต่ก็สลายได้เร็ว⁵

⁴บุญสม ยอดมาลี, “การสำรวจความต้องการการจัดการศึกษาในระดับปริญญาตรีในจังหวัดลพบุรี”, วิทยาสารกำแพงแสน, ปีที่ 1 ฉบับที่ 3 (2546) : 141 – 142.

⁵อุทัยหิรัญโต, สังคมวิทยาประยุกต์, (กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, 2519), หน้า 81.

สรุปได้ว่า ความคิดเห็นเป็นการแสดงออกทางด้านเจตคติ ความเชื่อ การตัดสินใจ ความนึกคิด ความรู้สึก และวิจรรณญาณ ที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งด้วยการพูด การเขียนและอีกมากมาย โดยอาศัย พื้นความรู้ ประสบการณ์ และสภาพแวดล้อมของแต่ละบุคคลเป็นส่วนประกอบในการพิจารณา

2.1.2 ประโยชน์ของความคิดเห็น

ประโยชน์ของความคิดเห็น ประกอบด้วย 4 ประการ

1. ประสบการณ์ บุคคลจะมีความคิดเห็นที่ดีหรือไม่ ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ที่มีต่อสิ่งนั้น ๆ ในลักษณะใด หากบุคคลนั้นมีประสบการณ์ที่ดี ก็จะมีความคิดเห็นที่ดี และหากบุคคลนั้นมีประสบการณ์ที่ไม่ดี ก็จะมีความคิดเห็นที่ไม่ดีเช่นกัน

2. การติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่น ความคิดเห็นของคนบางคนอาจเกิดจากความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับคนอื่น โดยได้รับข้อมูลเรื่องราวต่าง ๆ จากผู้ที่สัมพันธ์ด้วย แล้วถ่ายทอดความคิดเห็นนั้นมาเป็นของตน เช่น ความสัมพันธ์ที่มีต่อพ่อ แม่ ครู อาจารย์ บุคคลนั้น ก็จะได้รับความคิดเห็นถ่ายทอดมาจากบุคคลที่ใกล้ชิดได้เป็นอย่างมาก

3. ตัวแบบ ความคิดเห็นของบุคคลบางอย่าง เกิดจากการเลียนแบบ เด็กอาจเลียนแบบพฤติกรรมอย่างที่ท่านชอบจากพ่อ แม่ ครู อาจารย์ และบุคคลที่ใกล้ชิด นอกจากนั้น อาจจะเลียนแบบจากภาพยนตร์ และสื่อต่าง ๆ ที่ได้พบเห็นมา หากตัวแบบมีความคิดเห็นที่ดีต่อบุคคลหรือสิ่งต่าง ๆ ผู้เลียนแบบก็จะรับเอาข้อมูลฝังเข้าไปในจิตใจ และมีความคิดเห็นต่าง ๆ เหมือนตัวแบบ

4. องค์ประกอบทางสถาบันสังคม สถาบัน และสังคมต่าง ๆ เช่น โรงเรียน วัด โรงพยาบาล และองค์การต่าง ๆ เป็นสิ่งที่มีอิทธิพลในการสร้างความคิดเห็นให้เกิดกับบุคคลได้เป็นอย่างดี โดยที่บุคคลจะค่อย ๆ รับประสบการณ์ จากชีวิตประจำวัน และสะสมมากขึ้น จนเป็นความคิดเห็น และมีพฤติกรรมที่ดีต่อไป เช่น โรงเรียน อาจจะทำอบรมให้เด็กรู้จักเชื่อฟัง พ่อ แม่ เด็กก็จะรับข้อมูลและความคิดเห็นที่ดีต่อพ่อ แม่ เป็นต้น⁶

สรุปได้ว่า ความคิดเห็นเป็นความรู้สึกของบุคคล เป็นการแสดงออก ด้านเจตคติ ด้านใดด้านหนึ่งที่พร้อมจะมีปฏิกิริยาเฉพาะอย่าง ต่อสถานการณ์ ภายนอกที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยต่างๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของลูกคำ การที่บุคคลสัมพันธ์กันและมีความคิดเห็นต่อสิ่งต่างๆ ที่แตกต่างกัน ความขัดแย้งระหว่างบุคคลก็จะเกิดขึ้น ซึ่งความคิดเห็นนี้จะเกิดขึ้นจากความรู้ และประสบการณ์ที่มีอยู่ของแต่ละบุคคล

⁶มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, เอกสารการสอนชุดวิชาสื่อการศึกษาพัฒนาสาร, (นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2537), หน้า 602-604.

2.1.3 ความสำคัญของการคิดเห็น

ปิยาณี เหล่ากาวิ กล่าวว่า ความสำคัญของ ความคิดเห็น มีคำจำกัดความคือ

1. เป็นความเชื่อที่ไม่สามารถยืนยันได้อย่างแน่นอนว่าเป็นความรู้สึกละเอียดหรือไม่แน่นอนว่าเป็นความรู้สึกที่แท้จริง แต่เป็นสิ่งที่ถูกต้องและมีเหตุผลหรือความน่าจะเป็นของความคิดเห็นเฉพาะบุคคล
2. การประเมินผลหรือความรู้สึกหรือการประมาณค่าเกี่ยวกับคุณลักษณะคุณค่าของบุคคลหรือสิ่งต่าง ๆ
3. รูปแบบการตัดสินใจของผู้เชี่ยวชาญเนื้อหาสาระซึ่งทำให้เกิดความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเป็นสิ่งที่ต้องการ
4. หลักเกณฑ์ในการใช้ถ้อยคำในการตัดสินใจหรือพิจารณาตัดสินสิ่งต่าง ๆ โดยมีหลักเกณฑ์สนับสนุนในแต่ละกรณี⁷

ธิดารัตน์ ปลื้มจิตต์ กล่าวว่า การสำรวจความคิดเห็นเป็นการศึกษาความรู้สึกของบุคคล กลุ่มคนที่มีต่อสิ่งหนึ่ง แต่ละคนจะแสดงความเชื่อ และความรู้สึกใด ๆ ออกมาโดยการพูด การเขียน เป็นต้น การสำรวจความคิดเห็น จะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนนโยบายต่าง ๆ การเปลี่ยนแปลงนโยบายหรือการเปลี่ยนแปลงระบบงาน รวมทั้งในการฝึกหัดการทำงานด้วย เพราะจะทำให้การดำเนินการต่าง ๆ เป็นไปด้วยความเรียบร้อยตามความพอใจของผู้ร่วมงาน

ในการศึกษาถึงความคิดเห็นต่าง ๆ ส่วนมากจะใช้วิธีแบบวิจัยตลาด ได้แก่ การสอบถาม ชักถาม บันทึกลง และรวบรวมไว้เป็นข้อมูล ซึ่ง เบสท์ ได้เสนอแนะว่า “วิธีง่ายที่สุดในการที่จะบอกถึงความคิดเห็นจะออกมาในลักษณะเช่นไร และจะได้อ่านทำตามข้อคิดเห็นนั้นได้ หรือในการวางแผนนโยบายใด ๆ ก็ตาม ความคิดเห็นที่วัดออกมาได้จะทำให้ผู้บริหารเห็นควรหรือในอันที่จะดำเนินนโยบายหรือล้มเลิกไป”⁸

⁷ปิยาณี เหล่ากาวิ, “ความคิดเห็นของนักกีฬาฟุตบอลที่มีต่อผู้ฝึกสอนในการแข่งขันฟุตบอลไทยลีก ครั้งที่ 8”, *วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ), 2547, หน้า 6-7.

⁸ธิดารัตน์ ปลื้มจิตต์, “การศึกษาความคิดเห็นของบุคลากรต่อการบริการซ่อมบำรุงและดูแลรักษาคอมพิวเตอร์ที่ให้บริการในตึกผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลศิริราช”, *วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต*, อ่างแก้ว, หน้า 8-9.

2.1.4 การเกิดความคิดเห็น

ความคิดเห็นเกิดจากการเรียนรู้และประสบการณ์ของบุคคล ออลพอร์ตเสนอความคิดเห็นต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งของคนเกิดขึ้นได้ตามเงื่อนไข 4 ประการ คือ

1. กระบวนการเรียนรู้ที่ได้จากการเพิ่มพูน และบูรณาการ ของการตอบสนองแนวความคิดต่างๆ เช่น ความคิดเห็นจากครอบครัว โรงเรียน ครู การเรียนการสอนอื่นๆ
2. ประสบการณ์ส่วนตัวขึ้นอยู่กับความแตกต่างของบุคคล ซึ่งมีประสบการณ์ ที่แตกต่างกันไป นอกจากประสบการณ์ของคนจะสะสมขึ้นเรื่อย ๆ แล้ว ยังทำให้มีรูปแบบเป็นของตัวเอง ดังนั้นความคิดเห็นบางอย่าง จึงเป็นเรื่องเฉพาะของแต่ละบุคคล แล้วแต่พัฒนาการ และความเจริญเติบโตของคน ๆ นั้น
3. การเลียนแบบ การถ่ายทอดความคิดเห็นของคนบางคน ได้มาจากการเลียนแบบความคิดเห็นของคนอื่นที่ตนพอใจ เช่น พ่อแม่ ครู พี่น้อง และคนอื่น ๆ
4. อิทธิพลของกลุ่มสังคม คนย่อมมีความคิดเห็นคล้อยกันตามกลุ่มสังคม ที่ตนอาศัยตามสภาพแวดล้อม เช่น ความคิดเห็นต่อศาสนา สถาบันต่าง ๆ เป็นต้น

2.1.5 ประเภทของความคิดเห็น

เรมเมอร์ อ้างถึงใน ดวงอุมา โสภา กล่าวว่า ความคิดเห็นมี 2 ประเภทด้วยกัน คือ

1. ความคิดเห็นเชิงบวกสุด-เชิงลบสุด เป็นความคิดเห็นที่เกิดจากการเรียนรู้ และประสบการณ์ซึ่งสามารถรวบทิศทางได้
 - 1.1 ทิศทางบวกสุด ได้แก่ ความรักจนหลงบูชา
 - 1.2 ทิศทางลบสุด ได้แก่ รังเกียจมาก ความคิดเห็นนี้รุนแรงเปลี่ยนแปลงได้ยาก
2. ความคิดเห็นจากความรู้ ความเข้าใจ การมีความคิดต่อสิ่งหนึ่งขึ้นอยู่กับความรู้ความเข้าใจที่มีต่อสิ่งนั้น เช่น ความรู้ความเข้าใจในทางที่ดี ชอบ ยอมรับ ความรู้ความเข้าใจในทางไม่ดี ไม่ชอบ รังเกียจ ไม่เห็นด้วย

2.1.6 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็น

ออสแคมป์ อ้างถึงใน อรวรรณ ชินพัฒน์วานิช ได้สรุป ถึงปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดความคิดเห็น ดังนี้

เรมเมอร์, อ้างถึงใน ดวงอุมา โสภาดวงอุมา โปธิวัฒน์. “การมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการบริหาร งานพัฒนาท้องถิ่น : กรณีศึกษาอำเภอพนาจังหวัดอำนาจเจริญ”. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี), 2551, หน้า 20.

1. ปัจจัยทางพันธุกรรมและสรีระ คือ อวัยวะต่าง ๆ ของบุคคลที่ใช้รับรู้ผิดปกติ หรือเกิดความบกพร่อง ซึ่งอาจมีความคิดเห็นที่ไม่ดีต่อบุคคลภายนอก
2. ประสบการณ์โดยตรงของบุคคล คือ บุคคลได้ประสบกับเหตุการณ์ด้วยตัวเอง หรือได้พบเห็น ทำให้บุคคลมีความฝังใจ และเกิดความคิดต่อประสบการณ์เหล่านั้นต่างกัน
3. อิทธิพลของผู้ปกครอง คือ เมื่อเป็นเด็ก ผู้ปกครองจะเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดและให้ข้อมูลแก่เด็กได้มาก ซึ่งจะมีผลต่อพฤติกรรมและความคิดเห็นด้วย
4. ทักษะคิดและความคิดเห็น คือ เมื่อบุคคลเจริญเติบโตย่อมจะต้องมีกลุ่ม และสังคม ดังนั้นความคิดเห็นของกลุ่มเพื่อน กลุ่มอ้างอิงหรือการอบรมสั่งสอนของโรงเรียน หน่วยงานที่มีความคิดเห็นกันหรือแตกต่างกัน ย่อมมีผลต่อความคิดเห็นต่อบุคคลด้วย
5. สื่อมวลชน คือ สื่อต่าง ๆ ที่เข้ามามีบทบาทต่อชีวิตประจำวันของเรา ซึ่งได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร ก็เป็นปัจจัยอันหนึ่งที่มีผลกระทบต่อความคิดเห็นของบุคคล¹⁰

ประภาเพ็ญ สุวรรณ ได้กล่าวไว้ว่า “อายุ มีผลต่อเจตคติของบุคคลส่วนใหญ่มักปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนไปได้ยาก ซึ่งทำให้ผลต่อเจตคติของเขานอกจากอายุแล้วยังมีตัวแปรอื่น ๆ อีกมากมาย เช่น ปฏิกริยาของบุคคลต่อสิ่งเร้า ข่าวสาร เป็นต้น บุคคลที่แตกต่างกันจะมีปฏิกริยาไม่เหมือนกันผลที่จะมีต่อการเปลี่ยนแปลงเจตคติความคิดย่อมแตกต่างกันไปด้วย”¹¹

ดังนั้น ความคิดเห็นของบุคคลที่แสดงออกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งในลักษณะการยอมรับหรือปฏิเสธขึ้นอยู่กับสภาพประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมเฉพาะตัวของแต่ละบุคคลซึ่งตัวแปรเหล่านี้ถือได้ว่าเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการแสดงความคิดเห็น

2.1.7 ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ความคิดเห็นและพฤติกรรม

ความรู้มีส่วนสำคัญที่จะก่อให้เกิดความเข้าใจ แรงจูงใจที่จะปฏิบัติพฤติกรรม และก่อให้เกิดความสามารถในการที่จะปฏิบัติพฤติกรรม การมีความรู้ที่ถูกต้องและเหมาะสมจะทำให้ทราบว่าต้องปฏิบัติอย่างไรและต้องสามารถปฏิบัติได้จริง ดังความรู้และการปฏิบัติจึงมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดและต้องพึ่งพาอาศัยกัน การสร้างเสริมความรู้จะช่วยสร้างพฤติกรรม การปฏิบัติด้วยเสมอ แต่อย่างไรก็ดีความรู้อย่างเดียวไม่ได้เป็นข้อยืนยันว่าบุคคลจะปฏิบัติตามสิ่งที่

¹⁰ ออสแคมป์, **Attitude and Opinion**, อ้างถึงใน อรวรรณ ชินพัฒนาวณิช, “ความคิดเห็นของพนักงานต่อพฤติกรรมการบริหารในเขต ธุรกิจ 6 บมจ. ทีที แอนด์.”, **วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2546), หน้า 11.

¹¹ ประภาเพ็ญ สุวรรณ, **ทัศนคติ : การวัดการเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย**, (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2540), หน้า 50.

คนรู้เสมอไป ความคิดเห็นจะเป็นตัวเชื่อมระหว่างความรู้ที่ได้รับกับการกระทำหรือการปฏิบัติ ถ้ามีความคิดเห็นที่ดีร่วมกับองค์ประกอบอื่น ๆ ที่จะกระตุ้นให้ปฏิบัติแล้วบุคคลจะมีแนวโน้มที่จะกระทำหรือปฏิบัติมากกว่าบุคคลที่มีความคิดเห็นไม่ดี ความคิดเห็นมีผลต่อการแสดงพฤติกรรมของบุคคลและขณะเดียวกัน พฤติกรรมที่แสดงออกของบุคคลมีผลต่อความคิดเห็นของบุคคลนั้นด้วย ทั้งการปฏิบัติและความคิดเห็นมีความสัมพันธ์กันและมีผลซึ่งกันและกันเป็นที่เชื่อกันว่าความคิดเห็นมีผลต่อการแสดงออกของพฤติกรรมของบุคคล และขณะเดียวกันการแสดงออกหรือการปฏิบัติของบุคคลก็มีผลต่อความคิดเห็นของบุคคลด้วย ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้กับความคิดเห็น และการปฏิบัติมีความเกี่ยวข้องกันในหลาย ๆ แบบ ความคิดเห็นของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งจะเป็นเช่นไรนั้นย่อมขึ้นอยู่กับความรู้ของบุคคลนั้น กล่าวคือ ถ้าบุคคลนั้นมีความรู้ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งดี ความคิดเห็นต่อสิ่งนั้นจะติดตามไปด้วย ซึ่งการมีทัศนคติที่ดีย่อมส่งผลให้เกิดการปฏิบัติที่ดีด้วยจะเห็นได้ว่าความรู้ทัศนคติ และการปฏิบัติต่างก็มีความเกี่ยวพันต่อเนื่องกันเป็นลูกโซ่อาจเกี่ยวพันกันทั้งทางตรงและทางอ้อม

ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ความคิดเห็น การปฏิบัติ ได้อธิบายความสัมพันธ์ใน 4 ลักษณะดังนี้

1. การปฏิบัติหรือพฤติกรรมที่แสดงออกมาเป็นไปตามความคิดเห็นและความรู้ที่บุคคลนั้นมีอยู่โดยมีความคิดเห็นเป็นตัวกลาง ทัศนคติจะเกิดจากความรู้ที่มีอยู่และการปฏิบัติจะแสดงออกไปตามความคิดเห็นนั้นและทัศนคติจะเกิดจากการปฏิบัติและเกิดความรู้ตามมาด้วย
2. การปฏิบัติ หรือพฤติกรรมที่เกิดจากความรู้และความคิดเห็นมีความสัมพันธ์หรือความรู้กับความคิดเห็นที่ผลรวมกันเกี่ยวข้องกันก่อให้เกิดการปฏิบัติตามมาได้ และการปฏิบัติก็ส่งผลให้เกิดความรู้และความคิดเห็นได้
3. ความรู้และความคิดเห็นต่างทำให้เกิดการปฏิบัติได้ และการปฏิบัติก่อให้เกิดความรู้และความคิดเห็น โดยที่ความรู้และความคิดเห็นไม่จำเป็นต้องสัมพันธ์กัน
4. ความรู้มีผลต่อการปฏิบัติทั้งทางตรงและทางอ้อม บุคคลมีความรู้และปฏิบัติตามความรู้นั้นหรือความรู้มีผลต่อความคิดเห็นก่อนแล้วการปฏิบัติที่เกิดขึ้นเป็นไปตามความคิดเห็นนั้นและการปฏิบัติมีผลต่อความรู้ทั้งทางตรงและทางอ้อม มีความคิดเห็นเป็นตัวกลางทำให้เกิดการปฏิบัติตามมา

สรุปได้ว่า จากรูปแบบความสัมพันธ์ของความรู้ ความคิดเห็น กับการปฏิบัติโดยทั่วไปของบุคคล ซึ่งมีอยู่ 4 รูปแบบนั้น เชื่อว่า บุคคลที่มีความรู้ดี มีความคิดเห็นที่ดีจะทำให้การปฏิบัติดีติดตามไปด้วย เพราะความรู้ ความคิดเห็นและการปฏิบัติของบุคคลมีผลต่อเนื่องซึ่งกันและกัน

2.1.8 การวัดความคิดเห็น

เบสท์ ได้เสนอแนะว่า วิธีที่ง่ายที่สุดที่จะบอกความคิดเห็น ก็คือ การแสดงให้เห็นถึงร้อยละของคำตอบในแต่ละข้อคำถาม เพราะจะทำให้เห็นว่าความคิดเห็นจะออกมาในลักษณะใด

โชว์ และไรท์ (Show & Wright) อ้างถึงใน **ต่อสกุล เกียรติเจริญ** กล่าวว่า การวัดความคิดเห็นทำได้ดังนี้

1. การฉายภาพ เป็นการวัดโดยการสร้างจินตนาการโดยใช้ภาพเป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลแสดงความคิดเห็น
2. การสัมภาษณ์ เป็นการซักถามบุคคลให้ได้ข้อมูลในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต
3. การใช้แบบสอบถาม เป็นการส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการศึกษา
4. การให้เล่าความรู้สึก เป็นการให้เล่าความรู้สึกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งออกมา¹²

จำลอง คำติบุญ อธิบายว่า ความคิดเห็นเป็นการแสดงออกทางทัศนคติ หรือการแสดงออกมาทางความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ความคิดเห็นและทัศนคติมีความหมาย และลักษณะที่ใกล้เคียงกัน วิธีการในการวัดความคิดเห็นจึงสามารถใช้เป็นวิธีการวัดทัศนคติได้ด้วย แต่การวัดทัศนคติเป็นการวัดพฤติกรรมภายใน เป็นการวัดที่ยากกว่า จึงใช้การอนุมานจากพฤติกรรมภายนอก และวิธีการวัดได้หลายวิธี ดังนี้

1. การรายงานตนเอง เป็นการวัดทัศนคติของบุคคล โดยให้ผู้ถูกวัดรายงานเท่าที่ความรู้ของตนเองมีต่อสิ่งที่จะวัด ซึ่งจะวัดเพียงดีหรือไม่ดี สนับสนุนหรือคัดค้าน เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย
2. การสังเกตพฤติกรรม เป็นการสังเกตพฤติกรรมภายนอกของบุคคลทำให้ทราบทัศนคติของบุคคลได้ อาจจะมีการสัมภาษณ์ ประกอบพฤติกรรม เพื่อเป็นการอธิบายเพิ่มเติม นอกจากนี้ อาจจะใช้วิธีการต่าง ๆ ประกอบด้วย ได้แก่

2.1 การใช้วิธีการสะท้อนภาพ (Semiprojective Technique) เป็นวิธีการให้ผู้ถูกศึกษาบรรยายภาพที่ไม่ชัดเจนหรือให้เติมคำหรือเติมข้อความเพื่อเป็นการเสนอคำที่ต้องการวัด

2.2 ผลการทำแบบทดสอบแบบปรนัย (Performance on Objective Test) คือการเลือกคำตอบจากแบบทดสอบแบบปรนัยในตัวเลือกที่ไม่ถูกต้อง และแสดงคำถามลำเอียงในเรื่องนั้น โดยจะมีคำตอบที่ถูกต้องไว้แล้ว

¹²ต่อสกุล เกียรติเจริญ, “ความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนารององค์การบริหารส่วนตำบลหนองกุล อำเภอแกลง จังหวัดมหาสารคาม”, **วิทยานิพนธ์รัฐ-ประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม), 2551, หน้า 12.

2.3 การวัดจากการวัดปฏิกิริยาของร่างกาย (Physiological Reaction) ในขณะที่ร่างกายเกิดอารมณ์จะมีปฏิกิริยาที่เกิดในร่างกายที่สามารถวัดได้ เช่น การใช้เครื่องมือวัดการตอบสนองของผิวหนัง การวัดจากอัตราการเต้นของหัวใจ การบีบตัวของหลอดเลือด การหดขยายตัวของม่านตา สิ่งเหล่านี้จะช่วยให้รู้สึกถึงความเข้มข้นของทัศนคติ แต่ไม่สามารถบอกได้ว่าเป็นไปทางทิศทางบวกหรือลบ

ในการวัดความคิดเห็นส่วนมากจะใช้แบบรายงานตนเอง เพราะหลังจากจัดเก็บข้อมูลจากคนกลุ่มใหญ่อาจจะทำได้โดยการสัมภาษณ์หรืออาจใช้แบบสอบถามซึ่งสามารถใช้ได้รวดเร็ว ข้อมูลที่ได้สามารถนำไปอธิบายกว้างขวาง แต่อาจจะมีข้อจำกัดคือ ข้อมูลอาจจะไม่ตรงกับความเป็นจริงเท่าใด เนื่องจากการระมัดระวังในการตอบแบบสอบถาม ซึ่งหากจะให้เกิดความมั่นใจมากที่สุดจะทำได้โดยใช้หลายวิธีประกอบกันเพื่อจะลดความบกพร่องจากวิธีการใดวิธีการหนึ่งได้ สิ่งสำคัญประการหนึ่งในการวัดทัศนคติหรือความคิดเห็น คือการควบคุมสถานการณ์อื่นที่จะกระทบต่อความคิดเห็นเพราะอาจจะทำพฤติกรรมที่แสดงออกเปลี่ยนไปได้¹³

พรเพ็ญ เพชรสุขศิริ ได้เขียนบรรยายในเอกสารของคณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล เรื่องการวัดทัศนคติ คือ การสร้างมาตรวัดทัศนคติหรือความคิดเห็นมีอยู่ด้วยกันหลายวิธีแต่วิธีที่แพร่หลายมี 4 วิธี คือ

1. วิธีของเทอร์สตัน (Thurston's Scale) เป็นวิธีสร้างมาตรวัดออกเป็นปริมาณแล้วเปรียบเทียบกับตำแหน่งของความคิดเห็นทัศนคติไปในทางเดียวกันและเสมือนว่าเป็น Scale ที่มีช่วงห่างกัน (Equal-Appearing Intervals)

2. วิธีของกัตต์แมน (Guttman's Scale) เป็นวิธีวัดทัศนคติหรือความคิดเห็นในแนวเดียวกัน และสามารถจัดอันดับข้อความทัศนคติสูงต่ำแบบเปรียบเทียบกันและกันได้จากอันดับต่ำสุดถึงสูงสุดได้และแสดงถึงการสะสมของข้อแสดงความคิดเห็น

3. วิธีการจำแนกแบบ S-D Scale (Semantic Differential Scales) เป็นวิธีวัดทัศนคติหรือความคิดเห็น โดยอาศัยคู่คำศัพท์ที่มีความหมายตรงกันข้าม (Bipolar Affective) เช่น ดี-เลว ขยัน-ขี้เกียจ เป็นต้น

4. วิธีวัดแบบลิเคิร์ต (Likert) เป็นวิธีสร้างมาตรวัดทัศนคติที่นิยมแพร่หลายเพราะเป็นวิธีการสร้างมาตรวัดที่ง่าย ประหยัดเวลา ผู้ตอบสามารถแสดงทัศนคติในทางชื่นชอบหรือไม่ชอบ โดยจัดอันดับความชื่นชอบ ซึ่งอาจมีคำตอบให้เลือก 5 หรือ 4 คำตอบ และให้คะแนนเป็น 5, 4, 3, 2, 1 หรือ +2, +1, 0, -1, -2 ตามลำดับการให้คะแนน Positive หรือทาง Negative¹⁴

¹³จำลอง คำดีบุญ, “ผลของการปราบปรามยาเสพติดในทัศนะของเจ้าหน้าที่ตำรวจชุดปฏิบัติการในสถานีตำรวจสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดบุรีรัมย์”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น), 2545, หน้า 51.

¹⁴พรเพ็ญ เพชรสุขศิริ, การวัดทัศนคติ, (นครปฐม : มหาวิทยาลัยมหิดล, 2543), หน้า 3.

สรุปได้ว่า ความคิดเห็น คือ การมีความคิดต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด ขึ้นอยู่กับความรู้ความเข้าใจที่มีต่อสิ่งนั้น ความสำคัญของความคิดเห็นได้ว่า ความคิดเห็นนั้นเป็นประโยชน์ในการกำหนดแบบแผนการวางแผนนโยบายต่างๆ ให้เป็นไปตามนโยบาย หรือล้มเลิกนโยบาย เพื่อให้งานดำเนินไปอย่างเรียบร้อย ซึ่งได้มาจากการสำรวจความคิดเห็นและรวบรวมไว้เป็นข้อมูล ประเภทของความคิดเห็นตามที่กล่าวมาข้างต้น แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ ความคิดเห็นที่สามารถบอกทิศทางได้ว่าสิ่งไหนรักมากที่สุด สิ่งไหนเกลียดมากที่สุด กับความคิดเห็นที่ขึ้นอยู่กับความรู้ความเข้าใจ

2.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำ

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำนั้นมีทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง โดยมีนักวิชาการอธิบายไว้ ดังนี้ ฮอดจ์ และ จอห์นสัน ได้เสนอทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำโดยมีพื้นฐานตั้งอยู่บนสมมติฐานต่างๆ ดังนี้

1. ทฤษฎีเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้นำ (Traitist Theory) ทฤษฎีนี้โดยมีสมมติฐานว่าผู้นำที่ประสบผลสำเร็จจะมีลักษณะของบุคลิกภาพที่ดี
2. ทฤษฎีทางสถานการณ์ (Situatist Theory) โดยมีสมมติฐานว่าบุคคลที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นผู้นำที่เหมาะสมที่สุดในสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง ทั้งนี้ก็เพราะว่าเกิดจากลักษณะของกลุ่มที่เขาเป็นผู้นำ
3. ทฤษฎีการเป็นผู้ตาม (Followship Theory) ทฤษฎีนี้มีสมมติฐานว่า เครื่องบ่งชี้คุณภาพของผู้นำก็คือ คุณภาพของผู้ตามซึ่งเป็นวิธีที่ดีที่สุดในการประเมินคุณค่าของผู้นำ คือ การวิเคราะห์ผู้ตามนั่นเอง
4. ทฤษฎีของผลรวม (Electic Theory) ทฤษฎีนี้เกิดจากการนำเอาคำอธิบายของทฤษฎีทั้งสามข้างต้นมารวมกัน เพื่อจะทำการอธิบายเกี่ยวกับภาวะผู้นำ¹⁵

ราล์ฟ เอ็ม. สโตกคิลล์ (Ralph M. Stogdill) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำไว้ ดังนี้

1. Greatman Theory ทฤษฎีนี้เชื่อว่า ลักษณะภาวะผู้นำได้เกิดมาแต่กำเนิด
2. Environment Theory ทฤษฎีนี้ก็มีความเชื่อว่า ลักษณะภาวะผู้นำนั้นเกิดจากสภาพแวดล้อม เวลา สถานที่และโอกาส

¹⁵Hodge Billey J. & Herbert J. Johnson, **Management and Organization Behavior**, (New York : John Willey & Sons,1970), pp. 255 – 259.

3. Personal Situation Theory ทฤษฎีนี้เชื่อในแง่ที่ว่า ภาวะผู้นำนั้นนอกจากสถานการณ์และสภาวะแวดล้อมแล้ว ยังมีความสามารถเฉพาะตัวเป็นส่วนประกอบด้วย ดังนั้นผู้นำจึงต้องเป็นผู้ที่มีความเฉลียวฉลาด มีความสามารถ นอกจากนี้ ยังต้องมีเพื่อนร่วมงานที่ดีด้วย

4. Interaction Expectation Theory ทฤษฎีนี้ได้ให้ความสำคัญกับปัจจัย 3 ประการ คือ การกระทำ (Action) การมีปฏิสัมพันธ์ (Interaction) และเจตคติ (Sentiment) โดยที่มีความเชื่อว่า ผู้ที่จะเป็นผู้นำได้นั้น จะต้องมีความสามารถในการกระทำ มีมนุษยสัมพันธ์และมีการควบคุมทางใจที่ดี มีความเหมาะสมกับเหตุการณ์¹⁶

เพื่อให้เกิดการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีภาวะผู้นำอย่างเป็นระบบ นักวิชาการ จึงได้ทำการสรุปแนวความคิดและทฤษฎีภาวะผู้นำดังกล่าว ดังนี้

บาร์บารา เคลแมน (Barbara Kelleman) ได้สรุปความหมาย ทฤษฎีภาวะผู้นำต่าง ๆ เอาไว้เป็นหมวดหมู่ 10 หมวด คือ

1. ภาวะผู้นำ ในฐานะที่เป็นจุดศูนย์กลางของกระบวนการกลุ่ม ภาวะผู้นำ เป็นผลลัพธ์ที่เกิดจากความเปลี่ยนแปลงและกิจกรรมของกลุ่ม

2. ภาวะผู้นำในฐานะที่เป็นบุคลิกภาพและผลกระทบจากสิ่งนี้เอง ภาวะผู้นำ จึงเป็นการเชื่อมโยงภาพพจน์ในอันที่ทำให้ปัจเจกบุคคล สามารถที่จะทำการจูงใจบุคคลอื่น ๆ ให้มีการทำหน้าที่ได้สอดคล้องกับภาวะหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

3. ภาวะผู้นำในฐานะที่เป็นศิลปะที่ใช้ในการชี้นำ ภาวะผู้นำ จึงเป็นการแสดงออกในบริบทของอำนาจหรืออิทธิพล ดังนั้น จึงมีความพยายามที่จะให้กลุ่มนั้น เป็นไปตามแนวทางหรือเจตนารมณ์ของตัวบุคคลที่เป็นผู้นำนั้น

4. ภาวะผู้นำในฐานะที่เป็นการใช้อิทธิพล การเป็นผู้นำนั้น ได้ก่อให้เกิดผลกระทบกับพฤติกรรมของบรรดาสมาชิกภายในกลุ่ม ทั้งนี้โดยที่มีความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำกับบรรดาผู้ตามนั้น เป็นไปในลักษณะของการตอบสนองต่อกันภายใต้ความสมัครใจ

5. ภาวะผู้นำในฐานะที่เป็นพฤติกรรมอย่างหนึ่ง ซึ่งเป็นพฤติกรรมของปัจเจกบุคคล ในขณะที่เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องในการอำนวยความสะดวกเรื่องกิจกรรมกลุ่ม

6. ภาวะผู้นำในฐานะที่เป็นรูปแบบของการชักชวน ภาวะผู้นำ ยังเป็นการบริหารคนด้วยการใช้วิธีการจูงใจและมีการสร้างจุดมุ่งหมายร่วมกัน โดยไม่ใช้วิธีการบังคับ

¹⁶Ralph M. Stogdill., **Personal Factor Associated with Leadership Survey of Literature in leadership**, (Marryland Penguin Books, 1967), p. 91.

7. ภาวะผู้นำในฐานะที่มีการใช้ความสัมพันธ์ในเชิงอำนาจระหว่างบุคคลโดยในแนวทางนี้ ต้องยอมรับว่า อำนาจระหว่างบุคคลนั้น เป็นผลมาจากการที่มีพลังอำนาจบังคับสูงสุดซึ่งบุคคลหนึ่งสามารถใช้อำนาจนั้นมาบังคับบุคคลอีกคนหนึ่ง ให้ลดการต่อต้านเท่าที่จะลดลงได้มากที่สุด ซึ่งบุคคลหลังนี้ สามารถที่จะทำให้เกิดขึ้นได้

8. ภาวะผู้นำในฐานะเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่ง ทั้งนี้ก็เพื่อที่จะให้บรรลุจุดมุ่งหมายโดยที่ภาวะผู้นำ จะเป็นการกระทำเพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของกลุ่ม

9. ภาวะผู้นำในฐานะการจำแนกบทบาท ทั้งนี้โดยที่ภาวะผู้นำนั้นต้องการรวบรวมบทบาทต่าง ๆ ในกลุ่มเข้ามาไว้ด้วยกันซึ่งทั้งนี้ก็คือด้วยการอำนวยความสะดวกให้บุคคลต่าง ๆ สามารถที่จะประสบความสำเร็จที่มุ่งเป้าหมายเอาไว้

10. ภาวะผู้นำ ในฐานะของการมีความคิดริเริ่ม ภาวะผู้นำ เป็นผลลัพธ์จากการที่ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ภายใต้ปฏิสัมพันธ์ภายในกลุ่ม (Group interaction)¹⁷

สรุปได้ว่า ภาวะผู้นำเกิดขึ้นได้ทั้งทางพันธุกรรม หรือ สัญชาตญาณ (Instinct) และสถานการณ์ เวลา โอกาส สภาพแวดล้อมทางสังคม ภาวะผู้นำนั้น เป็นศิลปะสำหรับบริหารจัดการและเป็นจุดศูนย์กลางของพฤติกรรม คือ ใช้อำนาจ อิทธิพล ตามบทบาทหน้าที่ เพื่อให้บรรลุความสำเร็จ ดังนั้น การศึกษาเกี่ยวกับทฤษฎีการเป็นผู้นำหรือภาวะการเป็นผู้นำเป็นที่ยอมรับกัน โดยทั่วไปมานานแล้วซึ่งภาวะการเป็นผู้นำ ถือเป็นปัจจัยที่สำคัญในการบริหาร เพราะช่วยทำให้เกิดการเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลขององค์กร ซึ่งการศึกษาจากนักวิชาการต่างๆ สามารถสรุปแนวทฤษฎีได้เป็น 4 กลุ่มทฤษฎี ดังนี้

2.2.1 ทฤษฎีคุณลักษณะความเป็นผู้นำ (Trait Theory)

ทฤษฎีนี้เชื่อว่าบุคคลบางคนเกิดมาพร้อมด้วยลักษณะบางประการที่จะช่วยสนับสนุนให้เขาเป็นผู้นำได้ ซึ่งหมายถึงคุณลักษณะ ดังนี้

1. บุคลิกภาพ (Personality) เป็นเรื่องที่ติดมากับตัวของบุคคลแต่ละคน ในส่วนที่สามารถปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้นได้ บุคลิกภาพดังกล่าวคือ

1.1 ความสามารถในการปรับตัว เป็นความสามารถของบุคคล

1.2 ความต้องการที่จะทำ ซึ่งอาจจะเป็นความสามารถในส่วนลึก ๆ มองไม่เห็น ชัดนักแต่ก็สามารถค้นหาได้

¹⁷Barbara Kelleman.(ed), *Laeadership as a Political Act, in Laeadership Multidisciplinary Perspectives*, (New Jersey : Prentice – Hall, 1984), p. 70.

1.3 ความมั่นคงทางอารมณ์ ซึ่งแต่ละคนจะมีนิสัยทางด้านความคงที่ของอารมณ์ การควบคุมอารมณ์ได้มากน้อยเพียงใด

1.4 ความเป็นตัวของตัวเอง มีอำนาจในการตัดสินใจต่าง ๆ ตามสภาพสังคมและวัฒนธรรม

1.5 ความอดุสาหะ พยายาม หมายถึง ความอดทนของแต่ละบุคคลที่จะพยายาม พินฝ้าอุปสรรคนานาประการ

1.6 ความคิดสร้างสรรค์ ถือเป็นพรสวรรค์อย่างหนึ่ง ที่บุคคลหนึ่งมีความสนใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะแล้วคิดออกมาเป็นรูปธรรม

1.7 ความทะเยอทะยาน เป็นธรรมชาติของมนุษย์ที่ต้องการความสะดวกสบายเกิดขึ้นตลอดเวลา หากทุกคนได้ใช้ความคิดดังกล่าวอยู่ตลอดเวลา เพราะการคิดแต่ละคนนั้น ย่อมแตกต่างกันออกไป

2. ความรู้ความสามารถ (Intelligence) สมองของคนเรานี้ธรรมชาติสร้างมาเพื่อใช้สติปัญญาให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม ความรู้ความสามารถจะเห็นได้จาก

2.1 ชาวปัญญาคนทุกคนมีสติปัญญาและความเฉลียวฉลาดแตกต่างกันไปอาจจะด้วยสาเหตุหลายๆ ประการ ทั้งเรื่องพันธุกรรม สภาพแวดล้อม การแข่งขัน การฝึกฝนตนเองให้เป็นผู้ที่สนใจในการศึกษาเล่าเรียน

2.2 ความแม่นยำในการตัดสินใจ เพราะเราต้องทำการตัดสินใจอยู่ตลอดเวลาในการทำงานการดำรงชีวิต การตัดสินใจที่แม่นยำจึงต้องอาศัยประสบการณ์

2.3 ระดับความรู้ทุกคนไม่สามารถศึกษาเล่าเรียนได้เท่ากัน เพราะสมองแต่ละคนไม่สามารถรับอะไรได้อย่างเต็มที่ คือที่บรรจุความจำไว้เท่ากันก็จริง แต่การรับรู้การถ่ายทอดอาจจะมีบางสิ่งบางอย่างแตกต่างกันออกไป เราจึงวัดระดับความรู้ได้จากการศึกษาในระดับสูงๆ ขึ้นไปของแต่ละคน

2.4 ความคล่องแคล่วในการใช้ภาษา สื่อภาษาเป็นเรื่องที่สำคัญอย่างหนึ่งของมนุษย์ทุกชาติ จะมีภาวะของตนเองหรือไม่ก็ตามแต่การพูดถือเป็นเรื่องของการสื่อความหมายให้สามารถเข้าใจกัน ผู้นำที่มีความสามารถในการพูด การเขียนย่อมได้เปรียบกว่า

3. คุณลักษณะด้านสังคม (Social Skill) การเข้าสังคมเป็นเรื่องของคน ทุกคนเพราะคนเราไม่สามารถอยู่คนเดียวในโลกได้ การเข้าสังคมของแต่ละระดับต้องมีพิธีรีตองแตกต่างกันออกไปตามสภาพการณ์และเหตุการณ์นั้นคุณลักษณะด้านสังคมมีดังนี้

3.1 การรู้จักประนีประนอม การที่เราทำงานร่วมกับคนอื่น ผลประโยชน์เป็นเรื่องที่มีความสำคัญไม่น้อย ด้วยเหตุนี้จึงต้องการคนที่จะมาประสานผลประโยชน์หรือเป็นคนที่ยอมประนีประนอมให้ทุกคนที่ร่วมงานเกิดความพอใจ

3.2 ความสามารถในการบริหาร งานบริหารเป็นการใช้ศิลป์ ซึ่งแต่ละคนไม่สามารถใช้ได้ทัดเทียมกัน ด้วยข้อจำกัดต่าง ๆ นานา การศึกษาเล่าเรียน ก็จะเป็นส่วนประกอบในการบริหารได้บ้างเช่นกัน

3.3 ความร่วมมือถือเป็นเรื่องสำคัญมากในการเป็นผู้นำ เพราะผู้นำจะต้องเป็นผู้ที่สามารถชักจูงให้ผู้ร่วมงานตั้งใจทำงานหรือทำตามที่ผู้นำต้องการด้วยความเต็มใจ

3.4 ความเป็นที่นิยมชมชอบ เราคงจะเข้าไปในงานเลี้ยงและพบคนหนึ่งซึ่งจากสีหน้าท่าทางเป็นบุคคลที่เรามองแล้วเกิดความรู้สึกรักอยากรู้จัก อยากทักทาย มีความเลื่อมใสศรัทธา ยิ่งเมื่อเห็นเขาพูดจาด้วยแล้วเกิดความนิยมชมชอบตามมา

3.5 ความเป็นนักการพูด การที่คนเราจะเป็่นนักการพูดที่ดีนั้น ต้องอาศัยปฏิภาณไหวพริบมากมาย ต้องเอาใจเขามาใส่ใจเรา ต้องโน้มน้าวเรื่องใหญ่ที่เกิดขึ้นแก้ปัญหา ให้กลายเป็นเรื่องเล็กต้องใช้ความสามารถหลาย ๆ ด้านประกอบกันซึ่งไม่ใช่การพูดเป็นเพียงอย่างเดียว

4. คุณลักษณะด้านกายภาพ (Physical Characteristics) ถือเป็นสิ่งที่ติดตัวมาอย่างเห็นได้ชัด ซึ่งสิ่งเหล่านี้ อาจสามารถแก้ไขปรับปรุงด้วยการให้อานาจหรือรับประทานที่ถูกสุขลักษณะรวมทั้งการออกกำลังกายที่เหมาะสมด้วย คุณลักษณะด้านกายภาพมีดังนี้

4.1 ส่วนสูง ถึงแม้ทุกคนไม่สามารถสูงทัดเทียมแต่ก็เป็นที่ยอมรับแล้วว่าการรับประทานอาหารที่ถูกต้องตามหลักโภชนาการนั้น มีส่วนทำให้คนสูงได้ มิใช่เพียงเพราะพันธุกรรมเพียงอย่างเดียว

4.2 น้ำหนัก การควบคุมน้ำหนัก จะเห็นได้ชัดเจน จากนักมวย เพราะการควบคุมต่าง ๆ ย่อมเกิดตามที่เราต้องการหรือเป็นตามเป้าหมายระหว่างบุคคลมีนักจิตวิทยาได้ทำการทดสอบเรื่องน้ำหนักกับการเป็นภาวะผู้นำเหมือนกันแต่ไม่มีความสำคัญ

4.3 ความฟึกเฟ้น นับเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างมากในการดำรงชีวิต การที่ร่างกายของคนเราได้รับการออกกำลังกาย การฝึกฝนให้ใช้ความคิด การใช้สมอง การนั่งสมาธิล้วนแล้วแต่มีส่วนทำให้จิตใจเยือกเย็นสามารถพัฒนาตนเองไปสู่ความเป็นผู้นำได้ในที่สุด

4.4 ความสมบูรณ์ของร่างกาย การรักษาตนให้พ้นจากโรคภัย ถือเป็นอันประเสริฐตามหลักพระพุทธศาสนา ดังนั้น ความสมบูรณ์ต้องมีส่วนประกอบด้านอื่นด้วย เช่น การรักษาความอบอุ่นของร่างกาย การพักผ่อนที่เพียงพอ การออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ เป็นต้น

คุณลักษณะสำคัญของการเป็นผู้นำตามทฤษฎีดังกล่าว จะสามารถส่งผลให้ผู้นำทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ คือ

1) ความเฉลียวฉลาด หมายถึง ความสามารถและทักษะในการติดต่อสื่อสารที่จะนำไปใช้ประโยชน์ในการจูงใจ เพื่อที่จะก่อให้เกิดหรือทำให้ได้รับความร่วมมือจากผู้ร่วมงานหรือผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา

2) ความเจริญวัยด้านสังคม หมายถึง ความเป็นผู้ใหญ่ทางด้านอารมณ์คือมีความสามารถในการรักษาไว้ซึ่งความสงบทางใจ เมื่อแม่หรือประสบชัยชนะ รวมถึงความสำเร็จต่างๆ มีการควบคุมอารมณ์ได้ มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความเคารพในตนเองและมีความสนใจในขอบเขตที่กว้าง

3) แรงจูงใจภายใน เป็นความปรารถนาที่จะให้ประสบความสำเร็จเป็นการตอบสนองความต้องการระดับสูงของมนุษย์ทุกคน

4) ทักษะคิดด้านมนุษยสัมพันธ์ หมายถึง เป็นผู้ที่ยอมรับว่าการร่วมมือระหว่างกันเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นในการทำงาน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ

คุณลักษณะของผู้นำโดยสรุป แม้ว่าการตรวจสอบคุณลักษณะข้างต้น ดูเหมือนจะช่วยในการบอกหรือชี้ลักษณะที่สำคัญของผู้นำ เป็นเพียงรู้ว่า ผู้นำเป็นบุคคลประเภทใดเท่านั้น จึงมีการวิจัยอย่างกว้างขวางในระยะต่อมา เชื่อว่าภาวะผู้นำมีลักษณะเป็นพลวัต (Dynamic process) เพราะในสถานการณ์จริงๆ ยังมีปัจจัยอื่นอีก ซึ่งในแต่ละสถานการณ์ย่อมแตกต่างกันออกไป ขึ้นอยู่กับผู้นำผู้ตามหรือสถานการณ์ต่างๆ และด้วยเหตุผลดังกล่าวนี้ก็ไม่มียุคคุณลักษณะใดที่จะประกันได้ว่า หากบุคคลใดมีลักษณะอย่างนั้นแล้วจะประสบความสำเร็จใน การเป็นผู้นำ¹⁸

เพื่อความเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีลักษณะผู้นำชัดเจนยิ่งขึ้น ในที่นี้ขอเสนอคุณสมบัติของผู้นำ ซึ่งนักวิชาการได้รวบรวมไว้และมีความเกี่ยวข้องกับทฤษฎีลักษณะผู้นำ เมื่อนำมากล่าวไว้ในที่นี้จะทำให้ทฤษฎีลักษณะผู้นำมีความชัดเจน เข้าใจได้ง่ายมากขึ้น ดังต่อไปนี้

คุณสมบัติ หมายถึง สิ่งที่บ่งบอกหรือชี้ให้เห็น ในตัวของบุคคลนั้น ๆ อาจจะคิดมาแต่กำเนิดหรืออาจสร้างขึ้นภายหลังได้

คุณลักษณะหรือคุณสมบัติของความเป็นผู้นำ คือ ลักษณะอันมีคุณค่ายิ่ง ซึ่งนับเป็นปัจจัยสำคัญในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดความเชื่อถือ เชื่อมั่น เชื่อฟัง และให้ความร่วมมืออย่างจริงใจ อันจะทำให้การปฏิบัติการกิจสำเร็จลุล่วงไปโดยด้วยดี คุณสมบัติ ของความเป็นผู้นำที่ดี จึงเป็นพื้นฐานสำคัญของผู้นำ ซึ่งจะก่อให้เกิดผลสะท้อนตอบของผู้ใต้บังคับบัญชา

ในการพิจารณาว่า ผู้นำจะดีหรือไม่นั้น สิ่งที่ควรคำนึงถึงเป็นอันดับแรก ก็คือ คุณสมบัติของความเป็นผู้นำ ซึ่งได้มีนักวิชาการนำเสนอไว้หลากหลายตามทัศนะของ แต่ละท่านดังจะได้นำเสนอต่อไปนี้

¹⁸ กอบแก้ว คุณชัยจันงค์, “ภาวะผู้นำของผู้บริหารสตรีมหาวิทาลัยเอกชน : ศึกษากรณี มหาวิทยาลัยรังสิต”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง), 2541, หน้า 35.

กวี วงศ์พุดธิ ได้กล่าวถึง คุณสมบัติของผู้นำที่ดีควรมีดังนี้

1. เป็นคนมีความคิดกว้างไกลและลึก เพราะปัจจุบันโลกก้าวหน้าไปมากเราจะติดแค่วันนี้พรุ่งนี้ไม่เพียงพอ ต้องมองไกล เหตุที่ต้องมองลึกเพราะสิ่งต่าง ๆ สามารถแยกแยะไปได้หลายทางหลายแขนง การวิเคราะห์จึงต้องให้ความสำคัญอย่างเพียงพอ
2. มีความสามารถในการใช้ภาษา การใช้ภาษาถือเป็นเรื่องสำคัญ เพราะสามารถติดต่อประสานงานกันด้วยความเข้าใจ
3. มีความคิดริเริ่ม เพราะการทำงานต้องใช้สมอง การคิดต่าง ๆ ต้องสามารถเป็นไปได้ เป็นความคิดที่สร้างสรรค์
4. เป็นคนที่ฉลาด ความฉลาดอาจได้มาจากการฝึกฝนการทำงานอย่างมีความคิดการทำงานต้องมีระบบ มีการตรวจทานและทดสอบงานไปด้วยในตัว
5. มีความสำเร็จในด้านวิชาการหรือด้านบริหาร ไม่เพียงแต่จะทำอย่างเดียว ผู้บริการจึงต้องพยายามหาเวลาทำการสอนในระดับมหาวิทยาลัย เพื่อชื่อเสียง เพื่อการรู้จักเยาวชนเพื่อความสำเร็จทางด้านวิชาการ ตลอดจนทำให้เราไม่หยุดนิ่งอยู่กับที่
6. มีความรับผิดชอบ ความรับผิดชอบนี้ ทุกคนสามารถทำให้มี ทำให้เกิดกับตนเอง เพราะเราจะเป็นผู้ที่รู้ดีที่สุด การรับชอบอย่างเดียวไม่สามารถที่จะทำให้เป็นผู้นำได้ การกล้าเสี่ยง ที่จะยอมรับผิดในบางครั้งจึงจำเป็นต้องทำ เช่น เมื่อสั่งผู้บังคับบัญชาไปแล้วเกิดความเสียหายเพราะเราไม่ได้ควบคุมใกล้ชิด บางครั้งต้องทำใจรับผิดชอบด้วยเช่นกัน
7. ความอดทน ถือเป็นคุณสมบัติที่สำคัญ เพราะการเป็นผู้นำต้องมีการวิพากษ์ วิจารณ์ไปในทำนองที่ไม่ดีเสียส่วนใหญ่ ต้องมีความอดทน ต่อสู้กับอุปสรรคนานาประการในด้านการงาน การร่วมมือ การปกครอง ตลอดจนการครองเรือน
8. ความสามารถปรับตัวเข้ากับสังคม คนเราไม่สามารถอยู่ได้ด้วยตัวคนเดียว การพบปะสังสรรค์ รู้จักเพื่อนฝูง เข้าสังคมระดับบริหารด้วยกัน จึงจำเป็นและสำคัญอย่างหนึ่งของสังคมไทยที่เราต้องยอมรับ บางครั้งภานิชสังคมจะตามมาอย่างไม่มีที่สิ้นสุด
9. มีฐานะดีทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคม บางครั้งการเสียสละเงินเพียงเล็กน้อย เพื่อจะได้งานสำเร็จหรือเพื่อจะทำงานให้สะดวกรวดเร็วยิ่งขึ้น โดยใช้ทุนส่วนตัว เพราะเป็นการจ่ายที่ไม่สามารถหาหลักฐานได้ก็ต้องยอม ผู้นำจึงต้องมีเศรษฐกิจที่ดีพอ
10. มีระดับจิตใจสูง การที่ทำให้คนมีจิตใจสูงมองโลกในแง่ดี จำเป็นต้องปลูกฝังมาจากครอบครัว การไม่ยกตนข่มท่าน การเป็นผู้เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ บางครั้งให้ความช่วยเหลือคนอื่นโดยไม่ได้หวังอะไรเป็นการตอบแทน¹⁹

¹⁹ กวี วงศ์พุดธิ, ภาวะผู้นำ, (กรุงเทพมหานคร : ศูนย์ส่งเสริมวิชาชีพบัญชี, 2539), หน้า 113-114.

2.2.2 ทฤษฎีพฤติกรรมความเป็นผู้นำ (Behavioral Theory of Leadership)

ทฤษฎีนี้เชื่อว่าแบบของพฤติกรรมของผู้นำเป็นเครื่องชี้ถึงแบบและความสำเร็จของความเป็นผู้นำ การศึกษาเกี่ยวกับผู้นำนี้ได้ทำกันไว้หลากหลาย ในช่วงระยะเวลาที่แตกต่างกันออกไป พฤติกรรมของผู้นำอาจสรุปได้เป็น 3 แบบ ดังนี้

1. พฤติกรรมของผู้นำตามแบบเผด็จการ (Autocratic Style) เป็นผู้นำที่รวมการตัดสินใจไว้ที่ตนเอง จะเป็นผู้กำหนดเป้าหมายและวิธีการที่จะนำไปสู่เป้าหมายนั้น และจะควบคุมเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างใกล้ชิด ซึ่งทำให้ขนาดของการควบคุมแคบและการมอบหมายงานมีน้อยมาก แบบพฤติกรรมของผู้นำแบบนี้ มีความเหมาะสมในสถานการณ์สงครามเนื่องจากต้องการความรวดเร็วและแน่นอน ยกตัวอย่าง เช่น เลนิน เซอร์ชิลล์ ฮิตเลอร์ และ มุสโสลินี เป็นต้น

2. พฤติกรรมของผู้นำแบบประชาธิปไตย (Democratic หรือ Participative Style) เป็นผู้นำที่เข้ามาเป็นส่วนร่วม ผู้นำประเภทนี้จะดึงผู้ใต้บังคับบัญชาให้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์และวิธีการทำงานให้วัตถุประสงค์ ด้วยความเชื่อว่า การเข้ามามีส่วนร่วมจะทำให้ได้ความคิดเห็นที่กว้างขวางขึ้น และทำให้การยอมรับจากสมาชิกมีมากขึ้น

3. พฤติกรรมของผู้นำตามแบบเสรีนิยม (Laissez-Faire Style) เป็นผู้นำประเภทที่ค่อนข้างจะ “ปล่อย” คือจะให้คำแนะนำต่างๆ ไปเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายแล้วปล่อยให้ผู้ใต้บังคับบัญชากำหนดแนวทางการปฏิบัติกันเอง ซึ่งวิธีการนี้ผู้ใต้บังคับบัญชามีอิสระอย่างมากและผู้ที่ทำงานจะถูกจูงใจด้วยตัวของเขาเอง

ผู้นำประเภทนี้จะมีลักษณะเหมือนกับผู้ที่คอยให้ข่าวสารข้อมูลเมื่อสมาชิกต้องการเท่านั้น ลักษณะความสัมพันธ์จะมีน้อย การทำงานเป็นไปในลักษณะเกรงใจ ไม่มีกฎเกณฑ์ ถือตัวใครตัวมัน ผู้นำจึงไม่สามารถเป็นหลักยึดได้

ผู้นำแบบนี้ เป็นเพียงผู้ให้คำแนะนำโดยทั่วไปว่าควรทำอะไรแล้วปล่อยให้ทำหน้าที่ของผู้ใต้บังคับบัญชากำหนดแนวทางที่ใช้ในการปฏิบัติงาน ผู้นำจะมีบทบาทเป็นเพียงสมาชิก คนหนึ่งในกลุ่มเท่านั้น มีหน้าที่ให้ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ที่ผู้ใต้บังคับบัญชาร้องขอมา วิธีการของผู้นำดังกล่าวนี้ทำให้คนงานมีความเป็นอิสระมากยิ่งขึ้นในการปฏิบัติงาน ปัญหาที่สำคัญของความเป็นผู้นำแบบนี้คือ การขาดผู้นำที่มีความเข้มแข็ง กลุ่มของผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาไม่มีการควบคุมและ การสั่งการ สิ่งเหล่านี้อาจจะทำให้เกิดความไม่มีระเบียบกฎเกณฑ์ในองค์กรได้²⁰

²⁰ สมยศ นาวิการ, การบริหาร, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ดอกหญ้า, 2539), หน้า 142.

ผู้นำแบบเสรี (Laissez-Faire Leaders) เป็นผู้นำแบบไม่เอาไหน ปล่อยตามเรื่องตามราว ไม่ใช้อำนาจบังคับบัญชาควบคุมผู้ใต้บังคับบัญชา ปราศจากความรับผิดชอบ คอยแต่ลงนามผ่านเรื่องให้พ้นตัวไปเท่านั้น ผู้นำประเภทนี้จะมีลักษณะดังต่อไปนี้²¹

1. ไม่มีความรับผิดชอบ
2. ทำงานโดยปล่อยอะไรต่ออะไรไปตามเรื่องไม่คำนึงหลักการและเหตุผลระเบียบกฎเกณฑ์ ฯลฯ จึงมักไม่มีใครจะยุ่งกับใคร ผู้ใต้บังคับบัญชาคนใดจะทำอะไรอย่างไรก็ได้
3. ไม่มีการกำหนดวัตถุประสงค์ที่แน่นอน ถ้าเห็นว่าไม่ขัดต่อระเบียบก็ยอมให้เปลี่ยนแปลงวัตถุประสงค์ได้ตามความคิดหรือตามความต้องการของผู้ใต้บังคับบัญชาได้ง่าย ๆ

4. ไม่มีการประเมินผล

ชุด กาญจนประการ ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับลักษณะผู้นำไว้ 3 ลักษณะ คือ

1. ผู้นำแบบอัตตนิยม (Autocratic Leaders) คือ ผู้นำที่ถืออำนาจเป็นใหญ่มีความถือตัวเชื่อมั่นในตัวเองมาก การบริหารงานและกำหนดนโยบายโดยการใช้อารมณ์และอำนาจวางตัวสูงกว่าคนอื่น ไม่ให้เกียรติผู้อื่น เน้นสมรรถภาพของการทำงานของตนเองและต้องการขยายอำนาจของตนเองออกไปทุกวิถีทาง

2. ผู้นำแบบเสรีนิยม (Laissez-faire Leaders) คือ ผู้นำที่ใช้อำนาจในการควบคุมบริหารแต่น้อย บรรดาผู้ใต้บังคับบัญชาต่างก็มีเสรีในการที่จะวินิจฉัยสั่งการ มาตรฐานการปฏิบัติงานหรือระบบการจัดงานไม่คำนึงถึงหลักการหรือกฎเกณฑ์เท่าใด การกำหนดนโยบาย ไม่มีความแน่นอนขาดความริเริ่มและไม่มีการประเมินผลงานเพื่อหาแนวทางแก้ไขแต่อย่างใด

3. ผู้นำแบบประชาธิปไตย (Democratic Leaders) จัดเป็นผู้นำที่เหมาะสมที่สุดในปัจจุบันและอำนวยผลในการบริหารงานมากที่สุด การบริหารงาน ยึดถือความคิดเห็นของกลุ่มเป็นสำคัญ จะดำเนินงานสิ่งใดจะกระทำไปตามมติของกลุ่ม เพราะต้องการความร่วมมือร่วมแรงร่วมใจจากทุกฝ่าย การบริหารงานจึงเน้นหนักในรูปการสร้างความเข้าใจอันดีต่อกัน โดยการเปิดโอกาสให้มีการแสดงความคิดเห็น เพื่อร่วมกันวินิจฉัยเลือกวิธีที่จะทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ ดังนั้น ในการปฏิบัติงานจะเป็นไปในลักษณะของการร่วมมือประสานงานกันอย่างจริงจัง²²

²¹ กิตติ ดยัคคานนท์, เทคนิคการสร้างภาวะผู้นำ, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์บัตเตอร์ฟลาย, 2530), หน้า 17.

²² ชุด กาญจนประการ, แบบของผู้นำ ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2509), หน้า 74-77.

Lippitt and White อ้างถึงใน สมยศ นาวิการ ได้แบ่งลักษณะผู้นำตามรูปแบบของใช้อำนาจเป็น 3 ลักษณะคือ

1. ผู้นำแบบเผด็จการหรือแบบอัตตานิยม (Autocratic Leaders) ผู้นำลักษณะนี้จะเน้นเรื่องการบังคับบัญชาและการออกคำสั่งเป็นเรื่องสำคัญ ใช้อำนาจวินิจฉัยสั่งการโดยผลการถือว่าการวินิจฉัยสั่งการในการแก้ปัญหาใด ๆ นั้น ตนมีอำนาจสูงสุด ลักษณะผู้นำแบบนี้เป็นไปในลักษณะที่เป็นเจ้านายอย่างเด่นชัด ผู้นำแบบนี้มักจะเน้นอยู่ที่สมรรถภาพของการทำงานและต้องการขยายอำนาจของตนออกไปในทุกทางด้วยวิธีการต่าง ๆ เท่าที่จะทำได้ โดยทั่วไปบริหารงานของผู้นำแบบเผด็จการมีลักษณะดังนี้

1.1 นิยมใช้อำนาจหน้าที่อยู่เกือบตลอดเวลา ทั้ง ๆ ที่บางโอกาสไม่มีความจำเป็นที่จะต้องปฏิบัติ

1.2 การตัดสินใจวินิจฉัยสั่งการต่าง ๆ มักเป็นไปตามอารมณ์ มุ่งประโยชน์ส่วนตนมากกว่าประโยชน์ส่วนรวมหรือร่วมงาน ทั้งนี้ก็เพื่อที่จะแสดงตนว่ามีอำนาจอย่างเต็มที่ในการดำเนินการเกือบทุกเรื่อง

1.3 การตัดสินใจและการแก้ปัญหาทุกเรื่อง มีการผูกขาดอยู่ที่ผู้บังคับบัญชาเพื่อสร้างความสำคัญในตนเอง

1.4 ผู้บังคับบัญชาใช้วิธีการเป็นผู้รู้ข้อเท็จจริงเพียงผู้เดียว เพื่ออาศัยวิธีการดังกล่าวเป็นเครื่องควบคุมผู้ใต้บังคับบัญชาให้จำต้องสอเข้าผู้บังคับบัญชาเสมอโดยความจำเป็น เพื่อขอทราบข้อเท็จจริงต่าง ๆ ที่ต้องใช้ในการปฏิบัติงาน

1.5 นโยบาย วัตถุประสงค์ มาตรฐานการปฏิบัติงาน ระบบการจัดการ เป็นเรื่องที่ สั่งลงมาจากเบื้องบนทั้งสิ้น ไม่ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้ร่วมงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชาการตัดสินใจมักเป็นไปในลักษณะยึดความเห็นของตนเป็นเรื่องสำคัญ การวินิจฉัยสั่งการอาศัยการติดต่อสื่อสารจากบนลงล่างเพียงทางเดียว

1.6 มิได้มีการกำหนดวัตถุประสงค์ที่แน่นอนของหน่วยงานนั้น หากอาจเปลี่ยนแปลงได้ตามอารมณ์ของผู้นำทั้งสิ้น ไม่นิยมการใช้หลักเหตุผลในการดำเนินงาน

1.7 คำว่า “ผู้ช่วย” หมายถึง ผู้ใต้บังคับบัญชา ซึ่งเป็นผู้ช่วยหัวหน้าและช่วยให้งานของหัวหน้าเสร็จเท่านั้น

1.8 ข้อเสนอต่าง ๆ ที่ได้มาจะต้องผ่านหลายขั้นตอน บางทีอาจถึง 5-7 ชั้นกว่าจะมีการวินิจฉัยสั่งการซึ่งทางเดินของข่าวสารมักจะซับซ้อนวุ่นวายเสียเวลา งานจะล่าช้าและกั่งก้าง

1.9 ระบบการตั้งคณะกรรมการเป็นวิธีการกระจ่ายความรับผิดชอบที่ได้รับผลดีและเป็นวิธีการที่จะให้เรื่องราวซึ่งไม่ต้องการนำออกไปปฏิบัติให้เงียบหายไปเป็นคลื่นกระทบฝั่ง

2. ผู้นำแบบประชาธิปไตย (Democratic leaders) จะมีลักษณะตรงกันข้ามกับผู้นำแบบเผด็จการ จะให้ความสำคัญกับผู้ใต้บังคับบัญชามากกว่าและจะไม่เน้นการใช้อำนาจหน้าที่หรือก่อให้เกิดความเกรงกลัวในตัวผู้นำ หากแต่จะเปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีโอกาสแสดงความคิดเห็นและพูดคุยด้วย

ในการปฏิบัติงานบริหาร มักจะเป็นไปในการทำงานที่ว่า สิ่งต่าง ๆ เป็นเรื่องเกี่ยวข้องกับทุกคน ดังนั้น การแก้ปัญหาต่าง ๆ จึงเป็นเรื่องที่จะให้โอกาสแก่ทุกฝ่ายเข้าร่วมพิจารณา ซึ่งอาจจะกระทำโดยมีการประชุมหรือจัดตั้งคณะกรรมการ ผู้นำลักษณะนี้จะพยายามส่งเสริมให้ผู้ร่วมงานแสดงความคิดเห็น และมีโอกาสร่วมตัดสินใจในปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

3. ผู้นำแบบเสรีนิยม (Laissez-faire leaders) ผู้นำลักษณะนี้จะแตกต่างไปจากผู้นำแบบประชาธิปไตยจะปล่อยให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีอิสระเต็มที่ หรือปล่อยให้ผู้ใต้บังคับบัญชาตัดสินใจเองอย่างเต็มที่ ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจะถูกมอบหมายให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีอำนาจกระทำการใดๆ ได้ตามชอบใจ ผู้ใต้บังคับบัญชาจะได้รับสิทธิให้จัดทำเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ด้วยตนเอง หรืออาจจะให้ทำแผนงานต่าง ๆ ตามใจชอบ ในทางปฏิบัติงานยอมเป็นไปไม่ได้ที่ผู้นำจะปฏิบัติเช่นนี้ เพราะจะเป็นการเปิดโอกาสไม่ให้นำมีสิทธิใช้อำนาจหน้าที่ควบคุมงานที่ตนรับผิดชอบอยู่ได้²³

Robert Tannenbaum and H. Schmidt กวี วงศ์พุด ได้แบ่งลักษณะของผู้นำออกตามรูปแบบของพฤติกรรมในการปฏิบัติงาน 7 ลักษณะ คือ

1. ผู้นำตัดสินใจเองแล้วแจ้งให้ทราบ ผู้นำจะเป็นผู้บริหารเองหรือพิจารณาปัญหาเองโดยการเป็นผู้หาทางแก้ไขปัญหาหลาย ๆ ทางแล้วเลือกการตัดสินใจทางที่เห็นว่าดีที่สุด จากนั้นก็แจ้งให้ลูกน้องหรือผู้ใต้บังคับบัญชาทราบเพื่อดำเนินการต่อไป ผู้นำประเภทนี้ไม่เปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชาร่วมแสดงความคิดเห็นหรือมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ จึงมีลักษณะการใช้อำนาจบังคับ

2. ผู้นำพยายามกระตุ้นเกลี้ยกล่อมให้ยอมรับผลการตัดสินใจของตนเอง กระบวนการตัดสินใจเป็นไปตามแบบที่ 1 แต่ที่แตกต่างออกไปตรงแทนที่จะประกาศหรือแจ้งการตัดสินใจของหัวหน้าก็เปลี่ยนเป็นการใช้ศิลปะในการเกลี้ยกล่อมผู้ใต้บังคับบัญชาเสียก่อน เหตุที่เกลี้ยกล่อมเพราะสำนึกว่า อาจจะมีการต่อต้านเกิดขึ้นและพยายามลดการต่อต้านโดยชี้ให้เห็นว่า ถ้ากระทำตามที่เขาตัดสินใจแล้ว จะเกิดเป็นประโยชน์แก่ผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างไร

²³Lippitt and White, อ้างถึงใน สมยศ นาวิการ, การบริหาร, อ้างแล้ว, หน้า 25.

3. ผู้นำเสนอข้อตัดสินใจของตนเองและข้อความคิดเห็นจากผู้ได้บังคับบัญชาหัวหน้าแบบนี้เมื่อตัดสินใจแล้วพยายามที่จะให้ผู้ได้บังคับบัญชายอมรับ โดยให้โอกาสผู้ได้บังคับบัญชาได้ฟังความเห็นของตนว่า คิดอย่างไร มีความตั้งใจอย่างไร หลังจากที่ได้อธิบายให้ผู้ได้บังคับบัญชาฟังแล้ว จึงให้สอบถามถึงปัญหาที่ยังสงสัย ซึ่งจะช่วยให้ผู้ได้บังคับบัญชาได้เข้าใจมากขึ้นกว่าหัวหน้าจะอย่างไรจึงจะสำเร็จผลได้

4. ผู้นำเสนอข้อตัดสินใจซึ่งอาจเปลี่ยนแปลงได้ ผู้นำแบบนี้ให้โอกาสผู้ได้บังคับบัญชามีส่วนร่วมในการที่จะให้ผู้ได้เปลี่ยนแปลงการตัดสินใจบ้าง แต่ความริเริ่มและการพิจารณาตัดสินใจยังคงอยู่กับผู้นำก่อนที่จะประชุมหรือพบปะกับลูกน้อง เขาได้พิจารณามาก่อนแล้ว แต่ยังคงคิดว่าอาจเปลี่ยนแปลงได้ เพราะฉะนั้น จึงได้นำเสนอต่อผู้ได้บังคับบัญชาก่อนที่จะเกิดขึ้นว่า การตัดสินใจจะกระทบกับผู้ได้บังคับบัญชาคนใด อย่างไรบ้าง เขาจะให้ผู้ได้บังคับบัญชาพิจารณาให้ความเห็น แต่บอกไว้ก่อนว่าการตัดสินใจขั้นสุดท้ายเป็นของเขา

5. ผู้นำเสนอปัญหาและขอคำแนะนำ ผู้นำเป็นผู้ตัดสินใจเอง แบบนี้ไม่ใช่ผู้นำตัดสินใจมาก่อนแล้วจึงมาเสนอต่อที่ประชุม เป็นโอกาสที่ผู้ได้บังคับบัญชาจะมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นเพื่อแก้ปัญหา ผู้นำจะเริ่มต้นอธิบายถึงตัวปัญหาว่าเป็นอย่างไร แล้วถามความเห็นจากผู้ได้บังคับบัญชาว่า มีความเห็นต่อปัญหาอย่างไร ผู้ได้บังคับบัญชาจึงมีหน้าที่ให้ความคิดเห็นเพราะมีความรู้ตลอดจนประสบการณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องจะทำให้เกิดประโยชน์ในการแก้ปัญหาเมื่อมีข้อเสนอแนะหลายๆ ทางแล้ว ผู้นำจะเป็นคนตัดสินใจเลือกทางที่เห็นว่าดีที่สุด

6. ผู้นำชี้ข้อจำกัดแล้วตัดสินใจภายในขอบเขตนั้น ผู้นำตามแบบนี้จะนำปัญหาให้ผู้ได้บังคับบัญชาไปตัดสินใจโดยตนเอง อาจเป็นสมาชิกหรือกลุ่มสมาชิก อย่างไรก็ตามเขาจะเป็นผู้อธิบายปัญหาและกำหนดขอบเขตการตัดสินใจ

7. ผู้นำอนุญาตให้ผู้ได้บังคับบัญชาทำภายในขอบเขตที่กำหนด ผู้นำแบบนี้ให้อิสระมากขึ้น โดยกลุ่มผู้ได้บังคับบัญชาเป็นผู้คิดหาทางแก้ปัญหาหลาย ๆ ทางเองแต่ผู้เป็นหัวหน้ากำหนดว่า การแก้ปัญหานั้นมีใครบ้างเป็นผู้ร่วมตัดสินใจ เมื่อกลุ่มผู้ได้บังคับบัญชาตัดสินใจแล้วผู้นำจะต้องปฏิบัติตามด้วย

2.2.3 ทฤษฎีผู้นำตามสถานการณ์ (Contingency Theories)

ทฤษฎีผู้นำตามสถานการณ์ ได้อธิบายถึงภาวะผู้นำที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งมีผลมาจากตัวแปรกลางของสถานการณ์ต่อพฤติกรรมของผู้นำ ได้แก่ พฤติกรรมมุ่งงานและพฤติกรรมมุ่งความสัมพันธ์มีรายละเอียด ดังนี้

1. รูปแบบภาวะผู้นำเชิงต่อเนื่อง (Continuum of Leadership Behavior) แทนเนมบัม และชมิคท์ เป็นนักทฤษฎีกลุ่มแรกที่ชี้ให้เห็นว่า มีปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้แบบความเป็นผู้นำ ซึ่งได้แก่

1.1 แรงกดดันทางผู้บริหาร

1.2 แรงกดดันทางผู้ใต้บังคับบัญชา

1.3 แรงกดดันทางสถานการณ์ แทนเนมบัมและชมิคท์ได้สร้างแบบจำลองเชิงต่อเนื่องของพฤติกรรมผู้นำที่เกี่ยวข้องกับระดับของอำนาจหน้าที่ที่ผู้บังคับบัญชาใช้ และความเป็นอิสระที่ให้แก่อผู้ใต้บังคับบัญชา ถ้าผู้นำเน้นที่ผู้บริหาร (Leader-Centered) ก็จะเป็นลักษณะที่มีการควบคุมในระดับสูง ให้อิสระกับผู้ใต้บังคับบัญชาต่ำ แต่ถ้าผู้นำเน้นที่ผู้ใต้บังคับบัญชา (Employee-Centered) ก็จะเป็นลักษณะที่ให้อิสระกับผู้ใต้บังคับบัญชาสูงและมีการควบคุมในระดับต่ำ ตามทฤษฎีของแทนเนมบัมและชมิคท์ผู้นำที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดไม่ใช่ผู้นำแบบเผด็จการหรือแบบประชาธิปไตย แต่เป็นผู้นำที่ต้องมีความยืดหยุ่น สามารถเลือกใช้แบบความเป็นผู้นำอย่างใดอย่างหนึ่งให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เผชิญอยู่

2.2.4 ทฤษฎีผู้นำตามแบบจำลองของฟีเดเลอร์ (Fiedler's Contingency Theory)

ฟีเดเลอร์ ได้สร้างแบบจำลองผู้นำตามสถานการณ์ ซึ่งมีปัจจัยสถานการณ์อยู่ 3 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพของผู้นำคือ

1. สัมพันธภาพระหว่างผู้นำกับผู้ใต้บังคับบัญชา (Leader-Member Relations) ถ้าหากผู้นำกับผู้ใต้บังคับบัญชาสามารถเข้ากันได้ดีและผู้ใต้บังคับบัญชายอมรับความสามารถของผู้นำแล้ว ผู้นำคนนั้นก็จะมอำนาจและอิทธิพลมากกว่าผู้นำที่ไม่มีใครเคารพนับถือและไม่ไว้วางใจ

2. โครงสร้างของงาน (Task Structure) คือความแน่นอนชัดเจนเกี่ยวกับโครงสร้างของงาน ฟีเดเลอร์กล่าวว่า หากโครงสร้างของงานจัดไว้อย่างมีระเบียบแบบแผนจะทำให้ผู้นำมีอิทธิพลมากกว่างานที่มีโครงสร้างไม่ชัดเจนหรือคลุมเครือ

3. อำนาจตามตำแหน่งหน้าที่ (Position Power) หมายถึง อำนาจที่เป็นทางการ ที่กลุ่มหรือองค์กรได้กำหนดให้ ถ้ามีการกำหนดอำนาจหน้าที่ไว้มากผู้นำก็จะมีอิทธิพลอยู่เหนือผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างชัดเจน ตัวอย่างเช่นอำนาจในการลงโทษการว่าจ้าง การให้ออก เป็นต้น²⁴

²⁴Fred E. Fiedler and Martin M. Chemers, **Leadership and Effective Management**, (Glenview, III. : Scott, Foresman, 1974), p. 80.

2.2.5 ทฤษฎีเกี่ยวกับผู้นำของวรูมและเยทตัน (Vroom and Yetton Model)

วรูมและเยทตัน อธิบายรูปแบบผู้นำที่เหมาะสมภายในสถานการณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง โดยเฉพาะ แบบของผู้นำจะกำหนดตามความมากน้อยของการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของผู้ใต้บังคับบัญชา โดยเขาได้นำแนวคิดมาจากแทนเนมบัมและชมิทท์ (Tannenbaum and Schmidt) และพัฒนามาเป็นรูปแบบการตัดสินใจของผู้นำ ซึ่งมีอยู่ 5 รูปแบบด้วยกัน ดังนี้

1. ผู้นำแก้ปัญหาหรือตัดสินใจโดยใช้ข้อมูลที่ตนเองมีแล้วเท่านั้น (Autocratic I)
2. ผู้นำรับข้อมูลที่จำเป็นของผู้ใต้บังคับบัญชา แล้วจึงตัดสินใจแก้ปัญหาด้วยตนเอง โดยอาจจะบอกหรือไม่บอกปัญหานั้นกับผู้ใต้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชาไม่มีสิทธิ์ในการเสนอความเห็นหรือร่วมตัดสินใจ (Autocratic II)
3. ผู้นำยอมให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นหรือเสนอแนะแนวทางในการแก้ปัญหาเป็นรายบุคคลหรืออาจขอคำแนะนำต่าง ๆ เท่าที่จำเป็น แล้วจึงตัดสินใจแก้ปัญหาด้วยตนเอง โดยอาจนำหรือไม่นำข้อเสนอแนะของผู้ใต้บังคับบัญชาเข้าร่วมตัดสินใจด้วย (Consultative I)
4. ผู้นำยอมให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นหรือเสนอแนะแนวทางในการแก้ปัญหา หลังจากนั้นผู้นำจะรวบรวมความคิดเห็นทั้งหมดมาพิจารณา แล้วจึงตัดสินใจแก้ปัญหาด้วยตนเอง ซึ่งการตัดสินใจนี้อาจจะสะท้อนหรือไม่สะท้อนให้เห็นถึงอิทธิพลของผู้ตามก็ได้ (Consultative II)
5. ผู้นำยอมให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นหรือเสนอแนะ หลังจากนั้นผู้นำและผู้ตามจะร่วมกันสร้างและประเมินทางเลือกในการแก้ปัญหาโดยใช้มติของกลุ่ม ผู้นำไม่พยายามที่จะใช้อิทธิพลของตนเพื่อให้ยอมรับวิธีการแก้ปัญหาในแบบที่ตนต้องการ แต่เต็มใจที่จะยอมรับและนำเอาวิธีแก้ปัญหากลุ่มไปปฏิบัติ (Group Decision)

รูปแบบผู้นำทั้ง 5 รูปแบบจะเหมาะสมกับสถานการณ์อย่างใดอย่างหนึ่งเท่านั้น ผู้นำจะเลือกใช้รูปแบบใดขึ้นอยู่กับปัจจัยสำคัญ 2 ประการคือ ผู้นำแน่ใจว่าการตัดสินใจนั้นมีคุณภาพ และผู้นำแน่ใจว่าการตัดสินใจนั้นสมาชิกในกลุ่มยอมรับว่าจำเป็นต่อการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ²⁵

2.2.6 ทฤษฎีเชิงเส้นทางเป้าหมาย (Path-Goal Theory)

เฮาส์ เป็นผู้พัฒนาทฤษฎีนี้ โดยมีพื้นฐานมาจากทฤษฎีความคาดหวัง (Expectancy Theory of Motivation) ซึ่งมีแนวคิดว่าการจูงใจนั้นขึ้นอยู่กับ 2 สิ่ง คือ งานนั้นสามารถทำให้สำเร็จได้ และพวกเขาต้องการทำสิ่งเหล่านั้น เฮาส์ใช้แนวคิดนี้เป็นพื้นฐานในการจูงใจให้คนปฏิบัติงาน โดยกล่าวว่า

²⁵Vroom and Yetton, 1973, quoted in Gary Dessler, **Management : Principles and Practices for Tomorrow's Leaders**, 3rd ed., (New Jersey : Pearson Education, Inc., 2004), pp. 308-309.

ผู้นำจะเอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายได้ด้วยการสนับสนุน และจัดอุปสรรคต่าง ๆ ในการทำงานให้หมดไป การจูงใจและสร้างความรู้สึกพึงพอใจในงานนั้น เป็นสิ่งจำเป็นที่ผู้นำจะต้องสร้างให้เกิดขึ้น ต้องทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีความมั่นใจว่าสามารถทำงานให้สำเร็จลงได้และจะได้รับผลตอบแทนตามที่ต้องการ²⁶

นอกจากนี้ยังสามารถแบ่งรูปแบบผู้นำ (Leadership Styles) ได้อีกหลายรูปแบบซึ่งรูปแบบผู้นำนี้เป็นการผสมผสานระหว่างคุณลักษณะของผู้นำ ทักษะของผู้นำ และพฤติกรรมของผู้นำที่มีต่อผู้ปฏิบัติงาน นอกจากนี้การที่ผู้นำจะเลือกใช้รูปแบบใดนั้นยังขึ้นอยู่กับสถานการณ์ที่กำลังเผชิญอยู่ในขณะนั้นด้วย จากการศึกษาค้นคว้าผู้ศึกษาขอเสนอใน 3 รูปแบบ คือ

1. รูปแบบผู้นำกับผลผลิตขององค์การ

ลิเคิร์ท ได้ทำการศึกษา พบว่า หน่วยงานที่มีผลผลิตในระดับสูงนั้น ผู้นำจะเป็นผู้ที่มุ่งการทำงาน โดยคำนึงถึงตัวผู้ปฏิบัติงานเป็นหลัก ส่วนหน่วยงานที่มีผลผลิตในระดับต่ำนั้น ผู้นำจะเป็นผู้ที่มุ่งการทำงาน โดยคำนึงถึงตัวงานเป็นหลัก ลิเคิร์ทแบ่งผู้นำออกเป็น 2 รูปแบบ คือ

1.1 รูปแบบผู้นำแบบเน้นคน (Employee-Centered Style) ผู้นำรูปแบบนี้จะใส่ใจต่อผู้ปฏิบัติงาน จะให้ความสนใจกับปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน มุ่งเน้นการทำให้ผู้ปฏิบัติงานเกิดขวัญและกำลังใจ และเน้นการสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างบุคคล

1.2 รูปแบบผู้นำแบบเน้นงาน (Job-Centered Style) จะมุ่งเน้นการทำงาน โดยเน้นที่การใช้ระบบการควบคุมงาน สร้างกฎระเบียบและข้อบังคับในการปฏิบัติงาน จึงทำให้ผู้ปฏิบัติงานไม่มีอิสระในการทำงานและมีความรู้สึกเหมือนถูกบังคับ ทำให้ขวัญในการปฏิบัติงานต่ำ²⁷

2. รูปแบบการใช้อำนาจในการตัดสินใจของผู้นำ

ดราฟและโคลเซน ได้แบ่งผู้นำตามรูปแบบการใช้อำนาจในการตัดสินใจของผู้นำออกเป็น 3 รูปแบบ คือ

2.1 ผู้นำแบบอัตตาธิปไตย (Autocratic style) เป็นแบบเผด็จการ คือจะยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง ถืออำนาจเป็นใหญ่ การบังคับบัญชาเป็นแบบควบคุมเต็มที่ ไม่รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น การตัดสินใจอยู่ที่ผู้นำแต่เพียงผู้เดียว จึงทำให้ขวัญในการปฏิบัติงานต่ำ

2.2 ผู้นำแบบประชาธิปไตย (Democratic style) ผู้นำรูปแบบนี้จะมีลักษณะของการกระจายอำนาจ การตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ เกิดจากการปรึกษาหารือหรือประชุมร่วมกัน มีการทำงาน

²⁶Robert J. House, 1974, pp. 81-98, quoted in Gary Dessler, **Management : Principles and Practices for Tomorrow's Leaders**, 3rd ed., (New Jersey : Pearson Education, Inc., 2004), p. 306.

²⁷Likert Rensis, 1961, quoted in Robert N. Lussier, **Management Fundamentals**, (New York : South-Western College Publishing, 2000), p. 457.

ร่วมกัน ผู้นำจะถืออำนาจของกลุ่มเหนือกว่าตนเอง ผู้นำรูปแบบนี้ผู้ปฏิบัติงานจะมีความพึงพอใจ และมีขวัญในการปฏิบัติงานสูง

2.3 ผู้นำแบบเสรีนิยม (Laissez-faire style) ผู้นำรูปแบบนี้จะหลีกเลี่ยงการใช้อำนาจ ไม่มีเป้าหมายในการทำงาน จะปล่อยให้ผู้ปฏิบัติงานทำงานตามใจชอบ เมื่อเกิดปัญหา ก็จะทำให้แก้ปัญหาและตัดสินใจกันเอง ผู้นำรูปแบบนี้ผู้ปฏิบัติงานจะไม่มีระเบียบ ผลผลิตต่ำ ขวัญในการปฏิบัติงานต่ำ²⁸

3. รูปแบบผู้นำตามแนวคิดของเฮอร์เชและแบลนชาร์ด

เฮอร์เช และแบลนชาร์ด กล่าวถึงรูปแบบผู้นำที่มีการผสมผสานระหว่างมิติมุ่งเน้นคน และมิติมุ่งเน้นงาน และการที่ผู้นำจะเลือกใช้รูปแบบใดนั้น ขึ้นอยู่กับระดับวุฒิภาวะของผู้ตาม (Employees' maturity level) และสถานการณ์ที่กำลังเผชิญอยู่ในขณะนั้น (Given situation) ซึ่งระดับวุฒิภาวะได้แก่ความสามารถ ความรับผิดชอบและความเต็มใจที่จะปฏิบัติงานของผู้ตาม เมื่อระดับวุฒิภาวะของผู้ตามสูงขึ้น ผู้นำจะลดพฤติกรรมมุ่งเน้นงานและมุ่งเน้นคนมากขึ้น ในทางตรงกันข้ามเมื่อระดับวุฒิภาวะของผู้ตามลดลง ผู้นำจะเพิ่มพฤติกรรมมุ่งเน้นงานและลดพฤติกรรมมุ่งเน้นคน เฮอร์เชและแบลนชาร์ดแบ่งรูปแบบผู้นำออกเป็น 4 รูปแบบ คือ

3.1 แบบสั่งการ (Telling style) เป็นรูปแบบผู้นำที่มุ่งเน้นงานสูง และมุ่งเน้นคนต่ำ โดยผู้นำจะเป็นผู้ชี้แนะ กำหนดบทบาทและบอกให้ผู้ตามทราบว่าต้องการให้ทำอะไร ลักษณะการสื่อสารเป็นแบบทางเดียว ผู้นำรูปแบบนี้เหมาะสมกับผู้ตามที่มีระดับวุฒิภาวะต่ำ

3.2 แบบขายความคิด (Selling style) เป็นรูปแบบผู้นำที่มุ่งเน้นงานสูงและมุ่งเน้นคนสูง โดยผู้นำจะเป็นผู้ชักชวน อธิบาย ให้การสนับสนุน ให้กำลังใจและให้ความกระจ่างเมื่อมีข้อสงสัยเกี่ยวกับการงาน ลักษณะการสื่อสารเป็นแบบสองทาง ผู้นำรูปแบบนี้เหมาะสมกับผู้ตามที่มีระดับวุฒิภาวะต่ำถึงปานกลาง

3.3 แบบมีส่วนร่วม (Participating style) เป็นรูปแบบผู้นำที่มุ่งเน้นงานต่ำ และมุ่งเน้นคนสูง โดยผู้นำสนับสนุนให้ผู้ตามเข้ามามีส่วนร่วมและใช้ความรู้ความสามารถในการทำงาน ผู้นำรูปแบบนี้เหมาะสมกับผู้ตามที่มีระดับผู้ตามที่มีระดับวุฒิภาวะปานกลางถึงสูง

3.4 แบบมอบหมายงาน (Delegating style) เป็นรูปแบบผู้นำที่มุ่งเน้นงานต่ำ และมุ่งเน้นคนต่ำ โดยผู้นำจะมีการกระจายหน้าที่ ให้คำแนะนำและการสนับสนุนเล็ก ๆ น้อย ๆ เพียง

²⁸ Micheal W. Drafke and Stan Kossen, **The Human Side of Organizations**, 8th ed., (New Jersey : Prentice-Hall, 2002), pp. 377-382.

เพื่อให้ผู้ตามเข้าใจปัญหาและแผนงาน และให้ผู้ตามมีอิสระในการดำเนินการได้เอง ผู้นำรูปแบบนี้เหมาะสมกับผู้ตามที่มีระดับวุฒิภาวะสูง²⁹

สรุปได้ว่า ทฤษฎีผู้นำตามสถานการณ์นั้นมุ่งศึกษาแบบของผู้นำที่เหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ ผู้นำต้องรู้จักแสดงบทบาทภาวะผู้นำของตนให้เหมาะสมกับสถานการณ์หรือเงื่อนไข ในเวลานั้น ๆ ความสำเร็จในการเป็นผู้นำนั้นขึ้นอยู่กับความเหมาะสมระหว่างพฤติกรรมของผู้นำกับพฤติกรรมของผู้ร่วมงานและสถานการณ์ต่าง ๆ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ต้องมีความสัมพันธ์กัน อย่างเหมาะสม

2.2.7 ทฤษฎีความเป็นผู้นำเชิงปฏิรูป (Transformation Leadership Theories)

แนวคิดทฤษฎีนี้เริ่มต้นตั้งแต่ทศวรรษ 1980 เป็นต้นมาซึ่งทฤษฎีนี้ได้บ่งบอกถึงกระบวนการเปลี่ยนแปลงในตัวบุคคล โดยผู้นำจะมุ่งเน้นการเปลี่ยนแปลงเรื่องค่านิยม คุณธรรม มาตรฐาน และการมองการณ์ไกลไปในอนาคต ผู้นำเชิงปฏิรูปจะให้ความสำคัญต่อการประเมินเพื่อทราบถึงระดับแรงจูงใจของผู้ตาม แล้วพยายามหาแนวทางตอบสนองความต้องการและปฏิบัติต่อผู้ตามด้วยคุณค่าความเป็นมนุษย์ โดยสาระของทฤษฎีแล้ว ภาวะผู้นำแบบเชิงปฏิรูปจะกว้างขวางครอบคลุมแนวคิดของภาวะผู้นำโดยเสน่ห์ (Charismatic leadership) ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ (visionary leadership) รวมทั้งภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรม (Cultural leadership) ด้วยภาวะผู้นำเชิงปฏิรูปจึงเป็นทฤษฎีภาวะผู้นำที่สามารถใช้ในการอธิบายกระบวนการอิทธิพลได้อย่างกว้างขวาง ตั้งแต่ระดับจุลภาคระหว่างผู้นำกับผู้ตามเป็นรายบุคคล ไปจนถึงระดับมหภาคระหว่างผู้นำกับบุคลากรทั้งองค์การ ตลอดจนทั้งระบบวัฒนธรรม แม้ว่าโดยบทบาทหลักของผู้นำเชิงปฏิรูปก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ขึ้นในองค์การก็ตาม แต่ตลอดเส้นทางของกระบวนการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ผู้นำกับผู้ตามจะผูกพันต่อกันอย่างมั่นคง ทฤษฎีภาวะผู้นำเชิงปฏิรูปแบบเปลี่ยนสภาพได้รับการยอมรับว่ามีความสอดคล้องกับสถานการณ์ของโลกในยุคที่มีความเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา มากทฤษฎีหนึ่งในปัจจุบัน

ภาวะผู้นำเชิงปฏิรูปมาจากแนวความคิดของนักวิชาการหลายคน อาทิเช่น เบอร์น (Burn, 1987) แบส (Bass, 1985) เบนนิสและนานุส (Bennis & Nanus, 1985) และ ทิกกีและเดอแวนนา (Tichy & DeVanna, 1985) เป็นต้น

สรุปได้ว่า ภาวะผู้นำแบบเชิงปฏิรูป เป็นแนวคิดล่าสุดแนวคิดหนึ่งที่มีมุมมองต่อภาวะผู้นำค่อนข้างกว้างขวาง อธิบายถึงกระบวนการว่า ผู้นำจะสามารถสร้างแรงคลใจแก่ผู้ตามเพื่อให้คนเหล่านั้นทำงานให้บรรลุผลดียิ่งขึ้นได้อย่างไร แนวคิดนี้จึงย้าถึงความจำเป็นที่ผู้นำจะต้องมีความเข้าใจ

²⁹Hersey and Blanchard, quoted in Robert N. Lussier, **Management Fundamentals**, (New York : South-Western College Publishing, 2000), pp. 467-468.

และสามารถปรับตัวให้สอดคล้องกับความต้องการและแรงจูงใจของผู้ตาม ผู้นำแบบ เชิงปฏิรูป ได้รับการยอมรับว่าเป็นผู้นำของการเปลี่ยนแปลงได้ วิธีแสดงบทบาทที่เป็นตัวอย่างที่ดีแก่ผู้อื่น เป็นผู้สร้างวิสัยทัศน์และทำวิสัยทัศน์ให้เกิดความชัดเจนไปสู่การปฏิบัติให้กับองค์กร เป็นผู้กระจายอำนาจการตัดสินใจให้ผู้ตามเพื่อสามารถปฏิบัติได้มาตรฐานสูง เป็นผู้วางตน ได้เหมาะสม จนเป็นที่ไว้วางใจแก่ผู้อื่นและเป็นผู้ที่สามารถสร้างความเข้าใจได้ในทุกประเด็น ที่เกี่ยวกับการดำเนินชีวิตขององค์กร

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้นำ

2.3.1 ความหมายของคุณลักษณะของผู้นำ

ประภาเพ็ญ สุวรรณ ให้ความหมายไว้ว่า “คุณลักษณะของผู้นำ” คือ ความเชื่อ ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ เช่น บุคคล สิ่งของ การกระทำ สถานที่ และอื่น ๆ รวมทั้งท่าทีที่แสดงออก ที่บ่งถึงสภาพของจิตที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง³⁰

กรองแก้ว อยู่สุข ให้ความหมายไว้ว่า “คุณลักษณะของผู้นำ” คือ การสะท้อนความรู้สึกของบุคคลว่าพอใจหรือไม่พอใจเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ เช่น เมื่อเรากล่าวว่าเราไม่ชอบงานเกี่ยวกับตัวเลข เป็นการแสดงทัศนคติเกี่ยวกับงานที่ต้องคำนวณ ดังนั้น ลักษณะของผู้นำจึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่กระตุ้นให้เกิดพฤติกรรม³¹

กวี วงศ์พูน กล่าวไว้ว่า “คุณลักษณะของผู้นำ” หมายถึง ความสามารถในการนำและดำเนินกิจกรรมให้กลุ่มบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย³²

พรพรรณ สุทธานนท์ กล่าวว่า “คุณลักษณะของผู้นำ” หมายถึง แบบอย่างแห่งพฤติกรรม หรือสิ่งที่ปรากฏให้เห็นและชี้หรือแสดงถึงความดี หรือลักษณะประจำของบุคคลในส่วนของเกี่ยวข้องกับลักษณะการใช้อิทธิพล หรือความสามารถในการจูงใจให้ผู้ร่วมงานร่วมมือร่วมใจกันปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์

สรุปได้ว่า คุณลักษณะของผู้นำ หมายถึง พฤติกรรมหรือสิ่งที่ปรากฏให้เห็นและชี้หรือแสดงถึงลักษณะประจำของบุคคล คุณสมบัติส่วนตัว บุคลิกภาพ และความสามารถ

³⁰ประภาเพ็ญ สุวรรณ, ลักษณะของผู้นำ : การวัดการเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์พระไพฑูริย์, 2526), หน้า 1.

³¹กรองแก้ว อยู่สุข, พฤติกรรมองค์กร, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535), หน้า 31-35.

³²กวี วงศ์พูน, ภาวะผู้นำ, อ่างแก้ว, หน้า 105.

2.3.2 องค์ประกอบของคุณลักษณะของผู้นำ

ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์ กล่าวว่า องค์ประกอบของคุณลักษณะของผู้นำมี 3 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบเชิงความรู้สึก อารมณ์ (Affective Component) องค์ประกอบเชิงปัญญาหรือการรู้คิด (Cognitive Component) องค์ประกอบเชิงพฤติกรรม (Behavioral Component) มีรายละเอียดดังนี้

1. องค์ประกอบเชิงความรู้สึก อารมณ์ (Affective Component) ได้แก่ ตัวเร้าความคิด ถ้าบุคคลภาวะความรู้สึกที่ดีไม่ดี แสดงว่าบุคคลนั้นมีความรู้สึกในด้านบวก และมีความรู้สึกในด้านลบ หรือเป็นลักษณะของการแสดงออกทางด้านอารมณ์ที่มีผลสอดคล้องกับความคิด ความรู้สึกซึ่งมีทั้งทางบวกและทางลบ โดยบางครั้งบุคคลที่แสดงออกนั้นอาจจะไม่รู้สึกรู้สีกตัว องค์ประกอบทางด้านอารมณ์และความรู้สึกนี้จะแตกต่างกันไปตามค่านิยมและบุคลิกภาพของแต่ละบุคคล

2. องค์ประกอบทางปัญญาหรือการรู้คิด (Cognitive Component) ได้แก่ ความคิดซึ่งเป็นองค์ประกอบที่มนุษย์ใช้ในการคิด แต่ละคนจะอยู่ในรูปใดรูปหนึ่งแตกต่างกันไปหรือเป็นการนำข้อเท็จจริงที่ได้จากประสบการณ์ มาทำความเข้าใจไปใช้วิเคราะห์และประเมินผล ซึ่งจะเป็นบ่อเกิดแห่งความสนใจถ้าเราไม่มีความรู้เกี่ยวกับสิ่งนั้นๆ เลยเราจะมีทัศนคติต่อสิ่งนั้นไม่ได้

3. องค์ประกอบเชิงพฤติกรรม (Behavioral Component) เป็นองค์ประกอบสุดท้ายของทัศนคติเป็นความพร้อมหรือแนวโน้มที่จะแสดงออกต่อสิ่งๆ ที่ตนมีทัศนคติ แต่การแสดงพฤติกรรมของบุคคลมักจะมีปัจจัยของทัศนคติที่เกิดจากบรรทัดฐานของสังคมและครอบครัวด้วย ซึ่งจะมีผลทำให้ในบางกรณีบุคคลไม่สามารถแสดงออกตามทัศนคติของตนเองได้ สาเหตุหลักสำคัญคือ ต้องการแสดงออก หรือมีพฤติกรรมที่สอดคล้องกับทัศนคติส่วนใหญ่รอบตัวบุคคล³³

2.3.3 การเกิดคุณลักษณะของผู้นำ

กาญจนา คำสุวรรณ และนิตยา เสาร์มณี ได้กล่าวถึง การเกิดคุณลักษณะของผู้นำว่าเกิดจากสาเหตุ ดังนี้

1. การเลี้ยงดูอบรมเด็กที่เกิดในครอบครัวที่นับถือศาสนาพุทธ ก็จะมีความเลื่อมใสในนับถือศาสนาพุทธไปด้วย ทั้งนี้เนื่องจากได้พบเห็น ได้ปฏิบัติทางด้านพุทธศาสนาอยู่ทุกวัน
2. จากเหตุการณ์ที่ประทับใจ ซึ่งมักจะเป็นประสบการณ์เพียงครั้งเดียว
3. การรับเอาทัศนคติเดิมของผู้ที่อยู่แล้วมาเป็นทัศนคติของตนเอง เช่น เมื่อเป็นนิสิตใหม่ของมหาวิทยาลัยเรามากจะรับเอาทัศนคติต่าง ๆ จากนิสิตเก่า
4. เกิดจากบุคลิกภาพของแต่ละคน เช่น บางคนที่มีมองโลกในแง่ร้าย
5. เกิดจากอิทธิพลของสื่อมวลชน สื่อมวลชนเป็นแหล่งให้ข้อมูล ที่ก่อให้เกิดความเข้าใจและอารมณ์

³³ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์, จิตวิทยาการศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : สหมิตรออฟเซต, 2534), หน้า 210-211.

6. ความต้องการที่จะให้สมความปรารถนา ทำให้เกิดทัศนคติที่ต่อสิ่งอื่น ๆ เช่น คนไข้มีทัศนคติที่ดีต่อหมอ และหมอบเป็นผู้ที่รักษาเขาให้หายได้³⁴

2.3.4 การเสริมสร้างคุณลักษณะของผู้นำ

คุณลักษณะของผู้นำ เป็นสิ่งที่สามารถเสริมสร้างให้เกิดขึ้นได้ ดังนี้

กมลรัตน์ หล้าสุวรรณค์ กล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงในด้านการเรียน เพื่อให้เกิดที่ดีต่อการเรียนสามารถทำได้ดังนี้

1. การสร้างคุณลักษณะของผู้นำทางทัศนคติที่มีต่อการเรียน

1.1 จัดสิ่งแวดล้อมหรือประสบการณ์ที่ทำให้เกิดความพอใจและความสนุกสนาน

1.2 ครูต้องเป็นแบบฉบับที่ดีทั้งด้านความคิด ความประพฤติ และการมีระเบียบวินัยด้านการเรียนรู้และสังคม

2. การเปลี่ยนแปลงคุณลักษณะของผู้นำทางทัศนคติที่ดีต่อการเรียน

2.1 ให้การแนะนำโดยชี้แนะแนวทางการปฏิบัติต่อเรียนรู้ให้ถูกต้องและเหมาะสมชี้ให้เห็นแนวโน้มที่จะสนองในทางบวกต่อสิ่งที่ทำคุณประโยชน์แก่ตนเอง

2.2 พยายามให้การเสริมแรงที่ตรงกับความถนัด และความต้องการแก่เด็กและเพื่อนให้มีกำลังใจที่จะเรียนรู้มากกว่าการลงโทษ

3. พยายามให้เด็กลงมือกระทำเอง และมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อสิ่งนั้น เช่น การสอนหัวข้อเข้าใจ ภาคภูมิใจต่อบทเรียนนั้น ๆ ทำให้ทัศนคติที่ไม่ดีต่อบทเรียนนั้นลดลง และในที่สุดกลายเป็นทัศนคติที่ดีไปได้รับการเสริมสร้างทัศนคติเป็นสิ่งที่ควรกระทำด้วยความระมัดระวังรอบคอบและควรเป็นไปด้วยความสมัครใจ มิใช่การบังคับหรือวางเงื่อนไข เพราะนั่นหมายถึง การเสียเวลาเปล่า ดังนั้น ในการเรียนการสอน ครูจึงมีบทบาทที่สำคัญมากในการเสริมสร้างทัศนคติที่ดีต่อผู้เรียน³⁵

สงวน สุทธิเลิศอรุณ และคณะ กล่าวถึงปัจจัยที่ก่อให้เกิดคุณลักษณะของผู้นำ 5 ประการ ดังนี้

1. กระบวนการเรียนรู้ จากโรงเรียน บ้าน วัด สถาบัน หรือแหล่งชุมชน อันเกี่ยวกับประเพณี วัฒนธรรม ความเชื่อต่าง ๆ

2. การเรียนแบบ จากบุคคลที่มีอิทธิพลต่อเราโดยตรงที่เรียนว่า “ต้นแบบ”

³⁴ กาญจนา คำสุวรรณ และนิตยา เสาร์ธณี, *จิตวิทยาสังคม*, (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2524), หน้า 83.

³⁵ กมลรัตน์ หล้าสุวรรณค์, *จิตวิทยาเบื้องต้น*, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528), หน้า 133.

3. อิทธิพลของกลุ่มที่เราเข้าร่วมอยู่ อาจเป็นกลุ่มเล็ก หรือกลุ่มใหญ่ก็ตาม ที่มีความเห็นของสมาชิกข้างมากสามารถจูงใจเราให้เปลี่ยนทัศนคติตามไปด้วย

4. การสรุปตีความจากลักษณะ บุคคลที่ปรากฏให้เห็น เป็นปัจจัยให้ชอบหรือไม่ชอบ สิ่งที่เกี่ยวข้องได้ เช่น เห็นอาจารย์ในชั่วโมงแรกสอนวิชาที่ตัวเองชอบ มีลักษณะแตกต่างจากอาจารย์ที่เคยสอนมาความรู้สึกไม่ชอบอาจารย์ทำให้มีทัศนคติไม่ดีต่อวิชานั้นในภายหลังได้

5. ความบกพร่องในบุคลิกภาพ และการปรับตัว ทำให้บุคลิกภาพ การปรับตัว ทำให้บุคคลนั้น ๆ ถือว่าเป็นปมด้อยของตัวเองจนเกิดทัศนคติไม่ดีต่อสิ่งที่เกี่ยวข้อง

2.3.5 การวัดคุณลักษณะของผู้นำ

ในการศึกษาคุณลักษณะของผู้นำนั้น นอกจากเราจะกำหนดสิ่งเราไว้เป็นเป้าหมายสำหรับการสนองที่ใช้เป็นตัวชี้ของทัศนคติที่ใช้อยู่ทั่วไป เรียกว่า องค์กรประกอบที่ใช้วัดทัศนคติ Milton J. Roscnbert และ Carl I.Holland ได้แบ่งองค์กรประกอบที่ใช้วัดทัศนคติออกเป็น 3 อย่างคือ

1. องค์กรประกอบทางด้านท่าที ความรู้สึกส่วนตัว ได้แก่ ความรู้สึกส่วนบุคคลที่เขามีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น โกรธเกลียดรักชอบ เป็นต้น เป็นเรื่องความแตกต่างกันตามแต่บุคคลจะมี หรือเรียกว่าเป็นค่านิยม โดยเฉพาะของแต่ละบุคคลก็ได้ เช่น ของสิ่งหนึ่งอาจเป็นที่ชอบของคนคนหนึ่ง แต่อาจไม่เป็นที่ชอบของอีกคนหนึ่งก็ได้ และความรู้สึกดังกล่าวนี้อาจจะแสดงออกโดยสีหน้าท่าทางเมื่อเขาคิดถึงสิ่งนั้น

2. องค์กรประกอบด้านพุทธิปัญญา หรือความรู้ ความคิด ซึ่งได้แก่ ความเชื่อ หรือแนวคิด หรือรับรู้ ต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งอาจจะเป็นได้ทั้งแง่ดีและแง่ไม่ดี

3. องค์กรประกอบทางด้านพฤติกรรม คือ แนวโน้มที่จะกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งต่อสิ่งของ บุคคลหรือสถานการณ์ ถ้ามีสิ่งเร้าที่เหมาะสมก็จะเกิดการปฏิบัติ หรือปฏิกิริยาอย่างใดอย่างหนึ่ง³⁶

2.3.6 คุณลักษณะผู้นำที่ดี

นพพงษ์ บุญจิตราดุล กล่าวถึง คุณลักษณะของผู้นำที่ดีว่า ประกอบด้วย 6 ประการ คือ

1. เป็นผู้มีความสามารถ (capacity) ซึ่งประกอบด้วยควมมีปัญญาไหวพริบ การตื่นตัวอยู่เสมอทันเหตุการณ์ การใช้เวลาและภาษาที่ถูกต้อง ความเป็นผู้ริเริ่มเป็นของตนเอง และความเป็นผู้มีความตัดสินใจปัญหาที่ดี

2. เป็นผู้ที่มีความสำเร็จ (achievement) ความสำเร็จทางด้านวิชาการ แสวงหาความรู้ ความสำเร็จทางเล่นกีฬา

³⁶สงวน สุทธิเลิศอรุณ และคนอื่น ๆ, จิตวิทยาสังคม, (กรุงเทพมหานคร : ชัยศิริการพิมพ์, 2522), หน้า 103-104.

3. เป็นผู้มีความรับผิดชอบ (responsibility) เขาจะต้องเป็นผู้ที่คนอื่นจะพึ่งพาได้ มีความคิดริเริ่ม มีความสม่ำเสมอมั่นคง อดทน กล้าพูดกล้าทำ มีความเชื่อมั่นตนเอง และมีความปรารถนาที่จะเป็นเลิศ หรือทะเยอทะยาน

4. เป็นผู้เข้าไปมีส่วนร่วม (participation) ในด้านกิจกรรม ในด้านสังคม ให้ความร่วมมือ รู้จักปรับตัวและมีอารมณ์ขัน

5. ผู้นำจะต้องมีฐานะทางสังคม (status) มีตำแหน่งทางฐานะทางสังคมเป็นที่รู้จักทั่วไป (popularity)

6. ฐิฐภาพการณั้ (situation) ฐิฐิฐภาพะทางจิตใจของคณระคั้บต่าง ๆ ฐิฐิฐฐานะ ทักษะ ความคั้งคั้งการ และความสนใจของคั้งคั้บคั้บญัฐา ฐิฐิฐในวัคคั้ประสทงคั้ขององคั้การที่จะทำให้สำเร็จ มีคั้ผู้กล่าวว้า คั้ผู้นำที่คั้คั้คั้ต้องรู้จึคคั้เป็นคั้ผู้ตามที่ดีด้วย³⁷

กล่าวถึงคุณลักษณะของผู้นำที่ดี ประกอบด้วยลักษณะของผู้นำดังนี้

1. ความรู้ (Knowledge) เป็นผู้รอบรู้ ยิ่งรอบรู้มากเพียงใดฐานะแห่งความเป็นผู้นำก็ยิ่งมั่นคงมากขึ้นเพียงนั้น

2. ความคิดริเริ่ม (Initiative) คิดริเริ่มปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น

3. ความกล้าหาญ (Courage) กล้าหาญสามารถจะผจญต่องานต่างๆ ให้สำเร็จลุล่วงได้ทุกอย่างไม่มีความมั่นคงในความคิดของตน

4. ความเด็ดขาด (Decisiveness) สามารถตัดสินใจได้ทันท่วงที

5. ความคิดแบบเนียน (Tact) สามารถที่จะติดต่อเกี่ยวข้องกับหรือมีความสัมพันธ์กับผู้อื่น รู้เรื่องขนบธรรมเนียมประเพณี มารยาทสังคม

6. ความยุติธรรม (Justice) มีความเที่ยงธรรมปราศจากอคติ วางตนเป็นกลางไม่เอนเอียงในทางที่จะก่อให้เกิดประโยชน์หรือเป็นโทษต่อผู้หนึ่งผู้ใด

7. ท่าทาง (Bearing) มีกิริยาอาการและเครื่องแต่งกายที่ถูกต้องเหมาะสม มีบุคลิกภาพลักษณะท่าทางดี

8. ความอดทน (Endurance) คือความสามารถของร่างกาย ความคิดจิตใจที่จะทนต่อการปฏิบัติกิจการต่างๆ

9. ความกระตือรือร้น (Enthusiasm) เอาใจใส่ต่อหน้าที่ มีฉันทะ พอใจในงานอยู่เสมอ

10. ความไม่เห็นแก่ตัว (Unselfishness) ขจัดเสียซึ่งความมักได้ มีความซื่อตรง ซื่อสัตย์สุจริต

11. ความตื่นตัว (Alertness) มีความว่องไวปราดเปรียว ระมัดระวัง สุขุม รอบคอบ ไม่ประมาท

³⁷ นพพงษ์ บุญจิตราดุล, หลักการบริหารการศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525), หน้า 96.

12. คุณพิณิจ (Judgment) สามารถที่จะพิจารณาเรื่องต่าง ๆ เหตุผลต่าง ๆ อย่างถูกต้อง
13. ความสงบเสงี่ยม (Humility) ไม่หยิ่งยโส ไม่จองหอง ไม่มีความภูมิใจในสิ่งที่ไร้เหตุผล
14. ความเห็นอกเห็นใจ (Humanity) เอาใจเขามาใส่ใจเรา เอาใจใส่ในเรื่องสวัสดิการของเพื่อนร่วมงาน

15. ความจงรักภักดี (Loyalty) มีความจงรักภักดีต่อหมู่คณะ เป็นที่ไว้วางใจของสมาชิก
 ชื่อสัตย์ต่อคนอื่น คนอื่นจะชื่อสัตย์ในการตอบสนอง

16. การสังคมดี (Sociability) ปรับตัวเองให้คบค้าสมาคมกับเพื่อนมนุษย์ด้วยกันอย่าง
 ถูกต้องแนบเนียน

17. การบังคับตัวเอง (Self-control) ระมัดระวังมิให้แสดงออกซึ่งกิริยาอาการต่าง ๆ ที่ไม่
 เหมาะสมแก่ผู้อื่น³⁸

สรุปได้ว่า การที่จะเป็นผู้นำที่ดีนั้น จะต้องมียุคุณลักษณะรวมอยู่ในตัวบุคคลเดียวกัน ที่
 เป็นผู้นำจะต้องมีความเชื่อมั่นสูง มีความรู้ความสามารถในทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม
 สติปัญญา และฐานะทางสังคม มีปรัชญาในการบริหารงาน มีคุณธรรมประจำใจ มีไหวพริบปฏิบัติ
 ตนพร้อมที่จะแก้ปัญหาต่างๆ อย่างฉลาด เฉียบขาดและรอบคอบ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ซึ่งสิ่ง
 ต่างๆ เหล่านี้เป็นคุณลักษณะที่ดีของผู้นำนั่นเอง

2.3.7 คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพของผู้นำที่มีประสิทธิภาพ

รังสรรค์ ประเสริฐศรี ได้ให้แนวคิดคุณลักษณะด้านบุคลิกภาพของผู้นำที่มีประสิทธิผล
 (personality traits of effective leaders) ลักษณะผู้นำที่ประสิทธิผลมีลักษณะดังนี้

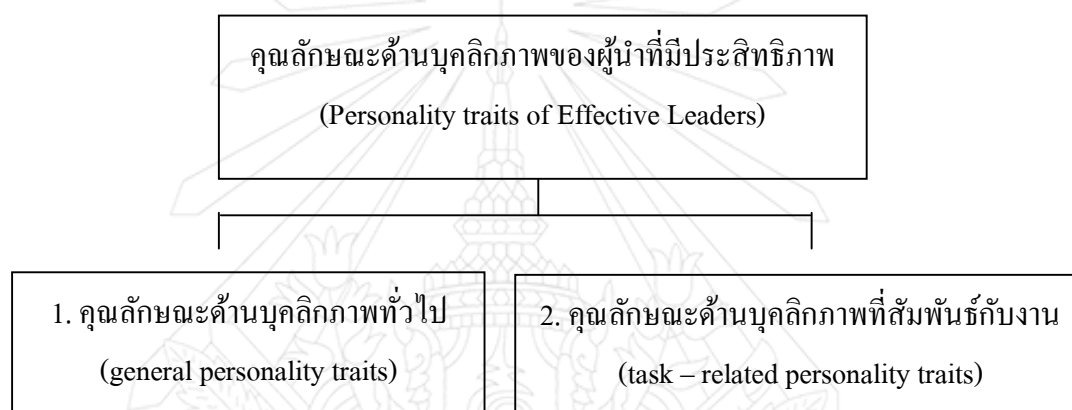
1. เป็นบุคคลที่ทำให้องค์กรประสบความสำเร็จ และบรรลุผลสำเร็จ
2. เป็นผู้ที่มิพบทบทวนที่สามารถสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่เป็นผู้ใต้บังคับบัญชา
3. การจูงใจผู้อื่นให้ปฏิบัติตามการติดต่อสื่อสาร และมีอิทธิพลเหนือผู้ใต้บังคับบัญชาตาม
 อำนาจหน้าที่ของการบริหารที่ดำรงตำแหน่งอยู่
4. ผู้นำมีส่วนทำให้เกิดวิสัยทัศน์ขององค์กรและของพนักงาน ซึ่งรวมถึงผู้นำที่สามารถ ใช้
 อำนาจ อิทธิพลต่าง ๆ ทั้งทางตรงทางอ้อมเพื่อนำกลุ่มประกอบกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งด้วย
5. ผู้นำยังเป็นบุคคลที่มีอิทธิพลต่อกลุ่ม และสามารถนำกลุ่มให้ปฏิบัติงานต่างๆ เพื่อให้
 บรรลุเป้าหมายขององค์กร

จากการสังเกต โดยผู้บริหารและผู้เชี่ยวชาญด้านทรัพยากรมนุษย์ เชื่อว่าผู้นำจะมีคุณลักษณะ
 ด้านบุคลิกภาพที่โดดเด่นเป็นพิเศษ ซึ่งจะช่วยให้เกิดประสิทธิผลของภาวะผู้นำที่สอดคล้องกับ

³⁸ ชารี มณีศรี, การนิเทศการศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : ศิลปะบรรณาการ, 2542), หน้า
 141-142.

สถานการณ์นั้น ๆ ตัวอย่างเช่น ผู้บริหารระดับสูงและผู้นำในบริษัทที่มีเทคโนโลยีสูง อาจใช้วิธีชมเชยพนักงานที่ทำงานได้ดี ทำให้พนักงานเกิดความพึงพอใจและเกิดความนิยมนับถือในตัวผู้นำ อย่างไรก็ตาม รูปแบบการบริหารและความสามารถด้านสติปัญญาของผู้นำดังกล่าวไม่เหมาะสมกับคนงานในแผนกผลิตก็ได้ คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพของผู้นำสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 กลุ่ม คือ

1. คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพทั่วไป และ
 2. คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพที่สัมพันธ์กับงาน
- โดยมีรายละเอียดดังนี้

แผนภูมิที่ 2.1 คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพของผู้นำ

1. คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพทั่วไป (general personality traits) เป็นคุณลักษณะ ซึ่งสามารถสังเกตได้ทั้งภายในภายนอก คุณลักษณะทั่วไปจะสัมพันธ์กับความสำเร็จ และความพอใจ ทั้งชีวิตการทำงานและชีวิตส่วนตัว

1.1 ความเชื่อมั่นในตนเอง (self – confidence) เป็นการแสดงพฤติกรรมของบุคคล ในสถานการณ์ต่างๆ ในลักษณะที่มีความสงบและเป็นผู้นำที่ดีได้แม้จะอยู่ภายใต้ภาวะแรงกดดัน และวิกฤติ จึงเป็นสิ่งสำคัญสำหรับผู้นำที่จะต้องมีความเชื่อมั่นในตนเองอย่างแท้จริง ซึ่งจะสังเกต ได้จากการใช้คำพูดที่จริงจัง การรักษายากับกิริยาที่ดี และการแสดงท่าทางที่เหมาะสม ซึ่งจะเป็นส่วนหนึ่งที่แสดงถึงความเชื่อมั่นในตนเองด้วย

1.2 การสร้างความไว้วางใจได้ (trustworthiness) เป็นบุคคลที่มีลักษณะซื่อสัตย์ซื่อตรง และสามารถสร้างความเชื่อถือแก่กลุ่มผู้ใต้บังคับบัญชาและผู้ที่เกี่ยวข้อง สมาชิกของกลุ่มจะมีความเชื่อมั่นว่าผู้นำต้องแสดงความซื่อสัตย์ ความมั่นคง และเป็นผู้ที่สามารถเชื่อถือได้ จึงจะสามารถก่อให้เกิดความไว้วางใจแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องได้

1.3 ลักษณะเด่น (dominance) เป็นลักษณะเด่นของผู้นำที่มีเหนือบุคคลอื่นๆ อย่างไม่เห็นได้ชัดในด้านต่างๆ ผู้นำที่มีลักษณะ โดดเด่นมักจะถูกมองว่าเป็นคนหยิ่งหรือทำตัวเป็นนาย ซึ่งความจริงแล้ว ความโดดเด่นจะได้รับการพิจารณาว่าเป็นลักษณะเฉพาะตัวของผู้นำ (personal characteristics of leaders)

1) ลักษณะทางกายภาพ (physical characteristics)

- กระฉับกระเฉง
- กระปรี้กระเปร่า

2) ภูมิหลังทางสังคม (social background)

- ความสามารถในการปรับเปลี่ยน

3) สติปัญญาและความสามารถ (intelligence and ability)

- การตัดสินใจ วิเคราะห์
- ความรู้
- ทักษะการพูด

4) บุคลิกภาพ (personality)

- กระตือรือร้น
- มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
- ความซื่อสัตย์ มีจริยธรรม
- ความเชื่อมั่นในตนเอง

5) ลักษณะที่สัมพันธ์กับงาน (work – related characteristics)

- มีกระตุนที่นำไปสู่ความสำเร็จ
- กระตุนที่นำไปสู่ความรับผิดชอบ
- มีความรับผิดชอบเพื่อให้งานบรรลุเป้าหมาย
- การมุ่งมั่นในการทำงาน

6) ลักษณะด้านสังคม (social characteristics)

- ความสามารถที่จะสร้างความร่วมมือ
- การร่วมมือ
- ความเป็นที่นิยมชมชอบ มีชื่อเสียง
- ความสามารถทางด้านสังคม ทักษะในการติดต่อระหว่างกลุ่ม
- การมีส่วนร่วมในสังคม
- รู้จักกาลเทศะ มีความสามารถในการเจรจา

1.4 เป็นคนกล้าแสดงออก (extroversion) เป็นบุคลิกลักษณะที่มีการแสดงออกที่เด่นชัดในสังคมและมีบุคลิกลักษณะโดดเด่น โดยจะทำให้คนที่ทำงานด้วยเกิดความสบายใจ และกล้าที่จะแสดงความคิดเห็น นอกจากนี้ยังช่วยในเกิดการรวมกลุ่มและช่วยให้การทำงาน กับสมาชิกของกลุ่มง่ายขึ้น ตลอดจนสามารถสร้างพลังกลุ่มและสร้างทีมงานได้

1.5 การเป็นคนที่มีการแสดงออกที่เหมาะสม (assertiveness) เป็นความเปิดเผยเย็บขาดในการแสดงความต้องการ ความคิดเห็น ความรู้สึก และทัศนคติ การเป็นคนที่มีการแสดงออก

1.6 ความมั่นคงในอารมณ์ (emotional stability) เป็นความสามารถในการควบคุมอารมณ์ในการโต้ตอบได้อย่างเหมาะสมแม้ในภาวะวิกฤต อารมณ์ที่มั่นคงเป็นคุณลักษณะภาวะผู้นำที่สำคัญซึ่งจะช่วยให้แก้ไขสถานการณ์ให้ลุล่วงไปได้ด้วยดี

1.7 ความกระตือรือร้น (enthusiasm) เป็นการแสดงออกด้วยความสนใจในการทำ สิ่งใดสิ่งหนึ่งอย่างกระตือรือร้น ผู้นำสามารถแสดงความกระตือรือร้นทั้งด้วยการใช้คำพูดและการแสดงออก เช่น การใช้ท่าทางเป็นต้นในสถานการณ์การบริหารจะต้องการผู้นำ ซึ่งกระตือรือร้นเพื่อจูงใจให้เกิดพฤติกรรมสร้างสรรค์ การทำงาน ตลอดจนช่วยสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับสมาชิกในทีมงาน

1.8 มีอารมณ์ขัน (sense of humor) การแสดงออกของความเป็นคนมีอารมณ์ดีและมองเหตุการณ์หรือสิ่งต่าง ๆ โดยไม่รู้สึกเครียด อารมณ์ขันจะถือเป็นบทบาทที่สำคัญของผู้นำ อารมณ์ขันจะช่วยลดความตึงเครียด ความน่าเบื่อ และความไม่ถูกต้อง ตลอดจนช่วยให้มีอำนาจเหนือกลุ่มได้

1.9 ความเป็นคนอบอุ่นหรือมีความเอื้ออาทร (Warmth) เป็นการแสดงออก ความเห็นอกเห็นใจ อารมณ์มั่นคง เข้าใจในสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นและพร้อมที่จะช่วยเหลือแก้ไขปัญหาโดยช่วยให้ภาวะผู้นำมีประสิทธิภาพ ดังนี้

1) ช่วยให้เกิดความสะดวกในการสร้างความสามัคคีกัน หรือความมีไมตรีให้กับสมาชิกของกลุ่ม

2) เป็นคุณลักษณะพิเศษของภาวะผู้นำที่มีความสามารถ

3) เป็นคุณลักษณะที่ทำให้สมาชิกกลุ่มเกิดอารมณ์ดีและช่วยสร้างบรรยากาศในการทำงาน

1.10 มีความอดทนสูงต่อความตึงเครียด ความผิดหวังหรือคับข้องใจ (high tolerance for frustration) เป็นความสามารถที่จะเผชิญปัญหาและสามารถแก้ปัญหาให้ลุล่วงไปได้เนื่องจากผู้นำต้องเผชิญหน้ากับปัญหา ความผิดหวัง และความตึงเครียดมากมาย ดังนั้น ผู้นำจึงต้องมีความอดทนสูงและสามารถแก้ปัญหาได้ด้วยสุขภาพจิตที่ดี

1.11 การรู้จักตนเองและมีวัตถุประสงค์ในการทำงาน (self – awareness and self-objectivity) เป็นการรับรู้ในจุดแข็งและจุดอ่อนของตนเองซึ่งจะช่วยให้เขาสามารถที่จะใช้จุดแข็งของเขาให้เกิดประโยชน์ และพัฒนาแก้ไขจุดอ่อนของตนได้ ตลอดจนสามารถสร้างความไว้วางใจให้กับทีมงานเพื่อให้งานกลุ่มบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้

2. คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพที่สัมพันธ์กับงาน (Task – Related personality traits) เป็นคุณลักษณะด้านบุคลิกภาพที่แน่นอนของผู้นำที่มีประสิทธิผลและก่อให้เกิดความสำเร็จในการทำงาน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

2.1 มีความคิดริเริ่ม (Initiative) เป็นการมีความคิดสร้างสรรค์ในการทำงานมีการตัดสินใจและทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตัวเอง ซึ่งจะนำไปสู่การสร้างโอกาสในการเปลี่ยนแปลง ตลอดจนมีความสามารถในการค้นหาปัญหา และความสามารถในการแก้ไขปัญหาทักษะเหล่านี้จำเป็นจะต้องมีการฝึกหัดปฏิบัติเพื่อพัฒนาทักษะด้านนี้

2.2 มีความเข้าใจอารมณ์และความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น (Sensitivity to Others and Empathy) ผู้นำต้องพยายามสร้างอิทธิพลเหนือผู้อื่นโดยต้องเข้าใจถึงความรู้สึกนึกคิด (ทัศนคติ ความสนใจ และอารมณ์) ของสมาชิกกลุ่ม โดยศึกษาและสังเกตในรายละเอียดว่าสมาชิกกลุ่มเป็นใครมีความต้องการอย่างไร เพื่อที่จะหาวิธีการสื่อสารที่ดี และสร้างอิทธิพลเหนือบุคคลเหล่านั้นได้ ทักษะด้านนี้จะช่วยป้องกันปัญหาความขัดแย้งและความล้มเหลวของผู้นำ ตลอดจนจะช่วยในการตัดสินใจและการเจรจาต่อรองในเรื่องหนึ่งให้บรรลุผล

2.3 ความสามารถในการยืดหยุ่นได้และความสามารถในการปรับตัว (Flexibility and Adaptability) ความยืดหยุ่นได้ (Flexibility) เป็นความสามารถที่จะปรับภารกิจและความต้องการของทีมงานให้เหมาะสมกับแต่ละสถานการณ์ที่แตกต่างกัน ซึ่งต้องมีลักษณะที่ยืดหยุ่นได้ ตลอดจนสามารถปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลง เช่น ความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยี การลดจำนวนแรงงานการเปลี่ยนแปลงลักษณะความจำเป็น และความต้องการของลูกค้า การเปลี่ยนแปลงด้านกำลังแรงงาน ฯลฯ

2.4 สภาพการควบคุมภายในตนเอง (Internal Locus of Control) เป็นลักษณะด้านบุคลิกภาพของผู้นำซึ่งมีความเชื่อมั่นว่าเป็นผู้ควบคุมและเป็นผู้กำหนดดวงชะตาชีวิตของตนเอง ซึ่งคุณสมบัตินี้ผู้นำต้องมีความเชื่อมั่นในตนเอง มีจิตใจที่เข้มแข็ง มีความอดทน และมีการพัฒนาตนเอง จึงจะสามารถควบคุมตนเองได้ ซึ่งคุณสมบัติเหล่านี้จะทำให้ผู้นำเป็นที่ยอมรับของสมาชิกกลุ่ม

2.5 ความกล้าหาญ (Courage) ผู้นำต้องมีความกล้าหาญในการเผชิญกับความเสียด ความท้าทายกับสิ่งแปลกใหม่ซึ่งจะต้องมีความรอบคอบระมัดระวัง มีความคิดริเริ่ม มีความรับผิดชอบ มีความกล้าหาญในการตัดสินใจ เพื่อที่จะฉวยโอกาส ขจัดอุปสรรค แก้ไขปัญหา และการใช้กลยุทธ์ใหม่ ๆ ในแต่ละสถานการณ์ให้ได้

2.6 ความสามารถกลับคืนสู่สภาพเดิม (Resiliency) เป็นความสามารถในการที่จะแก้ไขปัญหาให้เรียบร้อยได้อย่างรวดเร็ว เช่น การถูกตัดงบประมาณ กำลังแรงงาน การให้พนักงานออก ฯลฯ ผู้บริหารระดับสูงจะไม่กังวลถึงความล้มเหลว เพราะจะเป็นการทำลายขวัญและกำลังใจของผู้ใต้บังคับบัญชา แต่จะเกิดความมุมานะบากบั่น ไม่ยอมแพ้และไม่ท้อถอยในสิ่งใดอย่างง่าย ๆ³⁹

วิเชียร วิทยอุดม ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของผู้นำที่ประสบความสำเร็จนั้นไว้ว่า การที่ผู้นำมีคุณสมบัติครบถ้วนทุกอย่างตามคุณลักษณะของผู้นำที่ดีแล้ว ก็ไม่ได้เป็นเครื่องชี้หรือหลักประกันว่าผู้นำคนนั้นจะสามารถทำงานในบทบาทหน้าที่ของการเป็นผู้นำได้สำเร็จทุกคนไป เพราะมีปัจจัยอย่างอื่นที่เข้ามามีอิทธิพลหรือสอดแทรก ทำให้งานในหน้าที่ไม่สามารถประสบความสำเร็จได้ ดังนั้น การเป็นผู้นำจะต้องมีคุณสมบัติอย่างอื่นนอกเหนือจากคุณลักษณะที่ดีที่ควรมีเพื่อที่จะได้ทำงานในบทบาทหน้าที่สำเร็จตามความคิดเห็น⁴⁰

สรุปได้ว่า คุณลักษณะของผู้นำที่ช่วยให้เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผลของภาวะผู้นำ หรือช่วยให้ผู้นำสามารถนำกลุ่มหรือองค์กรไปสู่ความสำเร็จ โดยคุณลักษณะดังกล่าว มักปรากฏในตัวของผู้นำทุกคน ซึ่งผู้วิจัยได้นำแนวคิดดังกล่าวไปศึกษาค้นคว้า เป็นกรอบในการทำวิจัย เพื่อให้รู้ถึงคุณลักษณะผู้นำท้องถิ่น ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกระวดต่อไป

2.4 หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเกี่ยวกับผู้นำ

พระพุทธศาสนาให้ความสำคัญเกี่ยวกับตัวผู้บริหารหรือผู้นำในการบริหารนี้มาก โดยมีคำสอนที่พูดถึงเกี่ยวกับลักษณะของผู้นำดังที่ปรากฏอยู่ในทศปิณฑกสูตร⁴¹ ว่าผู้นำจะต้องประกอบด้วยลักษณะ ดังนี้คือ

1. จกขุมา คือ ความเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลสามารถมองสภาพเหตุการณ์ออกและจะวางแผนเตรียมรับหรือรุกได้อย่างไร
2. วิฐุโร คือ ความเป็นผู้ชำนาญในงานรู้จักวิธีการต่าง ๆ ไม่บกพร่องในหน้าที่ที่ตนได้รับผิดชอบ

³⁹รังสรรค์ ประเสริฐศรี, ภาวะผู้นำ, (กรุงเทพมหานคร : ไคมอนด์อิน บิซิเนสเว็ลด์, 2544), หน้า35-40.

⁴⁰วิเชียร วิทยอุดม, ภาวะผู้นำ, พิมพ์ครั้งที่ 4, (กรุงเทพมหานคร : บริษัทธีระฟิล์ม และไซเท็กซ์ จำกัด, 2550), หน้า 264.

⁴¹อ.จ.ต.ก. 20/20/163.

3. นิสุตยสมปโน คือ ความเป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ดีและได้รับความเชื่อถือจากผู้อื่น⁴²

ในพระสูตรนี้แสดงให้เห็นว่า การเป็นผู้นำนั้น จะต้องเป็นผู้ประกอบด้วยปัญญา คือมีหูตาไวกว้างไกลสามารถจำแนกบุคคลและเหตุการณ์ออกว่าเป็นอย่างไรซึ่งจะทำให้ผู้นำมีประสบการณ์ มีความชำนาญในการปกครองเข้าใจบุคคลหรือผู้ใต้บังคับบัญชาได้เป็นอย่างดี แต่คุณสมบัติทั้ง 3 ประการนี้ มีระดับความสำคัญมากน้อยต่างกันไปตามระดับตำแหน่งหน้าที่ขององค์กรหรือหน่วยงานว่าเล็กหรือใหญ่ขนาดไหนหรือมีความสำคัญเพียงใด โดยเฉพาะอย่างยิ่งแล้วผู้ปกครองรัฐหรือผู้นำประเทศแล้วนับว่าเป็นองค์กรที่ใหญ่ผู้นำหรือผู้บริหารจึงต้องมีคุณสมบัติครบถ้วน จึงจะสามารถยึดศรัทธาของผู้ใต้บังคับบัญชาไว้

นอกจากนี้ ผู้นำจะต้องประกอบไปด้วยคุณธรรมจริยธรรมจะต้องวางตัวอยู่ในกฎระเบียบอย่างเคร่งครัด ในคัมภีร์สังฆโศกณสูตร พระพุทธองค์ได้แสดงถึงลักษณะและคุณสมบัติของผู้นำหรือผู้บริหารไว้ว่า

1. วิยตุโต	เป็นผู้มีปัญญา
2. วินีโต	เป็นผู้มีระเบียบวินัยดี
3. วิสารโท	เป็นผู้แก้แล้วกล้า
4. พหุสุโต	เป็นผู้มีความรู้ ศึกษาทรงจำมาก
5. ชมมานุชฌมปปฏิปโน	เป็นผู้ปฏิบัติธรรม รักษาความถูกต้องในสิ่งดีที่ถูกต้อง ⁴³

2.4.1 ผู้นำตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ประกอบด้วย

1. บีโย นำรัก ในฐานะเป็นที่สบายใจและสนิทสนม ชวนให้อยากเข้าไปปรึกษาได้ถาม
2. ครุ นำเคารพ ในฐานะประพฤติสมควรแก่ฐานะ ให้เกิดความรู้สึกรับรองใจ เป็นที่พึ่งใจ และปลอดภัย
3. ภวานิโย นำเจริญใจ หรือน่ายกย่อง ในฐานะทรงคุณ คือ ความรู้และภูมิปัญญาแท้จริง ทั้งเป็นผู้ฝึกอบรมและปรับปรุงตนเองอยู่เสมอ ควรเอาอย่าง ทำให้ระลึกและเอ๋ยอ้างด้วยซาบซึ่งภูมิใจ
4. วตุตา จ รู้จักพูดให้ได้ผล รู้จักชี้แจงให้เข้าใจ รู้ว่าเมื่อไรควรพูดอะไรอย่างไร คอยให้คำแนะนำว่ากล่าวตักเตือน เป็นที่ปรึกษาที่ดี
5. วจนกุขโม อุดทนต่อถ้อยคำ คือ พร้อมทั้งจะรับฟังคำปรึกษาซักถามคำแนะนำ วิพากษ์วิจารณ์ อุดทน ฟังได้ไม่เบื่อ ไม่ฉุนเฉียว

⁴² อ.จ.ต.ก. 20/20/164.

⁴³ อ.จ.ต.ก. 21/7/12.

6. คมกิริณจ กถ กตดา แดงเรื่องถ้ำลึกได้ สามารถอธิบายเรื่องยุ่งยากซับซ้อน ให้เข้าใจ และให้เรียนรู้เรื่องราวที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้นไป

7. โน จฏฐาเน นิโยชเย ไม่ชักนำในอฐานะ คือ ไม่แนะนำในเรื่องเหลวไหล หรือชักจูงไปในทางเสื่อมเสีย⁴⁴

สรุปได้ว่า กัลยาณมิตรธรรม 7 เป็นหลักธรรมอีกประการที่ผู้นำควรมี ซึ่งประกอบไปด้วย ปิโย นารัก ทรุ นาคเรพ ภาวนียो นำเจริญใจ หรือนายกข่อง ในฐานะทรงคุณ วุตตา จ รู้จักพูดให้ได้ผล วจนกุขโม อดทนต่อถ้อยคำ คมกิริณจ กถ กตดา แดงเรื่องถ้ำลึกได้ และ โน จฏฐาเน นิโยชเย ไม่ชักนำในเรื่องเหลวไหล

2.4.2 ผู้นำตามหลักสัปปริสธรรม 7

บุคคลที่เป็นผู้นำจะต้องมีธรรม 7 ประการ ดังต่อไปนี้

1. ชัมมัญญตา

รู้หลักการ เมื่อดำรงตำแหน่ง มีฐานะ หรือจะทำอะไรก็ตาม ต้องรู้หลักการ รู้งาน รู้หน้าที่ รู้กฎเกณฑ์กติกากฎที่เกี่ยวข้อง เช่น อย่างผู้ปกครองประเทศชาติก็ต้องรู้หลักรัฐศาสตร์ และรู้กฏกติกาของรัฐ คือกฎหมาย ตั้งแต่รัฐธรรมนูญลงมา แล้วก็ขึ้นอยู่ในหลักการ ตั้งตนอยู่ในหลักการให้ได้ชุมชน สังคมองค์กร หรือกิจการอะไรก็ตาม ก็ต้องมีหลักการ มีกฏ มีกติกา ที่ผู้นำจะต้องรู้ต้องชัด แล้วก็ตั้งมั่นอยู่ในหลักการนั้น

2. อตตัญญตา

รู้จุดหมาย ผู้นำถ้าไม่รู้จุดหมายก็ไม่รู้ว่าจะนำคนและกิจการไปไหน นอกจากรู้จุดหมาย มีความชัดเจนในจุดหมายแล้ว จะต้องมีความแน่วแน่มุ่งมั่นที่จะไปให้ถึงจุดหมายด้วย ข้อนี้เป็นคุณสมบัติที่สำคัญมาก เมื่อใจมุ่งจุดหมาย แม้มืออะไรมากระทบกระทั่ง ก็จะไม่หวั่นไหว อะไรไม่เกี่ยวข้อง ไม่เข้าเป้า ไม่เข้าแนวทางก็ไม่มัววุ่นวาย ใครจะพูดว่าค่าเหนื่อยแถม เมื่อไม่ตรงเรื่อง ก็ไม่มัวถ้อสา ไม่เก็บเป็นอารมณ์ ไม่ยุ่งกับเรื่องจุกจิกไม่เป็นเรื่อง เอาแต่เรื่องที่เขาเข้าแนวทางสู่จุดหมาย ใจมุ่งสู่เป้าหมาย อย่างชัดเจนและมุ่งมั่นแน่วแน่

3. อตตัญญตา

รู้ตน คือ ต้องรู้ว่าตนเองคือใครมีภาวะเป็นอะไร อยู่ในสถานะใด มีคุณสมบัติ มีความพร้อม มีความถนัด สติปัญญา ความสามารถอย่างไร มีกำลังแค่ไหน มีข้อยิ่งข้อหย่อน จุดอ่อนจุดแข็งอย่างไร ซึ่งจะต้องสำรวจตนเอง และเตือนตนเองอยู่เสมอ ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาปรับปรุงตัวเอง ให้มีคุณสมบัติความสามารถยิ่งๆ ขึ้นไป ไม่ใช่ว่าเป็นผู้นำแล้วจะเป็นคนสมบูรณ์ไม่ต้องพัฒนาตนเอง ยิ่งเป็นผู้นำก็ยิ่งต้องพัฒนาตนเองตลอดเวลาให้หน้าได้ดียิ่งขึ้นไป

⁴⁴อง. สตตก. 23/34/33.

4. มัตตัญญูตา

รู้ประมาณ คือ รู้จักความพอดี หมายความว่าต้องรู้จักขอบเขตขีดขั้นความพอเหมาะที่จะจัดทำในเรื่องต่าง ๆ ท่านยกตัวอย่าง เช่น ผู้ปกครองบ้านเมืองรู้จักประมาณในการลงทัณฑ์อาชญา และการเก็บภาษี เป็นต้น ไม่ใช่เอาแต่จะให้ได้อย่างใจ และต้องรู้จักว่าในการกระทำนั้น ๆ หรือในเรื่องราว นั้น ๆ มีองค์ประกอบหรือมีปัจจัยอะไรเกี่ยวข้องบ้าง ทำแค่ไหนองค์ประกอบของมันจะพอดี ได้สัดส่วนพอเหมาะ การทำการต่าง ๆ ทุกอย่างต้องพอดี ถ้าไม่พอดีก็พลาดความดีจึงจะทำให้เกิดความสำเร็จที่แท้จริง ฉะนั้นจะต้องรู้อะไรประกอบและปัจจัยที่เกี่ยวข้องและจัดให้ลงตัวพอเหมาะพอดี

5. กาลัญญูตา

รู้กาล คือ รู้จักเวลา เช่น รู้ลำดับ ระยะเวลา จังหวะ ปริมาณ ความเหมาะสมของเวลาว่า เรื่องนี้จะลงมือตอนไหน เวลาไหน จะทำอะไรอย่างไร จึงจะเหมาะสม ดังจะเห็นว่าแม้แต่การพูดจาก็ต้องรู้จักกาลเวลา ตลอดจนรู้จักวางแผนงานในการใช้เวลา ซึ่งเป็นเรื่องใหญ่ เช่น วางแผนว่า สังคมมีแนวโน้มจะเป็นอย่างไรในเวลาข้างหน้าเท่านั้น และเหตุการณ์ทำนองนี้จะเกิดขึ้น เราจะวางแผนรับมือกับสถานการณ์นั้นอย่างไร

6. ปริสัญญูตา

รู้ชุมชน คือ รู้สังคม ตั้งแต่ในขอบเขตที่กว้างขวาง คือ รู้สังคมโลก รู้สังคมของประเทศชาติว่าอยู่ในสถานการณ์อย่างไร มีปัญหาอะไรมีความต้องการอย่างไร โดยเฉพาะถ้าจะช่วยเหลือเขา ก็ต้องรู้ปัญหาความต้องการของเขา แม้แต่ชุมชนย่อย ๆ ถ้าเราจะช่วยเหลือเขา เราต้องรู้ความต้องการของเขา เพื่อสนองความต้องการ ได้ถูกต้อง หรือแก้ไขปัญหาก็ได้ตรงจุด

7. บุคคลัญญูตา

รู้บุคคล คือ รู้จักบุคคลที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะคนที่มาร่วมงานร่วมการร่วมไปด้วยกัน และคนที่เราไปให้บริการตามความแตกต่างเฉพาะตัว เพื่อปฏิบัติต่อเขาได้ถูกต้องเหมาะสมและได้ผล ตลอดจนสามารถให้บริการให้ความช่วยเหลือได้ตรงตามความต้องการ รู้ว่าจะใช้วิธีสัมพันธ์พูดจาแนะนำติชมหรือจะให้เขายอมรับได้อย่างไร โดยเฉพาะในการใช้คน ซึ่งต้องรู้ว่าคนไหนเป็นอย่างไร มีความถนัดอัธยาศัย ความสามารถอย่างไร เพื่อใช้คนให้เหมาะกับงาน นอกจากนั้นก็รู้ประโยชน์ที่เขาพึงได้ เพราะว่าการทำงานนั้นไม่ใช่ว่าจะเอาเขามาเป็นเพียงเครื่องมือทำงานได้ แต่

จะต้องให้คนที่ทำงานทุกคนได้ประโยชน์ ได้พัฒนาตัวเอง ผู้นำควรรู้ว่า เขาควรจะได้ประโยชน์อะไรเพื่อความเจริญขององคมนตรีแห่งชีวิตที่แท้จริงของเขาด้วย⁴⁵

สรุปได้ว่า สัปปริสธรรม 7 ประการนี้ เป็นคุณสมบัติในตัวของผู้นำ คือ ผู้นำต้องรู้หลักการ รู้จุดหมาย รู้ตน รู้ประมาณ รู้กาล รู้ชุมชน รู้บุคคล เพื่อที่จะทำให้การงานสำเร็จผล

2.5 แนวคิดเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล

2.5.1 ประวัติความเป็นมาขององค์การบริหารส่วนตำบล

กรมการปกครอง จากข้อมูลสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลกล่าวไว้ว่า เดิมสภาตำบล ได้จัดตั้งขึ้นตามคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ 222/2499 ลงวันที่ 8 มีนาคม 2499 เรื่อง ระเบียบบริหารราชการ ส่วนตำบลและหมู่บ้าน โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะเปิดโอกาสให้ราษฎรได้เข้าร่วมกันบริหารงานของตำบล และหมู่บ้านทุกอย่างเท่าที่จะเป็นประโยชน์แก่ท้องที่และราษฎรเป็นส่วนร่วม อันจะเป็นทางนำราษฎรไปสู่การปกครองระบอบประชาธิปไตยด้วยวิธีจัดให้มีสภาตำบลและคณะกรรมการตำบลขึ้น

การพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล วันที่ 1 มีนาคม 2509 กระทรวงมหาดไทยได้แก่คำสั่งที่ 275/2509 เรื่อง ระเบียบราชการส่วนตำบลและหมู่บ้าน (ฉบับที่ 2) ขึ้นโดยรวมคณะกรรมการตำบลและสภาตำบลเข้าเป็นองค์กรเดียวกัน เช่นเดียวกับแบบการปกครองของสุขาภิบาล ทั้งนี้ เพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับสภาพการณ์ยิ่งขึ้นและให้สอดคล้องกับโครงการพัฒนาเมืองในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้ลงมติรับหลักการเป็นที่สังเกตว่าคำสั่งของกระทรวงมหาดไทย ทั้ง 2 ฉบับ ดังกล่าวนี้ เป็นเพียงระเบียบปฏิบัติในท้องที่บางแห่ง มิได้เป็นการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ตามที่กฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดินหรือประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 218 ได้ระบุไว้วันที่ 13 ธันวาคม 2515 ได้มีประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 326 แก้ไขปรับปรุงระเบียบบริหารของตำบลและให้ปรับปรุงตำบลให้เป็นสภาตำบล ตามประกาศคณะปฏิวัติฉบับนี้ ภายใน 3 ปี เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ในขณะนั้นและเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงานอย่างไรก็ตามฐานะของสภาตำบลยังไม่ได้เป็นนิติบุคคลแต่ถือเป็นหน่วยหนึ่งขององค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือหน่วยย่อยขององค์การบริหารส่วนจังหวัดตามนัยหนังสือกระทรวงมหาดไทย ค่วนมาก ที่ มท 0309/ว 438 ลงวันที่ 29 กันยายน 2509 ค่วนมาก ที่ มท 0309/ว99 ลงวันที่ 1 มีนาคม 2510 และหนังสือกรมการปกครอง ที่ มท 0309/10898 ลงวันที่ 20 กรกฎาคม 2510 การที่สภาตำบลไม่มีฐานะเป็นนิติ

⁴⁵ พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต), ภาวะผู้นำ : ความสำคัญต่อการพัฒนาคน พัฒนาประเทศ, (กรุงเทพฯ มหานคร : ธรรมสภา, 2546), หน้า 9.

บุคคล ทำให้การบริหารงานไม่สามารถดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ขาดความคล่องตัวในการบริหาร รัฐบาลจึงปรับปรุงฐานะของสภาตำบลเสียใหม่ ให้เป็นนิติบุคคล เพื่อให้สามารถรองรับการกระจายอำนาจ ไปสู่ประชาชนให้มากขึ้นตามพระราชบัญญัติ สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 มาตรา 6 และยกฐานะสภาตำบลซึ่งมีรายได้ตามกฎหมายที่กำหนดขึ้นเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลมีฐานะ เป็นนิติบุคคลและเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่นตามมาตรา 43 ประกอบด้วยสภาองค์การบริหารส่วน ตำบลและคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ตามมาตรา 44

พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ได้ประกาศลงใน ราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่มที่ 111 ตอนที่ 53 ก. ลงวันที่ 2 ธันวาคม 2537 เกณฑ์ที่กำหนดให้ สภาตำบลเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วน ตำบล พ.ศ. 2537 มาตรา 40 สภาตำบลที่มีรายได้โดยไม่รวมเงินอุดหนุนในปีงบประมาณที่ล่วงมา ติดต่อกันสามปีไม่ต่ำกว่าปีละหนึ่งแสนห้าหมื่นบาท หรือตามเกณฑ์รายได้เฉลี่ยในวรรคสองอาจ ตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลได้ โดยทำเป็นประกาศของกระทรวงมหาดไทยและให้ประกาศในราช กิจจานุเบกษา ในประกาศนั้นให้ระบุชื่อและเขตขององค์การบริหารส่วนตำบลไว้ด้วย การ เปลี่ยนแปลงเกณฑ์รายได้เฉลี่ยของสภาตำบลตามวรรคหนึ่งให้ทำเป็นประกาศของ กระทรวงมหาดไทยและให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา องค์การบริหารส่วนตำบลตามมาตรา 95 ให้พ้นจากสภาแห่งสภาตำบลนับตั้งแต่วันที่กระทรวงมหาดไทยได้ประกาศจัดตั้งขึ้นเป็นองค์การ บริหารส่วนตำบล และประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป และให้โอนบรรดางบประมาณ ทรัพย์สิน สิทธิ สิทธิเรียกร้องหนี้ และเจ้าหน้าที่ของสภาตำบลไปเป็นขององค์การบริหารส่วนตำบล ตามมาตรา 41 และ 95 วรรคสี่ กระทรวงมหาดไทยได้ประกาศจัดตั้งสภาตำบลเป็นองค์การบริหาร ส่วนตำบล ตามนัยมาตรา 40 และมาตรา 95 แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล⁴⁶

2.5.2 รูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบล

โกวิท พวงงาม กล่าวไว้ว่า องค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย สภาองค์การบริหาร ส่วนตำบล และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล

1. สภาองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวนหมู่บ้านละสองคน ซึ่งเลือกตั้งขึ้นโดยราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในแต่ละหมู่บ้านในเขตองค์การ บริหารส่วนตำบลนั้น กรณีที่เขตองค์การบริหารส่วนตำบลใดมีเพียงหนึ่งหมู่บ้านให้มีสมาชิก องค์การบริหารส่วนตำบลจำนวนหกคน และในกรณีมีเพียงสองหมู่บ้านให้มีสมาชิกองค์การบริหาร

⁴⁶กรมการปกครอง, ข้อมูลสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล, (กรุงเทพมหานคร : กรมการปกครอง, 2545), หน้า 3.

ส่วนตำบล หมู่บ้านละสามคนอำนาจหน้าที่ของประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล มาตรา 52 ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ดำเนินการประชุมและดำเนินกิจกรรมอื่นให้เป็นไปตามข้อบังคับการประชุมที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดมาตรา 54 ให้ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้เรียกประชุมสภาการบริหารส่วนตำบลสมัยประชุมและเป็นผู้เปิดหรือปิดประชุม

2. องค์การบริหารส่วนตำบลมีนายกองค์การบริหารส่วนตำบลหนึ่งคน ซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

อำนาจหน้าที่ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล มาตรา 59 นายกองค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจหน้าที่ดังนี้

1. กำหนดนโยบายโดยไม่ขัดต่อกฎหมาย และรับผิดชอบในการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามกฎหมาย นโยบาย แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ข้อบัญญัติ ระเบียบและข้อบังคับของทางราชการในการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามกฎหมาย นโยบาย แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ข้อบัญญัติ ระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการ

2. สั่ง อนุญาตและอนุมัติเกี่ยวกับราชการขององค์การบริหารส่วนตำบล

3. แต่งตั้งและถอดถอนรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลและเลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล

4. วางระเบียบเพื่อให้งานขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นไปด้วยความเรียบร้อย

5. รักษาการให้เป็นไปตามข้อบัญญัติขององค์การบริหารส่วนตำบล

6. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้และกฎหมายอื่น

มาตรา 60 ให้ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลควบคุมและรับผิดชอบในการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลตามกฎหมายและเป็นผู้บังคับบัญชาของพนักงานส่วนตำบล และลูกจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบล

อำนาจหน้าที่ในการสั่งหรือปฏิบัติราชการของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลมอบหมาย

อำนาจหน้าที่ของปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล มาตรา 60/1 ให้มีปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลคนหนึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาพนักงานส่วน ตำบลและลูกจ้างองค์การบริหารส่วนตำบลรองจากนายกองค์การ

บริหารส่วนตำบลและรับผิดชอบควบคุมดูแลราชการประจำ ขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามนโยบายและมีอำนาจหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนดหรือตามที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลมอบหมาย⁴⁷

2.5.3 โครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบล มีสภาตำบลอยู่ในระดับสูงสุด เป็นผู้กำหนดนโยบายและกำกับการดูแลกรรมการบริหาร ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งเป็นผู้ใช้อำนาจบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล และมีพนักงานประจำที่เป็นข้าราชการส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ทำงานประจำวันโดยมีปลัดและรองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นหัวหน้างานบริหาร ภายในองค์การมีการแบ่งออกเป็นหน่วยงานต่าง ๆ ได้เท่าที่จำเป็นตามภาระหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล แต่ละแห่งเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่ที่รับผิดชอบอยู่

2.5.4 อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) มีหน้าที่ตามพระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ดังนี้

1. พัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม (มาตรา 66)
2. มีหน้าที่ต้องทำตามมาตรา 67 ดังนี้
 - (1) จัดให้มีและบำรุงทางน้ำและทางบก
 - (2) การรักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดินและที่สาธารณะ รวมทั้งการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
 - (3) ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ
 - (4) ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
 - (5) ส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
 - (6) ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็กและเยาวชน ผู้สูงอายุและพิการ
 - (7) คุ้มครอง ดูแลและบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
 - (8) บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น
 - (9) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมายโดยจัดสรรงบประมาณหรือบุคลากรให้ตามความจำเป็นและสมควร
3. มีหน้าที่ที่อาจทำกิจกรรมในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ตามมาตรา 68 ดังนี้

⁴⁷โกวิทย์ พวงงาม, การปกครองท้องถิ่นหลักการและมติใหม่ในอนาคต, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2543), หน้า 243-244.

- (1) ให้น้ำเพื่อการอุปโภค บริโภคและการเกษตร
- (2) ให้น้ำและบำรุงไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น
- (3) ให้น้ำและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ
- (4) ให้น้ำและบำรุงสถานที่ประชุม การกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจและสวนสาธารณะ
- (5) ให้น้ำและส่งเสริมกลุ่มเกษตรกร และกิจการสหกรณ์
- (6) ส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครอบครัว
- (7) บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพ
- (8) การคุ้มครองดูแลและรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน
- (9) หาผลประโยชน์จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล
- (10) ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือ และท่าข้าม
- (11) กิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์
- (12) การท่องเที่ยว
- (13) การผังเมือง

2.5.5 อำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองท้องถิ่น พ.ศ. 2542

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองท้องถิ่น พ.ศ. 2542 กำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) มีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะ เพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเองตามมาตรา 16 ดังนี้

- (1) การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง
- (2) การจัดให้มี และบำรุงรักษาทางบกทางน้ำ และทางระบายน้ำ
- (3) การจัดให้มีและควบคุมตลาด ท่าเทียบเรือ ท่าข้าม และที่จอดรถ
- (4) การสาธารณูปโภค และการก่อสร้างอื่น ๆ
- (5) การสาธารณูปการ
- (6) การส่งเสริม การฝึก และการประกอบอาชีพ
- (7) คุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- (8) การส่งเสริมการท่องเที่ยว
- (9) การจัดการศึกษา
- (10) การสังคมสงเคราะห์ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชรา และผู้ด้อยโอกาส
- (11) การบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น
- (12) การปรับปรุงแหล่งชุมชนแออัด และการจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย

- (13) การจัดให้มี และบำรุงรักษาสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ
- (14) การส่งเสริมกีฬา
- (15) การส่งเสริมประชาธิปไตย ความเสมอภาค และสิทธิเสรีภาพของประชาชน
- (16) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของราษฎรในการพัฒนาท้องถิ่น
- (17) การรักษาความสะอาด และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง
- (18) การกำจัดมูลฝอย สิ่งปฏิกูล และน้ำเสีย
- (19) การสาธารณสุข การอนามัยครอบครัว และการรักษาพยาบาล
- (20) การจัดให้มีและควบคุมสุสานและฌาปนสถาน
- (21) การควบคุมการเลี้ยงสัตว์
- (22) การจัดให้มีและควบคุมการฆ่าสัตว์
- (23) การรักษาความปลอดภัย ความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง
- (24) การจัดการการบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จากป่าไม้ ที่ดินทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- (25) การผังเมือง
- (26) การขนส่งและการวิศวกรรมจราจร
- (27) การดูแลที่สาธารณะ
- (28) การควบคุมอาคาร
- (29) การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- (30) การรักษาความสงบเรียบร้อย การส่งเสริมและสนับสนุน การป้องกันและรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
- (31) กิจการอื่นใดที่เป็นผลประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น ตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด⁴⁸

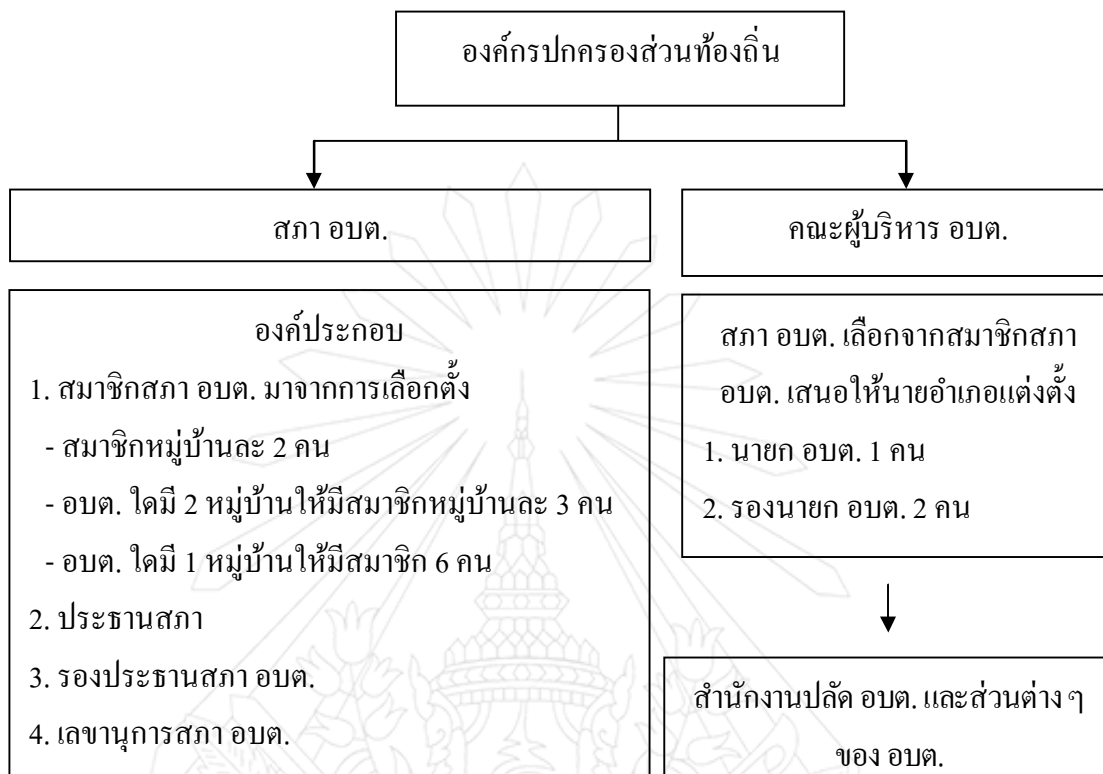
สรุปได้ว่า การปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นการบริหารจัดการ ที่ให้บุคลากรในชุมชนใช้ศักยภาพของตนเอง ทรัพยากรในท้องถิ่นในการบริหารจัดการ ที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน การให้ประชาชนทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหา ตัดสินวางแผนกำหนดแผนงาน โครงการ งบประมาณ ดำเนินงานและติดตามประเมินผล ที่ทำให้อสนองตอบของประชาชนในการพัฒนาชุมชนตนเอง ดังนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องมีการจัดวางระบบเพื่อให้การบริหารงานที่ดีเกิดขึ้นเพื่อจะทำให้สามารถดำเนินกิจการต่างๆ ได้ตามอำนาจ

⁴⁸ สุวิทย์ ยิ่งวรพันธ์, การบริหารท้องถิ่น, (นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2546), หน้า 196-197.

หน้าที่ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล ดังที่ได้กล่าวมาข้างต้นอันจะทำให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดีตรงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

2.6 สภาพพื้นที่ทำการวิจัย

แผนภูมิที่ 2.2 โครงสร้างและอำนาจหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล ตามพระราชบัญญัติ
สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

2.6.1 ประวัติความเป็นมา

ประมาณปี 2540 มีพ่อค้ากลุ่มหนึ่งจำนวน 10 คน มีอาชีพรับซื้อวัวควายจากจังหวัดเลย ไปจังหวัดอยุธยา ไล่ต้อนวัวควายมาถึงบริเวณนี้เป็นเวลาพลบค่ำจึงพักฝูงวัวควายค้างคืนริมสระน้ำใหญ่ อันอุดมสมบูรณ์ และได้สำรวจพื้นที่เห็นว่าเป็นที่ราบเหมาะแก่การเพาะปลูก จึงคิดกันว่า จะตั้งหลักแหล่งกันบริเวณนี้ ขณะนอนพักแรมมีตะกวดน้อยใหญ่ชุกชุมมากมาย ต่างคลานมากินน้ำในสระมิได้ขาด จึงเรียกชื่อในครั้งแรกว่า “บ้านสระกรวด” ต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็น “สระกรวด” ปัจจุบันองค์การบริหาร ส่วนตำบลสระกรวด ตั้งอยู่เลขที่ 99 หมู่ที่ 13 ตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ อยู่ทางทิศตะวันออก ห่างจากที่ว่าการอำเภอศรีเทพ ระยะทางประมาณ 300 เมตร ห่างจากตัวจังหวัดเพชรบูรณ์ ระยะทางประมาณ 124 กิโลเมตร มีเนื้อที่ 65 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 39,875 ไร่

2.6.2 สภาพทั่วไปของตำบลสระกรวด

พื้นที่ตำบลสระกรวด เป็นที่ราบลุ่ม ที่ราบและที่ดอน เหมาะสำหรับการเกษตรกรรม และปลูกพืชไร่

2.6.3 อาณาเขต

ทิศเหนือ ติดกับ ตำบลโลกสะอาด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์

ทิศใต้ ติดกับ ตำบลคลองกระจิง อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์

ทิศตะวันออก ติดกับ ตำบลศรีเทพและตำบลโลกสะอาด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์

ทิศตะวันตก ติดกับ ตำบลประดู่งาม อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ และตำบลยางราก อำเภอโคกเจริญ จังหวัดลพบุรี

สรุปได้ว่า สภาพพื้นที่ที่ศึกษาเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ มีอาณาเขตติดต่อกับเขตการปกครองข้างเคียง คือ ทิศเหนือ ติดกับตำบลโลกสะอาด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ทิศใต้ ติดกับ ตำบลคลองกระจิง อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ทิศตะวันออก ติดกับ ตำบลศรีเทพและตำบลโลกสะอาด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ และ ทิศตะวันตกติดกับตำบลตำบลประดู่งาม อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ และตำบลยางรากอำเภอโคกเจริญ จังหวัดลพบุรี มีหมู่บ้านอยู่ในเขตการปกครองขององค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด จำนวน 14 หมู่บ้าน จำนวนประชากร 5,243 คน

2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่นตามความคิดเห็นของประชาชน : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ผลงานที่จะนำเสนอ เป็นของนักวิชาการต่าง ๆ ที่ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น ซึ่งผู้วิจัยได้สรุปและรวบรวมมาโดยมีรายละเอียดดังนี้

ปรีชา บูลพิไชย ศึกษาเรื่อง “คุณลักษณะของผู้นำที่พึงประสงค์ของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ่อแดง อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา” ผลการวิจัย พบว่า

1. ประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุ 35-39 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า มีอาชีพเกษตรกรกรรม มีรายได้ต่อเดือน 5,000-10,000 บาท และอาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล
2. ประชาชนมีความต้องการผู้นำท้องถิ่นที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ด้านบุคลิกภาพ ด้านคุณธรรม ด้านประสิทธิภาพการทำงาน อยู่ในระดับสูง
3. ประชาชนที่มีเพศ และอายุต่างกันมีความต้องการเกี่ยวกับคุณลักษณะต่าง ๆ ของผู้นำท้องถิ่นไม่แตกต่างกัน
4. ประชาชนที่มีระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือนต่างกันมีความต้องการเกี่ยวกับคุณลักษณะต่าง ๆ ของผู้นำท้องถิ่นแตกต่างกัน

5. คุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่นที่ดีที่ประชาชนตัดสินใจเลือกมากที่สุด คือ มีความซื่อสัตย์ สุจริต ไม่ทุจริต คอร์รัปชัน⁴⁹

จิตติ สุกใส ศึกษาเรื่อง “คุณลักษณะของผู้นำหรือแกนนำ กรณีศึกษา : ตำบลบ้านนา อำเภอบ้านนาเดิม จังหวัดสุราษฎร์ธานี” ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

1. ผู้นำหรือแกนนำในพื้นที่ตำบลบ้านนาประกอบด้วย 4 องค์กรหลัก ได้แก่ 1) ผู้นำองค์กรท้องถิ่น 2) ผู้นำองค์กรท้องถิ่น 3) ผู้นำองค์กรภาครัฐอื่น 4) แกนนำองค์กรภาคประชาชน

2. องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาผู้นำ ได้แก่ 1) งาน กิจกรรม บทบาทหน้าที่ของผู้นำ แกนนำที่ดำเนินการตามภารกิจ และการส่งเสริมความเข้มแข็งของกลุ่มผู้นำ แกนนำ 2) วิธีการทำงานให้เห็นและใช้ข้อมูลปัญหาของพื้นที่ และการจัดหาแหล่งประโยชน์เพื่อสนับสนุนการทำงาน และ 3) ผลผลิต ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น ได้แก่ เกิดกระบวนการพัฒนาศักยภาพผู้นำแกนนำ การมีส่วนร่วมของชุมชน เกิดคนต้นแบบ แกนนำอาสาสมัครกลุ่มต่าง ๆ

3. ภาพรวมคุณลักษณะของผู้นำหรือแกนนำที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน ตำบลบ้านนาคือ เป็นผู้นำที่มีความรู้และประสบการณ์ เป็นนักจัดการ มีจิตอาสา จิตบริการเต็มใจ ปฏิบัติภารกิจช่วยเหลือผู้อื่น สามารถประสานความคิด ประสานประโยชน์ และทำงานร่วมกับทุกกลุ่มองค์กร มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความสามารถในการสื่อสาร รวมถึงสามารถใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีและใช้ข้อมูลในการวิเคราะห์และตัดสินใจ

ข้อเสนอแนะ ท้องถิ่นควรกำหนดนโยบายพัฒนาศักยภาพผู้นำ แกนนำ ครอบคลุม 4 องค์กรหลัก สนับสนุนการจัดกระบวนการกลุ่มปฏิบัติการ และเพิ่มสมรรถนะกลุ่มผู้นำท้องถิ่นการสื่อสาร การศึกษาข้อมูลชุมชน เพื่อนำไปใช้ประกอบการตัดสินใจกำหนดนโยบาย การจัดการปัญหาที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน⁵⁰

ภัทรพร นันททวีผล ได้ศึกษาเรื่อง “ความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อคุณลักษณะของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร” ผลการศึกษา พบว่า

1. ประชาชนผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในเขตทวีวัฒนา มีความคาดหวังต่อคุณลักษณะของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยรวมทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อแยกออกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับ

⁴⁹ปรีชา บูลพิไชย, “คุณลักษณะของผู้นำที่พึงประสงค์ของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ่อแดง อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา”, รายงานการศึกษาอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น), 2552, 71 หน้า.

⁵⁰จิตติ สุกใส, “คุณลักษณะของผู้นำหรือแกนนำ กรณีศึกษา : ตำบลบ้านนา อำเภอบ้านนาเดิม จังหวัดสุราษฎร์ธานี”, รายงานการศึกษาอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น), 2553, 53 หน้า.

มากทุกด้าน โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความเป็นผู้นำ ด้านความรู้ความสามารถ และ ด้านบุคลิกภาพ

2. ประชาชนผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในเขตทวีวัฒนา ที่มีเพศ อายุ และสถานภาพที่แตกต่างกัน มีความคาดหวังที่มีต่อคุณลักษณะของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยรวมทั้ง 3 ด้าน ไม่แตกต่างกัน

3. ประชาชนผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในเขตทวีวัฒนา ได้เสนอแนะเกี่ยวกับความคาดหวังที่มีต่อคุณลักษณะของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แต่ละด้าน ได้แก่ ด้านที่ 1 ด้านบุคลิกภาพ คือ ควบคุมอารมณ์ได้ตามสถานการณ์ ด้านที่ 2 ด้านความรู้ความสามารถ คือ กล้าตัดสินใจ กล้ารับผิดชอบ รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ด้านที่ 3 ด้านความเป็นผู้นำ คือ หาวิธีในการแก้ไขปัญหาของชาวบ้านได้อย่างรวดเร็ว ด้านที่ 4 ด้านคุณธรรม จริยธรรม คือ ซื่อสัตย์ สุจริต⁵¹

ชัยพิสิฐ สายชล ได้ศึกษาเรื่อง “คุณลักษณะของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ตามทัศนคติของประชาชนตำบลนาทราย อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช” ผลการศึกษา พบว่า

1. คุณลักษณะของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ตามทัศนคติของประชาชนตำบลนาทราย อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านบุคลิกภาพ ด้านความรับผิดชอบ ด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านคุณธรรม อยู่ในระดับมาก จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน พบว่า โดยรวม อยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ตามทัศนคติของประชาชนตำบลนาทราย อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มี อาชีพ ต่างกัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนที่เพศ อายุ และระดับการศึกษาต่างกัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05⁵²

ชัยพิสิฐ รุ่งศรีอมรรักษ์ ได้ศึกษาเรื่อง “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรีตามความคิดเห็นของประชาชนเทศบาลตำบลห้วยผึ้ง อำเภอห้วยผึ้ง จังหวัดกาฬสินธุ์” ผลการศึกษา พบว่า

1. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรี ตามความคิดเห็นของประชาชนเทศบาลตำบลห้วยผึ้ง อำเภอห้วยผึ้ง จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏ

⁵¹ ภัทรพร นันททวีผล, “ความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อคุณลักษณะของสมาชิก สภาผู้แทนราษฎร เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร”, สารนิพนธ์ศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย), 2555, 120 หน้า.

⁵² ชัยพิสิฐ สายชล, “คุณลักษณะของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ตามทัศนคติของประชาชนตำบลนาทราย อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช”, สารนิพนธ์ศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย), 2556, 110 หน้า.

ว่าอยู่ในระดับมากที่สุดหนึ่งด้าน คือ ด้านความสามารถ ส่วนสามด้านที่เหลืออยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการยอมรับ

2. ผลการทดสอบสมมติฐานปรากฏว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรี ห้วยผึ้ง อำเภอห้วยผึ้ง จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน⁵³

สรุปจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทำให้พบว่า คุณลักษณะผู้นำท้องถิ่นตามความคิดเห็นของประชาชน มีมากมายหลายลักษณะ โดยผู้วิจัยได้บูรณาการแนวคิดของนักคิดหลายท่านเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการวิจัย เช่น แนวคิดของ **รังสรรค์ ประเสริฐศรี** แนวคิดของ **กวีวงศ์พุด** แนวคิดของ **นพพงษ์ บุญจิตราคูล** แนวคิดของ **ชารี มณีสรี** เป็นต้น ทั้งนี้ เพื่อศึกษาคุณลักษณะผู้นำที่พึงประสงค์ตามความคาดหวังของประชาชน ซึ่งผลการวิจัยอาจใช้เป็นแบบอย่างหรือแนวทางในการพัฒนาผู้นำของหน่วยงานต่อไป

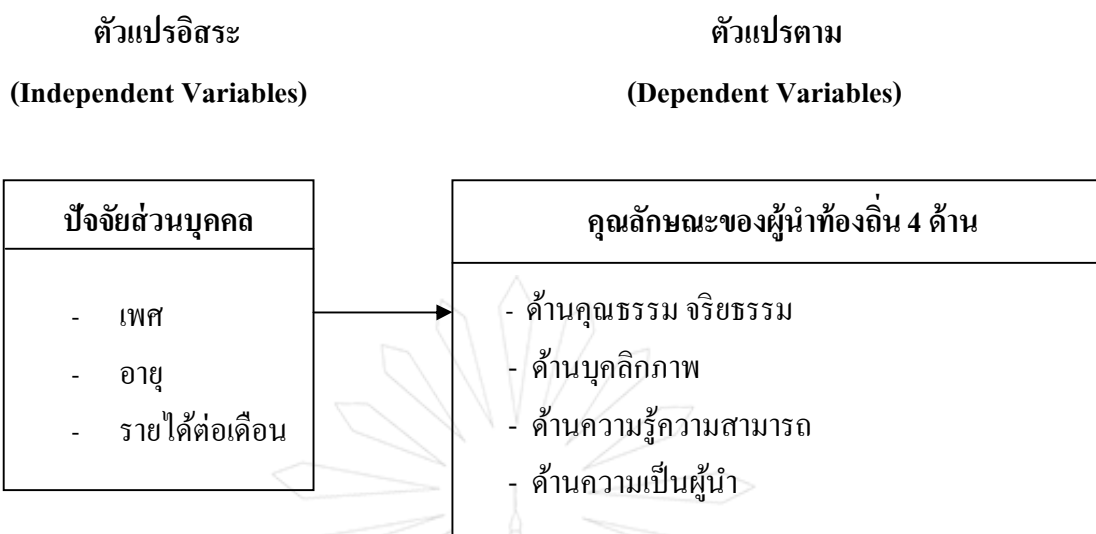
2.8 สรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้จัดทำกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย ซึ่งประกอบด้วยตัวแปรอิสระได้นำมาจากงานวิจัยของ **ชัชพิสิฐ สายชล**⁵⁴ คือ เพศ อายุ รายได้ต่อเดือน ส่วนตัวแปรตามได้ประยุกต์มาจากงานวิจัยของ **ภัทรพร นันททวีผล**⁵⁵ ประกอบไปด้วยด้านคุณธรรม จริยธรรม, ด้านบุคลิกภาพ, ด้านความรู้ความสามารถ และด้านความเป็นผู้นำ จึงได้นำมากำหนดเป็นตัวแปรในการวิจัยครั้งนี้ได้ดังนี้

⁵³ รัชฎยพัทธ์ รุ่งศรีอมรรักษ์, “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรี ตามความคิดเห็นของประชาชนเทศบาลตำบลห้วยผึ้ง ออเอห้วยผึ้ง จังหวัดกาฬสินธุ์”, **สารนิพนธ์ศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2556, หน้า บทคัดย่อ.

⁵⁴ ชัชพิสิฐ สายชล, “คุณลักษณะของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ตามทัศนคติของประชาชนตำบลนาทราย อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช”, **สารนิพนธ์ศาสตรมหาบัณฑิต**, อ่างแล้ว.

⁵⁵ ภัทรพร นันททวีผล, “ความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อคุณลักษณะของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร”, **สารนิพนธ์ศาสตรมหาบัณฑิต**, อ่างแล้ว.

แผนภูมิที่ 2.3 แสดงสรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “คุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่นตามความคิดเห็นของประชาชน: ศึกษาเฉพาะกรณีตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์” นี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าจากหนังสือ ตำรา เอกสาร วิทยานิพนธ์ และงานวิจัย ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีขั้นตอนและวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง
- 3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.3 การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
- 3.4 เก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.6 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร

ได้แก่ ประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้งที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 14 หมู่บ้าน จำนวนทั้งสิ้น 5,243 คน

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

ได้แก่ ประชาชนแต่ละหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 372 คน โดยวิธีการใช้สูตรการคำนวณขนาดตัวอย่างด้วยวิธีของ Taro Yamane

โดยการคำนวณจากสูตรของทาโร่ ยามาเน่ คือ¹

$$\text{สูตร} \quad n = \frac{N}{1 + (N \times e^2)}$$

เมื่อ n = จำนวนขนาดตัวอย่าง

N = จำนวนประชากรที่ใช้ในการศึกษา

e = ความผิดพลาดที่ยอมรับได้ (โดยในการศึกษาค้างนี้กำหนดให้

0.05)

$$\text{แทนค่าในสูตร} \quad n = \frac{5,243}{1 + (5,243 \times .05^2)} = 372$$

จากสูตรคำนวณได้ 372 คน

3.2 เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการใช้สูตรการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีของ Taro Yamane อ้างใน สุรพล พรหมกุล จากรายชื่อประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 5,243 คน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 372 คน ปรากฏดังตาราง ที่ 3.1

¹สุรพล พรหมกุล, ระเบียบวิธีวิจัยทางรัฐศาสตร์, (กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, 2554),

ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามหมู่บ้าน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์²

รายชื่อหมู่บ้าน	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
หมู่ 1 บ้านหนองไฮ	288	20
หมู่ 3 บ้านวังขาม	444	31
หมู่ 4 บ้านหนองแดง	23	2
หมู่ 6 บ้านโคกสว่าง	104	7
หมู่ 7 บ้านวังกำแพง	633	45
หมู่ 8 บ้านหนองจอก	175	12
หมู่ 9 บ้านโคกหิน	755	54
หมู่ที่ 10 บ้านทุ่งเศรษฐี	658	47
หมู่ที่ 11 บ้านร่องหอย	532	38
หมู่ที่ 12 บ้านสามหลัง	512	36
หมู่ที่ 13 บ้านใหม่สาธิตา	337	24
หมู่ที่ 14 บ้านคลองโป่ง	128	9
หมู่ที่ 16 บ้านเนินหินอ่อน	180	13
หมู่ที่ 17 บ้านทุ่งเจริญ	474	34
รวม	5,243	372

นำกลุ่มตัวอย่างไปหาสัดส่วนใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น ใช้หมู่บ้านเป็นตัวแบ่งชั้นภูมิ และแจกแบบสอบถามโดยวิธีสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยบังเอิญ (Convenience Sampling) โดยมีขั้นตอนการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

- 1) แบ่งประชากรเป็นชั้นภูมิ โดยใช้หมู่บ้านเป็นตัวแบ่งชั้นภูมิ
- 2) กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละชั้นภูมิตามสัดส่วน
- 3) ทำการสุ่มแต่ละชั้นภูมิตามจำนวนที่กำหนดไว้

²องค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด, แผนพัฒนาสามปี พ.ศ. 2554-2556, (เพชรบูรณ์: องค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด, 2554), หน้า 1.

สูตรวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

$$\text{สูตร } n_h = \frac{n \cdot N_h}{N}$$

n	หมายถึง	ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
n_h	หมายถึง	ขนาดของตัวอย่างในชั้นภูมิที่ h
N	หมายถึง	จำนวนประชากร
N_h	หมายถึง	จำนวนประชากรในชั้นภูมิที่ h ³

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีลักษณะเป็นคำถามปลายปิดและปลายเปิด แบ่งออก 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 3 ข้อ ลักษณะของคำถามเป็นแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่นตามความคิดเห็นของประชาชน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม จำนวน 7 ข้อ 2) ด้านบุคลิกภาพ จำนวน 7 ข้อ 3) ด้านความรู้ความสามารถจำนวน 7 ข้อ และ ข้อ 4) ด้านความเป็นผู้นำ จำนวน 7 ข้อ ลักษณะของแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งระดับในการวัดออกเป็น 5 ระดับโดยกำหนดค่าระดับดังนี้

คะแนน 5 หมายถึง ความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น อยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนน 4 หมายถึง ความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก

คะแนน 3 หมายถึง ความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น อยู่ในระดับปานกลาง

คะแนน 2 หมายถึง ความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น อยู่ในระดับน้อย

คะแนน 1 หมายถึง ความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น อยู่ในระดับน้อยที่สุด⁴

³สุรพล พรหมกุล, ระเบียบวิธีวิจัยทางรัฐศาสตร์, อ่างแล้ว, หน้า 77.

⁴ซาฤทธิ ชัยพิสุทธิสกุล, “ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการ องค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : สถาบันราชภัฏมหาสารคาม), 2546, หน้า 49.

สำหรับวัดค่าตัวแปรทั้งหมด ได้ให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อคำถามที่สร้างขึ้นจำนวน 28 ข้อ โดยกำหนดการวัดค่าตัวแปร ซึ่งเป็นการแปลความหมายค่าเฉลี่ยของแบบสอบถามเกณฑ์ที่ใช้เป็นดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51 – 5.00 หมายถึง ความคิดเห็นต่อคุณลักษณะ อยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51 – 4.50 หมายถึง ความคิดเห็นต่อคุณลักษณะ อยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51 – 3.50 หมายถึง ความคิดเห็นต่อคุณลักษณะ อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51 – 2.50 หมายถึง ความคิดเห็นต่อคุณลักษณะ อยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.50 หมายถึง ความคิดเห็นต่อคุณลักษณะ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่นตามความคิดเห็นของประชาชน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด

ตอนที่ 4 เป็นแบบสัมภาษณ์ เรื่อง คุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น ตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์

3.4 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

3.4.1 ศึกษาจากตำรา เอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของประชาชนต่อคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่นในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล สระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์

3.4.2 กำหนดกรอบแนวคิดและเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย นำมาใช้เป็นข้อมูลในการสร้างแบบสอบถาม ทั้งชนิดปลายปิดและปลายเปิด

3.4.3 นำร่างแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้วให้อาจารย์ที่ปรึกษาทำการตรวจ วิจารณ์ แก้ไข เสนอแนะ ปรับปรุง เพื่อความเหมาะสมและความถูกต้องของแบบสอบถาม

3.4.4 นำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่ได้ปรับปรุงเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่านเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content validity) และความครอบคลุมของเนื้อหา โดยผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย

⁵สมชัย วงษ์นายนะ และรศ.ดร. ทวนทอง เขาวงกตพิงส์ (รศ.ดร.), เอกสารประกอบการสอนวิชาการวิจัย, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2551), หน้า 229.

1. พ.ต.อ. ศ. ดร. นิธิ ศรีวัฒนา	เป็นผู้ดูแลด้านเนื้อหา
2. ดร. ชวลิต ไหลรินทร์	เป็นผู้ดูแลด้านระเบียบวิธีวิจัย
3. ดร. สมภพ ระวังทุกข์	เป็นผู้ดูแลด้านภาษา
4. ดร. ฉัฐพล พัวประเสริฐ	เป็นผู้ดูแลด้านภาษา
5. นายภานุพงศ์ เสริมสิรินาวา	เป็นผู้ดูแลด้านภาษา

จากนั้นนำร่างแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจแก้ของผู้เชี่ยวชาญ มาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC)⁶ มีสูตรในการหาค่า ดังนี้

สูตร	$IOC = \frac{\sum R}{N}$
เมื่อ	IOC แทนดัชนีความสอดคล้อง
	$\sum R$ แทนผลรวมของคะแนนความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ
	N แทนจำนวนผู้เชี่ยวชาญ
โดยที่	+1 แน่ใจว่าสอดคล้อง
	0 ไม่แน่ใจว่าสอดคล้อง
	-1 แน่ใจว่าไม่สอดคล้อง

โดยเลือกข้อคำถามที่มีค่าตั้งแต่ 0.66 ขึ้นไป จากข้อคำถามทั้งหมดจำนวน 30 ข้อ ใช้ได้จำนวน 28 ข้อ ซึ่งข้อคำถามที่ใช้ได้มีค่า IOC อยู่ในช่วง 0.66 - 1.00

3.4.5 นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้ (Try Out) กับประชากรที่อยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลคลองกระดัง อำเภอสรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 30 คน ได้ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือทั้งฉบับเท่ากับ 0.94 ซึ่งแสดงผลเอาไว้อย่างละเอียดในภาคผนวก จ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟา ของครอนบาค (Cronbach) ดังนี้

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left\{ 1 - \frac{\sum S_i^2}{S^2} \right\}$$

เมื่อ	α	=	ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ
	k	=	จำนวนข้อของเครื่องมือ
	S_i^2	=	ผลรวมของความแปรปรวนของแต่ละข้อ
	S^2	=	ความแปรปรวนของคะแนนรวม

⁶ ธีระศักดิ์ อุ่่นอารมณณ์เลิศ, เครื่องมือวิจัยทางการศึกษา : การสร้างและการพัฒนา, (นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2549), หน้า 65.

3.4.6 นำแบบสอบถามมาปรับปรุง แล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบพิจารณาจัดพิมพ์และนำไปใช้เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ มีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

3.5.1 นำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยจากมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ถึงนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลการทำวิจัย

3.5.2 การดำเนินการจัดเก็บข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองโดยขอความร่วมมือไปยังประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ เพื่อเก็บรวบรวมแบบสอบถาม

3.5.3 ทำการแจกแบบสอบถามโดยทำการชี้แจงรายละเอียดของแบบสอบถามให้ฟังและให้เวลาในการตอบแบบสอบถามและเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 372 ฉบับ และได้รับแบบสอบถามคืนมาจำนวน 372 ฉบับ คิดเป็น ร้อยละ 100

3.5.4 เก็บรวบรวมแบบสอบถามที่ได้จากการตอบแล้วทั้งหมด เพื่อดำเนินการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแล้ววิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ซึ่งแยกวิเคราะห์ตามลำดับ ดังนี้

3.6.1 วิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงค่าความถี่ (Frequency) และ หาค่าร้อยละ (Percentage)

3.6.2 วิเคราะห์ความคิดเห็นของประชาชน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3.6.3 ทดสอบสมมติฐาน โดยเปรียบเทียบจากค่าเฉลี่ย ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 กรณีตัวแปร มี 2 ตัว ได้แก่ เพศ ใช้การทดสอบ t-test กรณีตัวแปรต้นมีมากกว่า 2 ตัว ได้แก่ อายุ และรายได้ต่อเดือน ใช้การทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA หรือ f-test) หากพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการ เชฟเฟ (Scheffe's Method) และนำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

3.6.4 วิเคราะห์ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่นตามความคิดเห็นของประชาชน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์

ใช้การวิเคราะห์โดย วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วเรียงลำดับความถี่ (Frequency) และนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย

3.7 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้ มีสถิติที่ใช้ในการทำวิจัย 2 ประเภท ได้แก่

3.7.1 สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เพื่อบรรยายข้อมูลทั่วไป

3.7.2 สถิติอนุมานหรืออ้างอิง (Inferencial Statistics) ได้แก่ การทดสอบค่าที (t-test) และการทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA or F-test) ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ เชฟเฟ้ (Scheffé)

สูตรการหาค่าสถิติที่ใช้ในการวิจัย มีดังนี้

1) การหาค่าร้อยละ (Percentage)⁷

$$P = \frac{X \times 100}{N}$$

$$P = \text{ค่าร้อยละ}$$

$$X = \text{จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม}$$

$$N = \text{จำนวนประชากร}$$

2) การหาค่าเฉลี่ย (Mean) หรือมัชฌิมเลขคณิต⁸

$$\bar{x} = \frac{\sum x}{N}$$

$$\bar{x} = \text{ค่าเฉลี่ย}$$

$$\sum x = \text{ผลรวมของผู้ตอบแบบสอบถาม}$$

$$N = \text{จำนวนประชากร}$$

3) การหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)⁹

⁷นิภาเมธราชวิชัย, วิทยาการวิจัย, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันราชภัฏธนบุรี, 2543), หน้า 128.

⁸สังศรี ชมภูวงศ์, การวิจัย, (นครศรีธรรมราช : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช, 2547), หน้า 55.

⁹ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น, 2540), หน้า 53.

$$S = \sqrt{\frac{N \sum fx^2 - (\sum fx)^2}{N(N-1)}}$$

S = ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

$\sum fx$ = ผลรวมของผู้ตอบแบบสอบถามแต่ละระดับ

N = จำนวนประชากร

4) การทดสอบสมมติฐาน (t-test)¹⁰

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}$$

เมื่อ t = ค่าที - เทสต์ (t- test Independent) โดยที่ $df = n_1 + n_2 - 2$

\bar{X}_1, \bar{X}_2 = ค่าเฉลี่ยของคะแนนกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ

S_1^2, S_2^2 = ความแปรปรวนของคะแนนกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ

n_1, n_2 = จำนวนคะแนนของกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ

5) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (ONE WAY ANOVA) หรือ (F-test)¹¹

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

F = อัตราส่วนของความแปรปรวน

MS_b = ค่าความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม

MS_w = ค่าความแปรปรวนภายในกลุ่ม

¹⁰ พวงรัตน์ ทวีรัตน์, *วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์ (ฉบับปรับปรุงใหม่ล่าสุด)*, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2543), หน้า 183.

¹¹ นิภา เมธธาวิชัย, *วิทยาการวิจัย*, อ่างแล้ว, หน้า 110.

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง “คุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น ตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์” เป็นวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งผู้วิจัยได้ตั้งวัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives) ไว้ 3 ประการ คือ

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น ตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น ของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ที่มี เพศ อายุ และรายได้ต่อเดือนต่างกัน
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่นตามความคิดเห็นของประชาชน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์

ในการวิจัยครั้งนี้กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชากรที่มีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ประกอบด้วย จำนวน 372 คน โดยได้ทำการเก็บรวบรวมได้ครบ 372 ชุด เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Likert Scale) จากนั้นนำแบบสอบถามที่รวบรวมได้มาดำเนินการวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ เพื่อคำนวณหาค่าสถิติสำหรับตอบวัตถุประสงค์ และสมมติฐานการวิจัยให้ครบถ้วนตามที่ตั้งไว้ มีลำดับขั้นตอน ดังนี้

- 4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
- 4.2 ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล
- 4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อความเข้าใจที่ตรงกัน ในการแปลความหมายข้อมูล จึงกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาความมีนัยสำคัญจากการแจกแจงแบบ t (t – distribution)
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาความมีนัยสำคัญจากการแจกแจงแบบ F (F – distribution)
df	แทน	ชั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
SS	แทน	ผลรวมกำลังสอง (Sum of Squares)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยผลรวมกำลังสอง (Mean Square)
Sig.	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ (Significance)
*	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4.2 ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 บัญชีส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ และรายได้ต่อเดือน ใช้การวิเคราะห์หาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (percentage) และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น ตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ใช้การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์การทดสอบสมมติฐานการวิจัยโดยวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น ตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ กับข้อมูลบัญชีส่วนบุคคลด้านเพศ ใช้การทดสอบค่าที (t-test) ส่วนอายุ และรายได้ต่อเดือน ใช้การทดสอบ ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA) ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffé) นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่นตามความคิดเห็นของประชาชน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ใช้การวิเคราะห์โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วเรียงลำดับความถี่ (Frequency) และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย

ตอนที่ 5 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ เรื่อง คุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น ตามความคิดเห็น
ของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ในการวิจัยเรื่องนี้กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ได้แก่ ประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ซึ่งมีคุณลักษณะปัจจัยส่วนบุคคล คือ เพศ อายุ และรายได้ต่อเดือน ใช้การวิเคราะห์โดยการแจกแจงค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย ปรากฏดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	159	42.70
หญิง	213	57.30
รวม	372	100.00

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด ที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 213 คน คิดเป็นร้อยละ 57.30 และเป็นเพศชาย จำนวน 159 คน คิดเป็นร้อยละ 42.70 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ

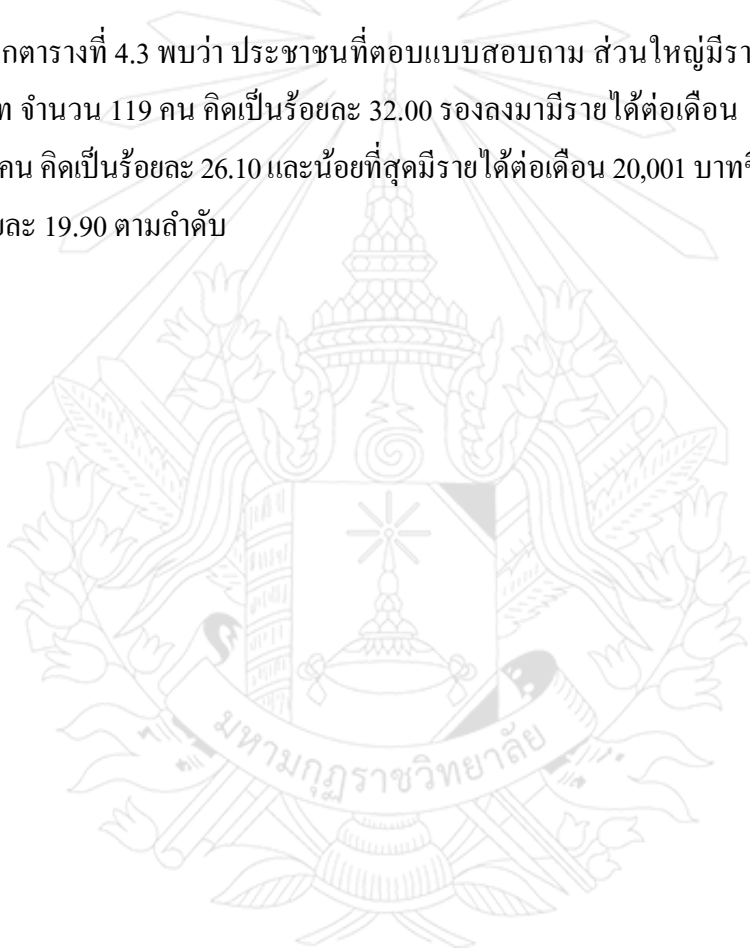
อายุ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 20 ปี	43	11.50
21-40 ปี	142	38.20
41-60 ปี	126	33.90
61 ปีขึ้นไป	61	16.40
รวม	372	100.00

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ประชาชนที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีอายุ 21-40 ปี จำนวน 142 คน คิดเป็นร้อยละ 38.20 รองลงมาอายุ 41-60 ปี จำนวน 126 คน คิดเป็นร้อยละ 33.90 และน้อยที่สุดอายุ ต่ำกว่า 20 ปี จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 11.50 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.3 แสดงจำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามรายได้ต่อเดือน

รายได้ต่อเดือน	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 10,000 บาท	119	32.00
10,001 - 15,000 บาท	97	26.10
15,001 - 20,000 บาท	82	22.00
20,001 บาทขึ้นไป	74	19.90
รวม	372	100.00

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ประชาชนที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือน ต่ำกว่า 10,000 บาท จำนวน 119 คน คิดเป็นร้อยละ 32.00 รองลงมา มีรายได้ต่อเดือน 10,001 - 15,000 บาท จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 26.10 และน้อยที่สุดมีรายได้ต่อเดือน 20,001 บาทขึ้นไป จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 19.90 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 คุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่นตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์

การศึกษาวิเคราะห์คุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น ตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ใช้การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย ปราบกฏดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.4 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น ตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยรวมทั้ง 4 ด้าน ดังนี้

ด้านที่	ความคิดเห็นต่อคุณลักษณะ	ระดับคุณลักษณะ		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
1.	ด้านคุณธรรม จริยธรรม	4.09	0.77	มาก
2.	ด้านบุคลิกภาพ	4.08	0.75	มาก
3.	ด้านความรู้ความสามารถ	4.11	0.73	มาก
4.	ด้านความเป็นผู้นำ	4.15	0.75	มาก
รวม		4.12	0.75	มาก

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น โดยรวมทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปต่ำสุด ดังนี้ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความเป็นผู้นำ รองลงมา คือ ด้านความรู้ความสามารถ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านบุคลิกภาพตามลำดับ

ตารางที่ 4.5 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับคุณลักษณะของผู้นำ
ท้องถิ่น ตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด
อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ด้านคุณธรรม จริยธรรม

ข้อที่	ด้านคุณธรรม จริยธรรม	ระดับคุณลักษณะ		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
1.	มีสัจจะ พุดจริง ทำจริง	4.22	0.74	มาก
2.	มุ่งรักษาผลประโยชน์ของชุมชน	4.11	0.77	มาก
3.	การวางตนอย่างเสมอต้นเสมอปลาย	3.97	0.84	มาก
4.	จริงจังในการปฏิบัติงาน	4.01	0.80	มาก
5.	มีความยุติธรรม	4.09	0.77	มาก
6.	มีความซื่อสัตย์ ซื่อตรง	4.10	0.78	มาก
7.	การเสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อส่วนรวม	4.13	0.70	มาก
รวม		4.09	0.77	มาก

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น ด้าน
คุณธรรม จริยธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากสูงสุด
ไปต่ำสุด 3 ลำดับ ได้แก่ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีสัจจะ พุดจริง ทำจริง รองลงมา คือ ข้อที่ว่า การ
เสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อส่วนรวม และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การวางตนอย่างเสมอต้นเสมอ
ปลาย ตามลำดับ

ตารางที่ 4.6 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น ตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ด้านบุคลิกภาพ

ข้อที่	ด้านบุคลิกภาพ	ระดับคุณลักษณะ		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
1.	สามารถปรับตัวเองให้เข้ากับบุคคลอื่นได้ดี	4.14	0.72	มาก
2.	แต่งกายเหมาะสมกับกาลเทศะ	4.10	0.73	มาก
3.	มีความมุ่งมั่นในการทำงาน	4.08	0.75	มาก
4.	เป็นคนที่เปิดเผย	4.01	0.69	มาก
5.	มีกริยาจาสุภาพเรียบร้อย	4.02	0.75	มาก
6.	มีความมั่นใจในตนเอง	4.05	0.76	มาก
7.	มีความรับผิดชอบในหน้าที่	4.09	0.75	มาก
รวม		4.08	0.74	มาก

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น ด้านบุคลิกภาพโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปต่ำสุด 3 ลำดับ ได้แก่ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สามารถปรับตัวเองให้เข้ากับบุคคลอื่นได้ดี รองลงมา คือ ข้อที่ว่า แต่งกายเหมาะสมกับกาลเทศะและข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ เป็นคนที่เปิดเผย ตามลำดับ

ตารางที่ 4.7 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับคุณลักษณะของผู้นำ
ท้องถิ่น ตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด
อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ด้านความรู้ความสามารถ

ข้อที่	ด้านความรู้ความสามารถ	ระดับคุณลักษณะ		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
1.	มีความสามารถในการนำเอาวิธีการใหม่ๆ มาแก้ไข ปัญหาได้เสมอ	4.07	0.73	มาก
2.	เป็นผู้สร้างโอกาสในการเปลี่ยนแปลงชุมชน	4.07	0.71	มาก
3.	สามารถปรับทัศนคติของผู้อื่นให้มีมุมมองที่เหมือนกันได้	4.12	0.75	มาก
4.	มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	4.07	0.75	มาก
5.	มีวิสัยทัศน์กว้างไกล และมีวิจาร์ญาณในการแก้ไข ปัญหา ได้อย่างถูกต้อง	4.22	0.76	มาก
6.	มีความสามารถในการใช้เพื่อการสื่อสาร	4.11	0.73	มาก
7.	มีความเฉลียวฉลาด รู้ทันเหตุการณ์สามารถรับสถาน การณ์การเปลี่ยนแปลงของโลกได้อย่างรวดเร็ว	4.09	0.71	มาก
รวม		4.11	0.73	มาก

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น ด้านความรู้
ความสามารถโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปต่ำสุด
3 ลำดับ ได้แก่ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีวิสัยทัศน์กว้างไกล และมีวิจาร์ญาณในการแก้ไขปัญหา
ได้อย่างถูกต้อง รองลงมา คือ ข้อที่ว่า สามารถปรับทัศนคติของผู้อื่นให้มีมุมมองที่เหมือนกัน ได้
และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ตามลำดับ

ตารางที่ 4.8 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น ตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ด้านความเป็นผู้นำ

ข้อที่	ด้านความเป็นผู้นำ	ระดับคุณลักษณะ		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
1.	ให้ความสนใจต่อความรู้สึกของผู้อื่น	4.09	0.79	มาก
2.	แสดงความคิดเห็นในที่ชุมชนอย่างเปิดเผย	4.10	0.69	มาก
3.	มีความเป็นประชาธิปไตย	4.11	0.73	มาก
4.	วางตัวเหมาะสมกับสถานการณ์	4.24	0.78	มาก
5.	แก้ปัญหาโดยใช้หลักการและเหตุผล	4.23	0.78	มาก
6.	พร้อมที่จะเป็นปากเสียงให้กับประชาชน	4.12	0.74	มาก
7.	แสดงความเป็นผู้นำในสถานการณ์ต่าง ๆ	4.11	0.72	มาก
รวม		4.15	0.75	มาก

จากตารางที่ 4.8 พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น ด้านความเป็นผู้นำ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปต่ำสุด 3 ลำดับ ได้แก่ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ วางตัวเหมาะสมกับสถานการณ์ รองลงมาคือ ข้อที่ว่าแก้ปัญหาโดยใช้หลักการและเหตุผลและข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ให้ความสนใจต่อความรู้สึกของผู้อื่น ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์การทดสอบสมมติฐานการวิจัย

ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานการวิจัยไว้ว่า ประชาชนที่มี เพศ อายุ และรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์แตกต่างกัน ใช้การวิเคราะห์ โดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่าสถิติสำหรับเปรียบเทียบข้อมูล 2 กลุ่ม ได้แก่ ค่าสถิติที (t-test) ค่าสถิติเปรียบเทียบข้อมูลมากกว่า 3 กลุ่ม ได้แก่ ค่าสถิติ (One-Way ANOVA or F-test) นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย ปากฎตั้งตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.9 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น ตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยรวมทั้ง 4 ด้าน จำแนกตามเพศ

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ชาย	159	4.12	0.42	มาก
หญิง	213	4.13	0.41	มาก
รวม	372	4.12	0.41	มาก

จากตารางที่ 4.9 พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น โดยรวมทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามเพศ พบว่า มากที่สุด คือ เพศหญิง

ตารางที่ 4.10 แสดงการเปรียบเทียบระดับคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่นตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยรวมทั้ง 4 ด้าน จำแนกตามเพศ

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	t	Sig. (2-tailed)
ชาย	159	4.12	0.42	-0.207	0.942
หญิง	213	4.13	0.41		
รวม	372	4.12	0.41		

จากตารางที่ 4.10 พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น โดยรวมทั้ง 4 ด้าน ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.11 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น ตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ด้านคุณธรรม จริยธรรมจำแนกตามเพศ

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ชาย	159	4.07	0.56	มาก
หญิง	213	4.10	0.56	มาก
รวม	372	4.09	0.56	มาก

จากตารางที่ 4.11 พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น ด้านคุณธรรม จริยธรรม อยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามเพศ พบว่า มากที่สุดคือ เพศหญิง

ตารางที่ 4.12 แสดงการเปรียบเทียบระดับคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น ตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ด้านคุณธรรม จริยธรรมจำแนกตามเพศ

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	t	Sig. (2-tailed)
ชาย	159	4.07	0.56	-0.513	0.536
หญิง	213	4.10	0.56		
รวม	372	4.09	0.56		

จากตารางที่ 4.12 พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น ด้านคุณธรรม จริยธรรม ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.13 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น ตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ด้านบุคลิกภาพจำแนกตามเพศ

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ชาย	159	4.06	0.51	มาก
หญิง	213	4.10	0.50	มาก
รวม	372	4.08	0.50	มาก

จากตารางที่ 4.13 พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่นด้านบุคลิกภาพอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามเพศ พบว่า มากที่สุด คือ เพศหญิง

ตารางที่ 4.14 แสดงการเปรียบเทียบระดับคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น ตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ด้านบุคลิกภาพ จำแนกตามเพศ

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	t	Sig. (2-tailed)
ชาย	159	4.06	0.51	-0.698	0.662
หญิง	213	4.10	0.50		
รวม	372	4.08	0.50		

จากตารางที่ 4.14 พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่นด้านบุคลิกภาพไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.15 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น ตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ด้านความรู้ความสามารถ จำแนกตามเพศ

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ชาย	159	4.13	0.53	มาก
หญิง	213	4.10	0.55	มาก
รวม	372	4.11	0.54	มาก

จากตารางที่ 4.15 พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น ด้านความรู้ความสามารถอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามเพศ พบว่า มากที่สุด คือ เพศชาย

ตารางที่ 4.16 แสดงการเปรียบเทียบระดับคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น ตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ด้านความรู้ความสามารถจำแนกตามเพศ

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	t	Sig. (2-tailed)
ชาย	159	4.13	0.53	0.599	0.399
หญิง	213	4.10	0.55		

จากตารางที่ 4.16 พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น ด้านความรู้ความสามารถไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.17 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น ตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ด้านความเป็นผู้นำ จำแนกตามเพศ

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ชาย	159	4.13	0.51	มาก
หญิง	213	4.17	0.51	มาก
รวม	372	4.15	0.51	มาก

จากตารางที่ 4.17 พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น ด้านความเป็นผู้นำ อยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามเพศ พบว่า มากที่สุด คือ เพศหญิง

ตารางที่ 4.18 แสดงการเปรียบเทียบระดับคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น ตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ด้านความเป็นผู้นำ จำแนกตามเพศ

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	t	Sig. (2-tailed)
ชาย	159	4.13	0.51	-0.695	0.614
หญิง	213	4.17	0.51		

จากตารางที่ 4.18 พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น ด้านความเป็นผู้นำ ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.19 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น ตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยรวมทั้ง 4 ด้าน จำแนกตามอายุ

อายุ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ต่ำกว่า 20 ปี	43	4.15	0.31	มาก
21-40 ปี	142	4.18	0.42	มาก
41-60 ปี	126	4.04	0.44	มาก
51 ปี ขึ้นไป	61	4.14	0.40	มาก
รวม	372	4.12	0.41	มาก

จากตารางที่ 4.19 พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น โดยรวมทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามอายุ พบว่า มากที่สุด คือ อายุ 21-40 ปี รองลงมา คือ อายุต่ำกว่า 20 ปี และน้อยที่สุด คือ อายุ 41-60 ปี ตามลำดับ

ตารางที่ 4.20 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนระดับคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่นตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยรวมทั้ง 4 ด้าน จำแนกตามอายุ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	1.242	3	0.414	2.440	0.064
ภายในกลุ่ม	62.434	368	0.170		
รวม	63.677	371			

จากตารางที่ 4.20 พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น โดยรวมทั้ง 4 ด้าน ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.21 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น ตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ด้านคุณธรรม จริยธรรมจำแนกตามอายุ

อายุ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ต่ำกว่า 20 ปี	43	4.09	0.52	มาก
21-40 ปี	142	4.14	0.57	มาก
41-60 ปี	126	4.04	0.58	มาก
51 ปี ขึ้นไป	61	4.08	0.53	มาก
รวม	372	4.09	0.56	มาก

จากตารางที่ 4.21 พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น ด้านคุณธรรม จริยธรรม อยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามอายุ พบว่า มากที่สุด คือ อายุ 21-40 ปี รองลงมา คือ อายุ ต่ำกว่า 20 ปี และน้อยที่สุด คือ อายุ 41-60 ปี ตามลำดับ

ตารางที่ 4.22 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนระดับคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น ตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ด้านคุณธรรม จริยธรรมจำแนกตามอายุ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	0.651	3	0.217	0.686	0.561
ภายในกลุ่ม	116.690	368	0.317		
รวม	117.343	371			

จากตารางที่ 4.22 พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น ด้านคุณธรรม จริยธรรม ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.23 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น ตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ด้านบุคลิกภาพจำแนกตามอายุ

อายุ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ต่ำกว่า 20 ปี	43	4.14	0.46	มาก
21-40 ปี	142	4.14	0.52	มาก
41-60 ปี	126	4.00	0.51	มาก
51 ปี ขึ้นไป	61	4.07	0.47	มาก
รวม	372	4.08	0.50	มาก

จากตารางที่ 4.23 พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น ด้านบุคลิกภาพอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามอายุพบว่า มากที่สุด คือ อายุ ต่ำกว่า 20 ปี รองลงมา คือ อายุ 21-40 ปี และน้อยที่สุด คือ อายุ 41-60 ปี

ตารางที่ 4.24 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนระดับคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น ตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ด้านบุคลิกภาพ จำแนกตามอายุ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	1.368	3	0.456	1.809	0.145
ภายในกลุ่ม	92.823	368	0.252		
รวม	94.192	371			

จากตารางที่ 4.24 พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น ด้านบุคลิกภาพไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.25 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น ตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ด้านความรู้ความสามารถจำแนกตามอายุ

อายุ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ต่ำกว่า 20 ปี	43	4.14	0.46	มาก
21-40 ปี	142	4.14	0.52	มาก
41-60 ปี	126	4.00	0.51	มาก
51 ปี ขึ้นไป	61	4.07	0.47	มาก
รวม	372	4.08	0.50	มาก

จากตารางที่ 4.25 พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น ด้านความรู้ความสามารถ อยู่ในระดับมากเมื่อจำแนกตามอายุพบว่า มากที่สุด คือ อายุ 21-40 ปี รองลงมา คือ อายุ 51 ปี ขึ้นไป และน้อยที่สุด คือ อายุ 41-60 ปี ตามลำดับ

ตารางที่ 4.26 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนระดับคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น ตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ด้านความรู้ความสามารถ จำแนกตามอายุ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	1.689	3	0.563	1.960	0.120
ภายในกลุ่ม	105.673	368	0.287		
รวม	107.361	371			

จากตารางที่ 4.26 พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่นด้านความรู้ความสามารถไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.27 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น ตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ด้านความเป็นผู้นำ จำแนกตามอายุ

อายุ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ต่ำกว่า 20 ปี	43	4.21	0.46	มาก
21-40 ปี	142	4.22	0.48	มาก
41-60 ปี	126	4.02	0.53	มาก
51 ปี ขึ้นไป	61	4.24	0.49	มาก
รวม	372	4.15	0.51	มาก

จากตารางที่ 4.27 พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น ด้านความเป็นผู้นำ อยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามอายุ พบว่า มากที่สุด คือ อายุ 51 ปี ขึ้นไป รองลงมา คือ อายุ 21-40 ปี และน้อยที่สุด คือ อายุ 41-60 ปี ตามลำดับ

ตารางที่ 4.28 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนระดับคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น ตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ด้านความเป็นผู้นำ จำแนกตามอายุ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	3.378	3	1.126	4.508	0.004*
ภายในกลุ่ม	91.928	368	0.250		
รวม	95.306	371			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.28 พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น ด้านความเป็นผู้นำ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงทำการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffé)

ตารางที่ 4.29 แสดงผลการวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่ ระดับคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น ตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ด้านความเป็นผู้นำ จำแนกตามอายุ ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffé)

อายุ	ต่ำกว่า 20 ปี ($\bar{X}=4.21$)	21-40 ปี ($\bar{X}=4.22$)	41-60 ปี ($\bar{X}=4.02$)	51 ปีขึ้นไป ($\bar{X}=4.24$)
ต่ำกว่า 20 ปี	-	-0.01	0.19	-0.03
21-40 ปี	-	-	0.20* (0.00*)	-0.02
41-60 ปี	-	-	-	-0.22
51 ปีขึ้นไป	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.29 พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น ด้านความเป็นผู้นำ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 1 คู่ ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุ 21-40 ปี แตกต่างกับประชาชนที่มีอายุ 41-60 ปี นอกนั้นไม่พบความแตกต่างเป็นรายคู่

ตารางที่ 4.30 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น ตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยรวมทั้ง 4 ด้าน จำแนกตามรายได้ต่อเดือน

รายได้ต่อเดือน	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ต่ำกว่า 10,000 บาท	119	4.13	0.39	มาก
10,001 – 15,000 บาท	97	4.12	0.39	มาก
15,001 – 20,000 บาท	82	4.12	0.44	มาก
20,001 บาท ขึ้นไป	74	4.12	0.46	มาก
รวม	372	4.12	0.41	มาก

จากตารางที่ 4.30 พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น โดยรวมทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามรายได้ต่อเดือน พบว่า มากที่สุด คือ ต่ำกว่า 10,000 บาท รองลงมา คือ 10,001 – 15,000 บาท และน้อยที่สุด คือ รายได้ต่อเดือน 20,001 บาท ขึ้นไปตามลำดับ

ตารางที่ 4.31 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนระดับคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น ตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยรวมทั้ง 4 ด้าน จำแนกตามรายได้ต่อเดือน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	0.003	3	0.001	0.003	1.000
ภายในกลุ่ม	63.675	368	0.173		
รวม	63.677	371			

จากตารางที่ 4.31 พบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น โดยรวมทั้ง 4 ด้าน ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.32 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับคุณลักษณะของผู้นำ
ท้องถิ่น ตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด
อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ด้านที่ 1 ด้านคุณธรรม จริยธรรมจำแนกตามรายได้
ต่อเดือน

รายได้ต่อเดือน	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ต่ำกว่า 10,000 บาท	119	4.05	0.54	มาก
10,001 – 15,000 บาท	97	4.12	0.53	มาก
15,001 – 20,000 บาท	82	4.11	0.60	มาก
20,001 บาท ขึ้นไป	74	4.09	0.60	มาก
รวม	372	4.09	0.56	มาก

จากตารางที่ 4.32 พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น
ด้านคุณธรรม จริยธรรม อยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามรายได้ต่อเดือน พบว่า มากที่สุด คือ 10,000 –
15,000 บาท รองลงมา คือ รายได้ต่อเดือน 15,001 – 20,000 บาท และน้อยที่สุด คือ ต่ำกว่า 10,000 บาท
ตามลำดับ

ตารางที่ 4.33 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนระดับคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น ตามความ
คิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ
จังหวัดเพชรบูรณ์ ด้านคุณธรรม จริยธรรม จำแนกตามรายได้ต่อเดือน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	0.356	3	0.119	0.375	0.771
ภายในกลุ่ม	116.986	368	0.318		
รวม	117.343	371			

จากตารางที่ 4.33 พบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะ
ของผู้นำท้องถิ่น ด้านคุณธรรม จริยธรรมไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.34 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น ตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ด้านบุคลิกภาพจำแนกตามรายได้ต่อเดือน

รายได้ต่อเดือน	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ต่ำกว่า 10,000 บาท	119	4.09	0.52	มาก
10,001 – 15,000 บาท	97	4.10	0.54	มาก
15,001 – 20,000 บาท	82	4.00	0.50	มาก
20,001 บาท ขึ้นไป	74	4.13	0.55	มาก
รวม	372	4.08	0.54	มาก

จากตารางที่ 4.34 พบว่าประชาชนมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่นด้านบุคลิกภาพอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามรายได้ต่อเดือน พบว่ามากที่สุด คือ 20,001 บาท ขึ้นไป รองลงมาคือ 10,001 – 15,000 บาท และน้อยที่สุด คือ 15,001 – 20,000 บาท ตามลำดับ

ตารางที่ 4.35 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนระดับคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่นตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ด้านบุคลิกภาพจำแนกตามรายได้ต่อเดือน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	0.815	3	0.272	1.070	0.362
ภายในกลุ่ม	93.377	368	0.254		
รวม	94.192	371			

จากตารางที่ 4.35 พบว่าประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่นด้านบุคลิกภาพไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.36 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น ตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ด้านความรู้ความสามารถจำแนกตามรายได้ต่อเดือน

รายได้ต่อเดือน	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ต่ำกว่า 10,000 บาท	119	4.14	0.56	มาก
10,001 – 15,000 บาท	97	4.10	0.54	มาก
15,001 – 20,000 บาท	82	4.10	0.50	มาก
20,001 บาท ขึ้นไป	74	4.09	0.55	มาก
รวม	372	4.11	0.54	มาก

จากตารางที่ 4.36 พบว่า ประชาชนที่มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น ด้านความรู้ความสามารถอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามรายได้ต่อเดือน พบว่า มากที่สุดคือ รายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท รองลงมาคือ รายได้ต่อเดือน 15,001 – 20,000 บาท และน้อยที่สุดคือ รายได้ต่อเดือน 20,001 บาท ขึ้นไป ตามลำดับ

ตารางที่ 4.37 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนระดับคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น ตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ด้านความรู้ความสามารถ จำแนกตามรายได้ต่อเดือน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	0.156	3	0.052	0.177	0.912
ภายในกลุ่ม	107.206	368	0.291		
รวม	107.361	371			

จากตารางที่ 4.37 พบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น ด้านความรู้ความสามารถไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.38 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น ตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ด้านความเป็นผู้นำ จำแนกตามรายได้ต่อเดือน

รายได้ต่อเดือน	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ต่ำกว่า 10,000 บาท	119	4.18	0.48	มาก
10,001 – 15,000 บาท	97	4.15	0.52	มาก
15,001 – 20,000 บาท	82	4.15	0.51	มาก
20,001 บาท ขึ้นไป	74	4.13	0.53	มาก
รวม	372	4.15	0.51	มาก

จากตารางที่ 4.38 พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น ด้านความเป็นผู้นำ อยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามรายได้ต่อเดือน พบว่า มากที่สุด คือ ต่ำกว่า 10,000 บาท รองลงมา คือ 15,001 – 20,000 บาท และน้อยที่สุด คือ 20,001 บาท ขึ้นไป ตามลำดับ

ตารางที่ 4.39 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนระดับคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่นตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ด้านความเป็นผู้นำ จำแนกตามรายได้ต่อเดือน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	0.111	3	0.037	0.143	0.934
ภายในกลุ่ม	95.195	368	0.259		
รวม	95.306	371			

จากตารางที่ 4.39 พบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น ด้านความเป็นผู้นำไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่นตามความคิดเห็นของประชาชน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์

ผู้วิจัยได้ตั้งคำถามแบบปลายเปิด (Open Ends Questionnaire) สำหรับให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้เสนอแนะแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่นตามความคิดเห็นของประชาชน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ และใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย ปრაกฏดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.40 แสดงค่าความถี่ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่นตามความคิดเห็นของประชาชน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ด้านที่ 1 ด้านคุณธรรม จริยธรรม

ลำดับที่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
1.	ผู้นำท้องถิ่นควรให้ความเสมอภาคกับประชาชนในทุก ๆ ด้าน	18

จากตารางที่ 4.40 พบว่า ประชาชนมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น ด้านที่ 1 ด้านคุณธรรม จริยธรรม คือ ผู้นำท้องถิ่นควรให้ความเสมอภาคกับประชาชนในทุก ๆ ด้าน

ตารางที่ 4.41 แสดงค่าความถี่ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่นตามความคิดเห็นของประชาชน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ด้านที่ 2 ด้านบุคลิกภาพ

ลำดับที่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
1.	ผู้นำท้องถิ่นควรให้คำปรึกษาเพื่อช่วยแก้ปัญหาให้กับประชาชนทั่วไปได้	17

จากตารางที่ 4.41 พบว่า ประชาชนมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น ด้านที่ 2 ด้านบุคลิกภาพ คือ ผู้นำท้องถิ่นควรให้คำปรึกษาเพื่อช่วยแก้ปัญหาให้กับประชาชนทั่วไปได้

ตารางที่ 4.42 แสดงค่าความถี่ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของผู้นำ
ท้องถิ่นตามความคิดเห็นของประชาชน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด
อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ด้านที่ 3 ด้านความรู้ความสามารถ

ลำดับที่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
1.	ผู้นำท้องถิ่นควรฝึกทักษะทางด้านความคิดให้มีความหลากหลาย อยู่ตลอดเวลา เพื่อจะปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ	12

จากตารางที่ 4.42 พบว่า ประชาชนมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของ
ผู้นำท้องถิ่นด้านที่ 3 ด้านความรู้ความสามารถ คือ ผู้นำท้องถิ่นควรฝึกทักษะทางด้านความคิดให้
มีความหลากหลายอยู่ตลอดเวลา เพื่อจะปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ตารางที่ 4.43 แสดงค่าความถี่ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของผู้นำ
ท้องถิ่นตามความคิดเห็นของประชาชน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด
อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ด้านที่ 4 ด้านความเป็นผู้นำ

ลำดับที่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
1.	ผู้นำท้องถิ่นควรต้องเอาใจใส่ และให้ความสนใจต่อความรู้สึกของ ผู้อื่น	6

จากตารางที่ 4.43 พบว่า ประชาชนมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของ
ผู้นำท้องถิ่น ด้านที่ 4 ด้านความเป็นผู้นำ คือ ผู้นำท้องถิ่นควรต้องเอาใจใส่ และให้ความสนใจ
ต่อความรู้สึกของผู้อื่น

ตอนที่ 5 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ เรื่อง คุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่นตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์

การวิจัยเรื่อง คุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น ตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ มีการศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่นทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านบุคลิกภาพ ด้านความรู้ความสามารถ และ ด้านความเป็นผู้นำ โดยศึกษาข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ได้ข้อมูลดังนี้

1. ด้านคุณธรรม จริยธรรม

จากคำถามข้อที่ 1 ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่นด้านคุณธรรม จริยธรรม

ท่านที่ 1 ให้ความเห็นว่า ผู้นำท้องถิ่นสมัยใหม่ต้องมีความประพฤติที่ดีมีคุณธรรม จริยธรรม เพราะผู้นำท้องถิ่นเป็นบุคคลของสังคม รวมถึงยังเป็นที่พัก เป็นต้นแบบให้กับประชาชนทั่วไป (นางสาวเสาวภา กุณฑล, 2558, 19 มิถุนายน 2558)

ท่านที่ 2 ให้ความเห็นว่า คุณธรรมจริยธรรมของผู้นำนั้นเป็นของคุณกัน เพราะจะทำให้ผู้นำเป็นที่ยอมรับของประชาชน (นายวันชัย แก้วต่างสิน, 2558, 19 มิถุนายน 2558)

ท่านที่ 3 ให้ความเห็นว่า ผู้นำท้องถิ่นที่มีคุณธรรม จริยธรรมจะทำให้การปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับประชาชนมีประสิทธิภาพ เพราะประชาชนส่วนใหญ่ชอบผู้นำที่มีคุณธรรม จริยธรรม (นางสุณีย์ ลอยเลื่อน, 2558, 19 มิถุนายน 2558)

ท่านที่ 4 ให้ความเห็นว่า ผู้นำท้องถิ่นเป็นบุคคลที่มีคุณธรรมจริยธรรม เป็นต้นแบบให้กับชุมชน มีการช่วยเหลือ แบ่งปันสิ่งที่สามารถให้ได้ โดยไม่หวังสิ่งตอบแทนใดๆ (นายอุดม เนียมถนอม, 2558, 19 มิถุนายน 2558)

ท่านที่ 5 ให้ความเห็นว่า ผู้นำท้องถิ่น ต้องมีสัจจะ พูดจริง ทำจริง รวมถึงอุดมการณ์มีหลักการในการดำเนินชีวิตทั้งส่วนตัว และการทำงานตลอดเวลา (นายอุทัย เมฆขุนทด, 2558, 19 มิถุนายน 2558)

จากความเห็นของผู้ให้สัมภาษณ์ สรุปได้ว่า ผู้นำท้องถิ่นเป็นบุคคลของสังคม รวมถึงยังเป็นที่พัก เป็นต้นแบบให้กับประชาชนทั่วไป ผู้นำท้องถิ่นจึงควรประกอบด้วยคุณธรรมจริยธรรม เพราะคุณธรรมจริยธรรมถือเป็นส่วนสำคัญในการปฏิบัติงาน ผู้นำที่มีคุณธรรมจริยธรรม จะทำให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ การดำเนินชีวิตจะเกิดประสิทธิภาพสูงสุดและประชาชนทุกคนต้องการผู้นำที่มีคุณธรรมจริยธรรม มีสัจจะ พูดจริง ทำจริง มีความยุติธรรม มีความเสมอต้นเสมอปลาย มีความจริงใจ เสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม

2. ด้านบุคลิกภาพ

จากคำถามข้อที่ 2 ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่นด้านบุคลิกภาพ

ท่านที่ 1 ให้ความเห็นว่า ผู้นำท้องถิ่นมีความอ่อนน้อมถ่อมตน รู้จักกาลเทศะ ไม่ถือตัว มีความมั่นใจในตนเอง เมื่อลงมือปฏิบัติงานต่างๆ เป็นที่พึงพอใจของประชาชนทั่วไป (นางสาวเสาวภา กุณฑล, 2558, 19 มิถุนายน 2558)

ท่านที่ 2 ให้ความเห็นว่า ผู้นำท้องถิ่น มีบุคลิกภาพที่ดี และเป็นแบบอย่างให้กับประชาชนทั่วไปได้อย่างเหมาะสม อย่างเช่น การควบคุมอารมณ์เมื่อพบเจอกับสถานการณ์ที่ไม่พึงพอใจได้เป็นอย่างดี (นายวันชัย แก้วต่างสิน, 2558, 19 มิถุนายน 2558)

ท่านที่ 3 ให้ความเห็นว่า ผู้นำท้องถิ่นมีบุคลิกภาพ ที่ประชาชนรับรู้ได้ คือ มีกิริยาจาสุภาพเรียบร้อย เมื่อประชาชนมาขอคำปรึกษา และความช่วยเหลือในเรื่องต่างๆ (นางสุณีย์ ลอยเลื่อน, 2558, 19 มิถุนายน 2558)

ท่านที่ 4 ให้ความเห็นว่า บุคลิกภาพของผู้นำท้องถิ่นนั้น เป็นการสะท้อนตัวตนออกมาให้ประชาชนได้เห็น ผู้นำท้องถิ่นท่านใดมีบุคลิกภาพดี ย่อมทำให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ เพราะประชาชนให้ความร่วมมือ (นายอุดม เนียมถนอม, 2558, 19 มิถุนายน 2558)

ท่านที่ 5 ให้ความเห็นว่า บุคลิกภาพเป็นการแสดงออกที่สามารถบอกภาพลักษณ์ของบุคคลคนนั้นได้ ไม่ว่าจะผู้นำท้องถิ่นหรือแม้แต่ประชาชนทั่วไป ใครมีบุคลิกภาพที่ดีย่อมหมายถึงการยอมรับนับถือย่อมจะตามมา (นายอุทัย เมฆขุนทด, 2558, 19 มิถุนายน 2558)

จากความเห็นของผู้ให้สัมภาษณ์ สรุปได้ว่า บุคลิกภาพเป็นการแสดงออกที่สามารถบอกภาพลักษณ์ของบุคคล ไม่ว่าจะเป็นการแต่งกาย กิริยาจา การแสดงออกที่เปิดเผย ความมุ่งมั่นความตั้งใจในการทำงาน ตลอดจนการปรับตัวให้เข้ากับบุคคลอื่น การมีบุคลิกภาพที่ดีย่อมทำให้ได้รับการยอมรับนับถือ ผู้นำท้องถิ่นจึงจำเป็นต้องมีบุคลิกภาพที่ดีเพราะจะสะท้อนออกมาให้ประชาชนทั่วไปสัมผัสได้และจะทำให้เป็นที่ยอมรับนับถือ และให้ความร่วมมือในทุกๆ กิจกรรม

3. ด้านความรู้ความสามารถ

จากคำถามข้อที่ 3 ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น ด้านความรู้ความสามารถ

ท่านที่ 1 ให้ความเห็นว่า ความรู้ความสามารถของผู้นำท้องถิ่นนั้น ดูได้จากการบริหารจัดการในด้านต่างๆ ว่าเป็นระบบหรือไม่ สามารถดำเนินงานตามระบบให้มีประสิทธิภาพหรือไม่ (นางสาวเสาวภา กุณฑล, 2558, 19 มิถุนายน 2558)

ท่านที่ 2 ให้ความเห็นว่า ผู้นำท้องถิ่นต้องประกอบด้วยวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล รวมถึงมีวิचारญาณในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้อย่างถูกต้อง และเป็นທີ່พอใจของทุกฝ่าย(นายวันชัย แก้วต่างสิน, 2558, 19 มิถุนายน 2558)

ท่านที่ 3 ให้ความเห็นว่า ผู้นำท้องถิ่นมีความเฉลียวฉลาด รู้ทันเหตุการณ์ สามารถรับสถานการณ์ การเปลี่ยนแปลงต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สิ่งเหล่านี้แสดงให้เห็นว่าผู้นำท้องถิ่นมีความรู้ ความสามารถในการเป็นที่พึ่งให้ประชาชนได้ (นางสุณีย์ ลอยเลื่อน, 2558, 19 มิถุนายน 2558)

ท่านที่ 4 ให้ความเห็นว่า ผู้นำท้องถิ่นต้องมีความรู้ความสามารถในการแก้ปัญหาของ ท้องถิ่นที่ตนเองปกครองอยู่ได้ เพื่อความเรียบร้อยของท้องถิ่น (นายอุดม เนียมถนอม, 2558, 19 มิถุนายน 2558)

ท่านที่ 5 ให้ความเห็นว่า ประชาชนทั่วไปจะรู้ว่าผู้นำท้องถิ่นของตนเองมีความรู้ ความสามารถหรือไม่นั้น สามารถรับรู้ได้จากการแสดงออกในสถานการณ์ต่างๆ ว่าสามารถแก้ไข เหตุการณ์ได้อย่างไร (นายอุทัย เมฆขุนทด, 2558, 19 มิถุนายน 2558)

จากความเห็นของผู้ให้สัมภาษณ์ สรุปได้ว่า ผู้นำท้องถิ่นควรประกอบด้วยความรู้ ความสามารถในการดำเนินงานด้านต่างๆ มีเทคนิค วิธีการในการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพ ที่ ท้องถิ่นต้องการ มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล มีวิचारญาณในการแก้ไขปัญหาต่างๆ มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์

4. ด้านความเป็นผู้นำ

จากคำถามข้อที่ 4 ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น ด้านความ เป็นผู้นำ

ท่านที่ 1 ให้ความเห็นว่า ผู้นำท้องถิ่นต้องมีความสามารถในการดึงเอาศักยภาพ และ ความร่วมมือของประชาชนในท้องถิ่นออกมาช่วยกันพัฒนาท้องถิ่นให้ประสบผลสำเร็จสิ่งนี้จึง เรียกว่า ความเป็นผู้นำ (นางสาวเสาวภา กุณทล, 2558, 19 มิถุนายน 2558)

ท่านที่ 2 ให้ความเห็นว่า การวางตัวอย่างเหมาะสมเป็นต้นแบบให้กับบุคคลอื่นๆ เป็น อีกหนึ่งข้อของความเป็นผู้นำ (นายวันชัย แก้วต่างสิน, 2558, 8 ธันวาคม 2557)

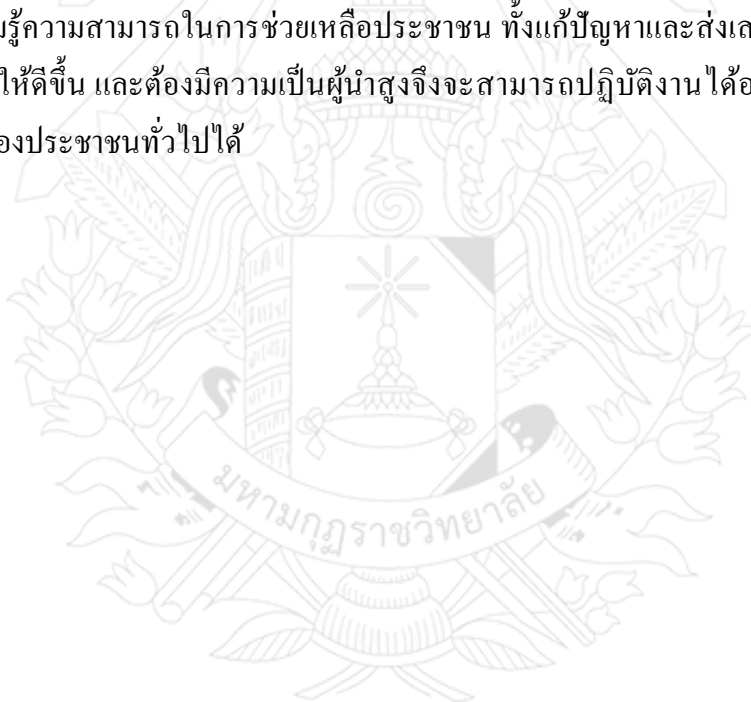
ท่านที่ 3 ให้ความเห็นว่า เป็นที่พึ่งของประชาชนได้ เมื่อมีเหตุการณ์ไม่สงบเกิดขึ้น (นางสุณีย์ ลอยเลื่อน, 2558, 19 มิถุนายน 2558)

ท่านที่ 4 ให้ความเห็นว่า ผู้นำท้องถิ่น สามารถเปลี่ยนแปลงพัฒนาสิ่งต่างๆ ของท้องถิ่นให้ พัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น (นายอุดม เนียมถนอม, 2558, 19 มิถุนายน 2558)

ท่านที่ 5 ให้ความเห็นว่า ผู้นำท้องถิ่นมีการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้ด้วยหลักการและเหตุผลที่ ประชาชนสามารถเข้าใจได้ (นายอุทัย เมฆขุนทด, 2558, 19 มิถุนายน 2558)

จากความเห็นของผู้ให้สัมภาษณ์ สรุปได้ว่า ผู้นำท้องถิ่นต้องมีความเป็นผู้นำที่ประชาชนต้องการ ทั้งเป็นที่พึ่งและพัฒนาสังคมให้เกิดประโยชน์สูงสุด สามารถแก้ไขปัญหาโดยใช้หลักการและเหตุผล วางตัวเหมาะสมกับสถานการณ์ และแสดงความเป็นผู้นำในสถานการณ์ต่าง ๆ รวมทั้งเมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นต้องสามารถควบคุมอารมณ์ได้

สรุปได้ว่า คุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่นที่เป็นที่ยอมรับของประชาชนนั้นต้องมีคุณธรรม จริยธรรมประจำตัว เพราะคุณธรรมจริยธรรมถือเป็นส่วนสำคัญในการปฏิบัติงาน ผู้นำที่มีคุณธรรม จริยธรรม จะทำให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ การดำเนินชีวิตจะเกิดประสิทธิภาพสูงสุด และประชาชนทุกคนต้องการผู้นำที่มีคุณธรรมจริยธรรม และคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่นที่เป็นที่ยอมรับของประชาชนประการต่อไป คือ ต้องมีมีบุคลิกภาพที่สง่าผ่าเผย ไม่ว่าจะเป็นการแต่งกาย กิริยาวาจา การแสดงออกที่เปิดเผย ความมุ่งมั่นความตั้งใจในการทำงาน ตลอดจนการปรับตัวให้เข้ากับบุคคลอื่น เพราะการมีบุคลิกภาพที่ดีย่อมทำให้ได้รับการยอมรับนับถือ นอกจากนี้ คุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่นที่เป็นที่ยอมรับของประชาชนอีกประการที่สำคัญ คือ ผู้นำท้องถิ่น ต้องมีความรู้ความสามารถในการช่วยเหลือประชาชน ทั้งแก้ปัญหาและส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดีขึ้น และต้องมีความเป็นผู้นำสูงจึงจะสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพเป็นที่พึ่งของประชาชนทั่วไปได้

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “คุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น ตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์” นี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น ตามความคิดเห็นของประชาชน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ เพื่อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นที่มีต่อคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ของประชาชนที่มี เพศ อายุ และรายได้ต่อเดือน ต่างกัน และเพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่นตามความคิดเห็นของประชาชน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชากรที่มีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 372 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการใช้สูตรการคำนวณขนาดตัวอย่างด้วยวิธีของ Taro Yamane และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างโดยบังเอิญ (Convenience Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามปลายปิดและปลายเปิด โดยแบ่งออกเป็น 4 ตอน ประกอบด้วย ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ และ รายได้ต่อเดือน จำนวน 3 ข้อ ลักษณะของคำถามเป็นแบบเลือกตอบ (Check List) ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น ของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านคุณธรรม จริยธรรม, ด้านบุคลิกภาพ, ด้านความรู้ความสามารถ, ด้านความเป็นผู้นำ จำนวน 28 ข้อ ลักษณะของแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีการของลิเคิร์ต (Likert Scale) ตอนที่ 3 เป็นข้อคำถามปลายเปิด จำนวน 4 ข้อ ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่นตามความคิดเห็นของประชาชน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ และตอนที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ จำนวน 4 ข้อ เรื่องคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่นตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้การวิเคราะห์โดยการแจกแจงค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) คุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น ตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ใช้การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เปรียบเทียบระดับคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น ตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ใช้การทดสอบ t-test สำหรับข้อมูล จำแนกตามเพศ ส่วนข้อมูลจำแนกตาม อายุ และรายได้ต่อเดือน ใช้การทดสอบ F-test หากพบว่ามี ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์ต่อด้วยวิธีหาความแตกต่างรายคู่ของ เซฟเฟ้ (Scheffé) ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น ใช้การวิเคราะห์โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วเรียงลำดับความถี่ (Frequency) และสัมพันธภาพ เรื่อง คุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น ตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ใช้การสรุป

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด ที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 213 คน คิดเป็นร้อยละ 57.30 และเป็นเพศชาย จำนวน 159 คน คิดเป็นร้อยละ 42.70 ที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีอายุ 21-40 ปี จำนวน 142 คน คิดเป็นร้อยละ 38.20 รองลงมาอายุ 41-60 ปี จำนวน 126 คน คิดเป็นร้อยละ 33.90 และน้อยที่สุดอายุ ต่ำกว่า 20 ปี จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 11.50 และ ประชาชนที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือน ต่ำกว่า 10,000 บาท จำนวน 119 คน คิดเป็นร้อยละ 32.00 รองลงมามีรายได้ต่อเดือน 10,001 - 15,000 บาท จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 26.10 และน้อยที่สุดมีรายได้ต่อเดือน 20,001 บาทขึ้นไป จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 19.90

5.1.2 ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นที่มีต่อคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น ของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า โดยรวมทั้ง 4 ด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปต่ำสุด ด้านความเป็นผู้นำ, ด้านความรู้ความสามารถ, ด้านคุณธรรม จริยธรรม และ ด้านบุคลิกภาพ ตามลำดับ

5.1.3 ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย โดยการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นที่มีต่อคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น ของประชาชนที่มี เพศ อายุ และรายได้ต่อเดือนแตกต่างกัน

1. ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวดที่มีเพศแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น โดยรวมทั้ง 4 ด้าน ไม่แตกต่างกัน

2. ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวดที่มีอายุแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น โดยรวมทั้ง 4 ด้าน ไม่แตกต่างกัน

3. ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวดที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น โดยรวมทั้ง 4 ด้าน ไม่แตกต่างกัน

5.1.4 ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่นตามความคิดเห็นของประชาชน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด มีรายละเอียดดังนี้

1. ผู้นำท้องถิ่นควรให้ความเสมอภาคกับประชาชนในทุก ๆ ด้าน

2. ผู้นำท้องถิ่นควรให้คำปรึกษาเพื่อช่วยแก้ปัญหาให้กับประชาชนทั่วไปได้

3. ผู้นำท้องถิ่นควรฝึกทักษะทางด้านความคิดให้มีความหลากหลายอยู่ตลอดเวลา เพื่อจะปฏิบัติงาน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. ผู้นำท้องถิ่นควรต้องเอาใจใส่ และให้ความสนใจต่อความรู้สึกของผู้อื่น

5.1.5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ เรื่อง คุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่นตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์

1. ผู้นำท้องถิ่นเป็นบุคคลของสังคม รวมถึงยังเป็นที่พึ่ง เป็นต้นแบบให้กับประชาชนทั่วไป ผู้นำท้องถิ่นจึงควรประกอบด้วยคุณธรรมจริยธรรม เพราะเป็นส่วนสำคัญในการปฏิบัติงาน ผู้นำที่มีคุณธรรมจริยธรรม จะทำให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ การดำเนินชีวิตจะเกิดประสิทธิภาพสูงสุด และประชาชนต้องการผู้นำที่มีคุณธรรมจริยธรรม มีสัจจะ พุดจริง ทำจริง มีความยุติธรรม มีความเสมอต้นเสมอปลาย มีความจริงใจ เสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม

2. บุคลิกภาพเป็นการแสดงออกที่สามารถบอกภาพลักษณ์ของบุคคล ไม่ว่าจะเป็น การแต่งกาย กริยาวาจา การแสดงออกที่เปิดเผย ความมุ่งมั่นความตั้งใจในการทำงาน ตลอดจนการปรับตัวให้เข้ากับบุคคลอื่น การมีบุคลิกภาพที่ดีย่อมทำให้ได้รับการยอมรับนับถือ ผู้นำท้องถิ่นจึงจำเป็นต้องมีบุคลิกภาพที่ดีเพราะจะสะท้อนออกมาให้ประชาชนทั่วไปสัมผัสได้และจะทำให้เป็นที่ยอมรับนับถือ และให้ความร่วมมือในทุกๆ กิจกรรม

3. ผู้นำท้องถิ่นควรประกอบด้วยความรู้ความสามารถในการดำเนินงานด้านต่างๆ มีเทคนิค วิธีการในการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพที่ท้องถิ่นต้องการ มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล มีวิจารญาณในการแก้ไขปัญหาต่างๆ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

4. ผู้นำท้องถิ่นต้องมีความเป็นผู้นำที่ประชาชนต้องการ ทั้งเป็นที่พึ่งและพัฒนาสังคมให้เกิดประโยชน์สูงสุด สามารถแก้ไขปัญหาโดยใช้หลักการและเหตุผล วางตัวเหมาะสม

กับสถานการณ์ และแสดงความเป็นผู้นำในสถานการณ์ต่างๆ รวมทั้งเมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นต้องสามารถควบคุมอารมณ์ได้

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

จากการสรุปผลการวิจัยสามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

5.2.1 การวิเคราะห์คุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น ตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์

ผลการวิจัย คุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น ตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า โดยรวมทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก เป็นเช่นนี้อภิปรายผลได้ว่า เพราะประชาชนสัมผัสใกล้ชิดกับผู้นำท้องถิ่นจึงทำให้สังเกตเห็นคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่นว่ามีคุณลักษณะที่ดี และตอบ โจทย์ของประชาชนได้ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ชัชพิสิฐ สายชล** ได้ศึกษาเรื่อง “คุณลักษณะของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ตามทัศนคติของประชาชนตำบลนาทราย อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช” ผลการศึกษา พบว่า 1. คุณลักษณะของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ตามทัศนคติของประชาชนตำบลนาทราย อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านบุคลิกภาพ ด้านความรับผิดชอบ ด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านคุณธรรม อยู่ในระดับมาก จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน พบว่า โดยรวม อยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อในแต่ละด้านมีรายละเอียด ดังนี้

1. ด้านคุณธรรม จริยธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ข้อที่ว่า มีสัจจะ พูดจริง ทำจริง ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก ที่ผลปรากฏเป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า ผู้นำท้องถิ่นแสดงความเชื่อมั่นออกมาเป็นลักษณะของคำพูดคือ พูดจริง ทำจริง ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า ผู้นำท้องถิ่น เป็นนักการพูด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ **กอบแก้ว ดุลย์จันทน์** ได้อธิบายว่า ความเป็นนักการพูด การที่คนเราจะเป็นักการพูดที่ดีนั้นต้องอาศัยปฏิภาณ ไหวพริบมากมาย ต้องเอาใจเขามาใส่ใจเรา ต้องโน้มน้าวเรื่องใหญ่ที่เกิดขึ้นแก้ปัญหา ให้กลายเป็นเรื่องเล็ก ต้องใช้ความสามารถหลายๆ ด้านประกอบกันซึ่งไม่ใช่การพูดเป็นเพียงอย่างเดียว และยังสอดคล้องกับผลการให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ที่ว่า ผู้นำต้องมีสัจจะ พูดจริง ทำจริง รวมทั้งมีอุดมการณ์ มีหลักการ ในการดำเนินชีวิตทั้งเรื่องส่วนตัวและการทำงาน

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ข้อที่ว่า การวางตนอย่างเสมอต้นเสมอปลาย ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก ที่ผลปรากฏเป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า ผู้นำท้องถิ่นมีความสามารถในการควบคุมอารมณ์ในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม ซึ่งถือเป็นการวางตนได้เสมอต้นเสมอปลายจึงเป็นที่พอใจของ

ประชาชน สอดคล้องกับแนวคิดของ **รังสรรค์ ประเสริฐศรี** ได้ให้แนวคิดคุณลักษณะด้านบุคลิกภาพของผู้นำที่มีประสิทธิผล (personality traits of effective leaders) ลักษณะผู้นำที่มีประสิทธิผลมีลักษณะความมั่นคงในอารมณ์ (emotional stability) เป็นความสามารถในการควบคุมอารมณ์ในการโต้ตอบได้อย่างเหมาะสมแม้ในภาวะวิกฤต อารมณ์ที่มั่นคงเป็นคุณลักษณะภาวะผู้นำที่สำคัญ ซึ่งจะช่วยให้แก้ไขสถานการณ์ให้ลุล่วงไปได้ด้วยดี และยังสอดคล้องกับผลการให้สัมภาษณ์ที่ว่านอกจากประชาชนจะต้องการผู้นำที่มีคุณธรรมจริยธรรม สัจจะ พุดจริง ทำจริง มีความยุติธรรมแล้ว ประชาชนยังต้องการผู้นำที่มีความเสมอต้นเสมอปลาย มีความจริงใจ เสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวมอีกด้วย

2. ด้านบุคลิกภาพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ข้อที่ว่าคือ สามารถปรับตัวเองให้เข้ากับบุคคลอื่นได้ดี ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก ที่ผลปรากฏเป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า ผู้นำท้องถิ่นมีการพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา โดยสังเกตได้จากมีความตื่นตัวอยู่ตลอดเวลา ไม่ประมาทในการดำเนินชีวิต จึงเป็นที่ยอมรับของประชาชนส่วนใหญ่ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ **ซารี มณีสรี** กล่าวถึงคุณลักษณะของผู้นำที่ดี คือ มีความตื่นตัว (alertness) มีความไวไปรวดเร็ว ระมัดระวัง สุขุม รอบคอบ ไม่ประมาท และยังสอดคล้องกับผลการให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ที่ว่า บุคลิกภาพเป็นการแสดงออกที่สามารถบอกภาพลักษณ์ของบุคคล ไม่ว่าจะเป็นการแต่งกาย กริยาวาจา การแสดงออกที่เปิดเผย ความมุ่งมั่น ความตั้งใจในการทำงาน ตลอดจนการปรับตัวให้เข้ากับบุคคลอื่น การมีบุคลิกภาพที่ดีย่อมทำให้ได้รับการยอมรับนับถือ

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ข้อที่ว่า เป็นคนที่เปิดเผย ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก ที่ผลปรากฏเป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า ผู้นำท้องถิ่นเป็นบุคคลที่แสดงออกอย่างเหมาะสมในความนึกคิดของตนเอง จึงทำให้เป็นที่ยอมรับของประชาชนส่วนใหญ่ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ **รังสรรค์ ประเสริฐศรี** ได้ให้แนวคิดคุณลักษณะด้านบุคลิกภาพของผู้นำที่มีประสิทธิผล (Personality Traits of Effective Leaders) ลักษณะผู้นำที่มีประสิทธิผลมีลักษณะการเป็นคนที่มีการแสดงออกที่เหมาะสม (Assertiveness) เป็นความเปิดเผยเฉียบขาดในการแสดงความต้องการ ความคิดเห็น ความรู้สึก และทัศนคติ การเป็นคนที่มีการแสดงออก และยังสอดคล้องกับผลการให้สัมภาษณ์ที่ว่า การแสดงออกที่เปิดเผยจะทำให้ผู้นำท้องถิ่นได้รับการยอมรับนับถือ และให้ความร่วมมือในทุกๆ กิจกรรม

3. ด้านความรู้ความสามารถ โดยรวมอยู่ในระดับมาก

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ข้อที่ว่า มีวิสัยทัศน์กว้างไกล และมีวิจาร์ญาณในการแก้ปัญหา ได้อย่างถูกต้อง ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก ที่ผลปรากฏเป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า ผู้นำท้องถิ่นมีความคิดที่กว้างไกลและทันต่อทุกสถานการณ์ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ **กวี วงศ์พุด** ได้กล่าวถึง

คุณสมบัติของผู้นำที่ดี คือ เป็นคนมีความคิดกว้างไกลและลึก เพราะปัจจุบันโลกก้าวหน้าไปมากเราจะคิดแค่วันนี้ พรุ่งนี้ไม่เพียงพอ ต้องมองไกล เหตุที่ต้องมองลึกเพราะสิ่งต่างๆ สามารถแยกแยะไปได้หลายทางหลายแขนง การวิเคราะห์จึงต้องให้ความสำคัญอย่างเพียงพอ และยังสอดคล้องกับผลการให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ที่ว่า ผู้นำท้องถิ่นควรประกอบด้วยความรู้ความสามารถในการดำเนินงานด้านต่างๆ มีเทคนิค วิธีการในการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพที่ท้องถิ่นต้องการ มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล มีวิจารณญาณในการแก้ไขปัญหาต่างๆ

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ข้อที่ว่า มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก ที่ผลปรากฏเป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า ผู้นำท้องถิ่นมีการทำงานที่แปลกใหม่ทันสมัย แสดงออกถึงความคิดริเริ่ม โดยการนำเอาวิธีการใหม่ๆ มาแก้ไขปัญหา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ กวี วงศ์พุดธิ ได้กล่าวถึง คุณสมบัติของผู้นำที่ดีควรมี ความคิดริเริ่ม เพราะการทำงานต้องใช้สมอง การคิดต่างๆ ต้องสามารถเป็นไปได้ เป็นความคิดที่สร้างสรรค์ และยังสอดคล้องกับผลการให้สัมภาษณ์ที่ว่า นอกจากผู้นำจะมีความรู้ความสามารถแล้ว ผู้นำจะต้องมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ กล่าวคือ คิดได้กว้างไกลหลายทิศทาง สามารถนำเอาวิธีการใหม่ๆ มาแก้ไขปัญหาได้

4. ด้านความเป็นผู้นำโดยรวมอยู่ในระดับมาก

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ข้อที่ว่า วางตัวเหมาะสมกับสถานการณ์ ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก ที่ผลปรากฏเป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า ผู้นำท้องถิ่นมีการปรับตัวในการเข้าสังคมได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ กวี วงศ์พุดธิ ได้กล่าวถึง คุณสมบัติของผู้นำที่ดี คือ ความสามารถปรับตัวเข้ากับสังคม คนเราไม่สามารถอยู่ได้ด้วยตัวคนเดียว การพบปะสังสรรค์ รู้จักเพื่อนฝูง เข้าสังคมระดับบริหารด้วยกัน จึงจำเป็นและสำคัญอย่างหนึ่งของสังคมไทยที่เราต้องยอมรับ บางครั้งภายีสังคมจะตามมาอย่างไม่มีที่สิ้นสุด และยังสอดคล้องกับผลการให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ที่ว่า ผู้นำท้องถิ่นต้องมีความเป็นผู้นำที่ประชาชนต้องการ ทั้งเป็นที่พึ่งและพัฒนาสังคมให้เกิดประโยชน์สูงสุด สามารถแก้ไขปัญหาโดยใช้หลักการและเหตุผล วางตัวเหมาะสมกับสถานการณ์

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ข้อที่ว่า ให้ความสนใจต่อความรู้สึกของผู้อื่น ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก ที่ผลปรากฏเป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า ผู้นำท้องถิ่นสามารถบังคับตนเองโดยการควบคุมอารมณ์ได้เมื่อมีปัญหาความคิดเห็นไม่ตรงกับผู้อื่น ซึ่งเป็นการระมัดระวังในกิริยาอาการต่างๆ ที่ไม่เหมาะสม โดยเป็นที่พอใจของประชาชนส่วนใหญ่ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ชารี มณีศรี กล่าวถึงคุณลักษณะของผู้นำที่ดี คือ การบังคับตัวเอง (self-control) ระมัดระวังมิให้แสดงออกซึ่งกิริยาอาการต่างๆ ที่ไม่เหมาะสมแก่ผู้อื่น และยังสอดคล้องกับผลการให้สัมภาษณ์ที่ว่า

เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นผู้นำต้องวางตัวให้เหมาะสมกับสถานการณ์ สามารถควบคุมอารมณ์ได้เมื่อมีความคิดเห็นไม่ตรงกับผู้อื่น และให้ความสนใจต่อความรู้สึกของผู้อื่น

5.2.2 การศึกษาวิเคราะห์ความคิดเห็นที่มีต่อคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ของประชาชนที่มี เพศ อายุ และรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) จากสมมติฐานของการวิจัย ผลการวิจัย พบว่า ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวดที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น โดยรวมทั้ง 4 ด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อธิบายได้ว่าเนื่องจากเพศเป็นปัจจัยส่วนบุคคลถึงแม้จะแตกต่างกัน แต่ก็ไม่มีผลต่อความคิดเห็นของประชาชน เพราะทุกคนสามารถสัมผัสถึงคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธัญยพัทธ์ รุ่งศรีอมรรักษ์ ได้ศึกษาเรื่อง “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรี ตามความคิดเห็นของประชาชนเทศบาลตำบลห้วยผึ้ง อำเภอห้วยผึ้ง จังหวัดกาฬสินธุ์” ผลการศึกษา พบว่า ผลการทดสอบสมมติฐานปรากฏว่า ประชาชนที่มีเพศอายุ และระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรีห้วยผึ้ง อำเภอห้วยผึ้ง จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน

2) จากสมมติฐานของการวิจัย ผลการวิจัย พบว่า ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวดที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น โดยรวมทั้ง 4 ด้าน ไม่แตกต่าง ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อธิบายได้ว่าเนื่องจากอายุเป็นปัจจัยส่วนบุคคลเมื่อแตกต่างกัน ย่อมไม่มีผลต่อความคิดเห็นที่มีต่อคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่นเพราะทุกๆ ช่วงอายุนั้นมีการเข้าใจเกี่ยวกับผู้นำ เหมือนกันซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภัทราพร นันททวีผล ได้ศึกษาเรื่อง “ความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อคุณลักษณะของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร” ผลการศึกษา พบว่า ประชาชนผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในเขตทวีวัฒนา ที่มีเพศอายุ และสถานภาพที่แตกต่างกัน มีความคาดหวังที่มีต่อคุณลักษณะของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยรวมทั้ง 3 ด้าน ไม่แตกต่างกัน

3) จากสมมติฐานของการวิจัย ผลการวิจัย พบว่า ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวดที่มีรายได้ต่อเดือน ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น โดยรวมทั้ง 4 ด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อธิบายได้ว่าเนื่องจากรายได้ต่อเดือน เป็นปัจจัยส่วนบุคคล ถึงแม้จะแตกต่างกัน ย่อมไม่มีผลต่อความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น เพราะระดับการศึกษา เป็นช่วงความคิดของแต่ละวัยในการแสวงหาความรู้ ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปรีชา บุลพิไชย ศึกษาเรื่อง “คุณลักษณะของผู้นำที่พึงประสงค์ของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ่อแดง อำเภอสังขละบุรี จังหวัดสงขลา”

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือนต่างกันมีความต้องการเกี่ยวกับคุณลักษณะต่าง ๆ ของผู้นำท้องถิ่นแตกต่างกัน

5.3 ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 ระดับ คือ

5.3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากผลการวิจัย จึงมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ดังนี้

ผลการศึกษาคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น ตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ซึ่งมีค่าแปลผล โดยรวมอยู่ในระดับมาก ดังนั้น ผู้นำท้องถิ่น ควรรักษามาตรฐานนี้ไว้ และพัฒนาให้ถึงระดับมากที่สุดต่อไป โดยนำผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ ไปเป็นแนวทางการพัฒนาคนให้มีคุณลักษณะที่ประชาชนต้องการต่อไป

การเสนอแนะเชิงนโยบายเป็นรายด้านตามลำดับดังนี้

1. จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านที่ 1 ได้แก่ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก ดังนั้น จึงควรรักษามาตรฐานนี้ไว้ และพัฒนาให้ดีขึ้น จนให้ถึงระดับมากที่สุดต่อไป โดยผู้นำท้องถิ่นต้องปฏิบัติตัวให้ประกอบด้วยคุณธรรม จริยธรรมตลอดเวลา

2. จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านที่ 2 ได้แก่ ด้านบุคลิกภาพ ซึ่งมีค่าแปลผล อยู่ในระดับมาก ดังนั้น จึงควรรักษามาตรฐานนี้ไว้ และพัฒนาให้ดีขึ้นจนถึงระดับมากที่สุดต่อไป โดยผู้นำท้องถิ่นต้องนำเอาลักษณะเด่นของตนเองออกมาให้ได้มากที่สุด

3. จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านที่ 3 ได้แก่ ด้านความรู้ความสามารถ ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก ดังนั้น ควรรักษามาตรฐานนี้ไว้ และพัฒนาให้มีระดับมากที่สุดต่อไป โดยสามารถอบรมตนเอง ศึกษาหาความรู้ตลอดเวลาและตอบตนเองได้ว่ามีสถานะเป็นอะไร

4. จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านที่ 4 ได้แก่ ด้านความเป็นผู้นำ ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมากควรรักษามาตรฐานนี้ไว้ และพัฒนาให้มีระดับมากที่สุด ต่อไป โดยผู้นำท้องถิ่นต้องมีความพร้อมในทุกๆ ด้านให้มาก โดยอาศัยการสื่อสารที่ทันสมัย เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง

5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

จากผลการวิจัย “คุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น ตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์” ผู้วิจัยจึงเห็นสมควรให้ผู้วิจัยอื่นควรเพิ่มข้อมูลในส่วนของเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อจะได้นำมาอภิปรายผลได้สอดคล้องมากขึ้น เพื่อจะได้เป็นประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้างานวิจัยครั้งต่อไปให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น จึงมีข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป ดังนี้

1. ควรศึกษาถึงความคิดเห็นของบุคลากรเจ้าหน้าที่ที่มีต่อคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่นที่ตนปฏิบัติงานอยู่ว่าเป็นเช่นไร
2. ควรศึกษาเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น ในแต่ละพื้นที่ว่ามีความแตกต่างกันอย่างไร เพื่อการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพต่อไป
3. ควรศึกษาถึงการนำเอาหลักธรรมในทางพระพุทธศาสนามาใช้ในการประยุกต์การดำเนินงานของผู้นำท้องถิ่นว่ามีประสิทธิภาพ หรือมีมากน้อยเพียงใด
4. ควรศึกษาถึงคุณธรรมจริยธรรมของผู้นำในองค์กรอื่น ๆ เพื่อต่อยอดการวิจัย

บรรณานุกรม

1. ภาษาไทย

ข้อมูลปฐมภูมิ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เล่ม 20, 21, 23. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539.

ข้อมูลทุติยภูมิ

1) หนังสือทั่วไป

กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ. จิตวิทยาเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2528.

กรองแก้ว อยู่สุข. พฤติกรรมองค์การ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย, 2535.

กวี วงศ์พัฒน์. ภาวะผู้นำ. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์ส่งเสริมวิชาชีพบัญชี, 2539.

กาญจนา คำสุวรรณ และนิศยา เสาร์มณี. จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2524.

การปกครอง, กรม. ข้อมูลสภาพตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล. กรุงเทพมหานคร. กรมการปกครอง, 2545.

กิตติ ตย์คานนท์. เทคนิคการสร้างภาวะผู้นำ. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์บัตเตอร์ฟลาย, 2530.

โกวิท พวงงาม. การปกครองท้องถิ่นหลักการและมิติใหม่ในอนาคต. กรุงเทพมหานคร. สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2543.

ซารี มณีศรี. การนิเทศการศึกษา. กรุงเทพมหานคร. ศิลปะบรรณาการ, 2542.

ชุบ กาญจนประกร. แบบของผู้นำ ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2509.

ธีระศักดิ์ อุ่นอารมณต์เลิศ. เครื่องมือวิจัยทางการศึกษา : การสร้างและการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2549.

นพพงษ์ บุญจิตราดุล. หลักการบริหารการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525.

นิภา ฌชาวิชัย. วิทยาการวิจัย. กรุงเทพมหานคร : สถาบันราชภัฏธนบุรี, 2543.

ประภาเพ็ญ สุวรรณ. ลักษณะของผู้นำ : การวัดการเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์พีระพัชรา, 2526.

- _____ . **ทัศนคติ : การวัดการเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย.** กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2540.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโจน์. **จิตวิทยาการศึกษา.** กรุงเทพมหานคร : สหมิตรออฟเซท, 2534.
- พรเพ็ญ เพชรสุขศิริ. **การวัดทัศนคติ.** นครปฐม : มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ, 2543.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. **วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์ (ฉบับปรับปรุงใหม่ล่าสุด).** กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2543.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. **เอกสารการสอนชุดวิชาสื่อการศึกษาพัฒนาสรร.** นทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2537.
- ราชบัณฑิตยสถาน. **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542.** กรุงเทพมหานคร : บริษัทนามมีบุ๊คส์ลิเคชั่น.
- รังสรรค์ ประเสริฐศรี. **ภาวะผู้นำ.** กรุงเทพมหานคร : ไดมอนด์อิน บิสซิเนสเวิลด์, 2544.
- ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ. **เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา.** กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น, 2540.
- วรสิทธิ์ กาญจนสูตร. **คัมภีร์บริหารการปกครองท้องถิ่น.** กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มติชน, 2546.
- วิเชียร วิทญูดม. **ภาวะผู้นำ. พิมพ์ครั้งที่ 4.** กรุงเทพมหานคร : บริษัทธีระฟิล์ม และ โซเท็กซ์ จำกัด, 2550.
- สงวน สุทธิเลิศอรุณ และคนอื่น ๆ. **จิตวิทยาสังคม.** กรุงเทพมหานคร : ชัยศิริการพิมพ์, 2522.
- _____ . **จิตวิทยา.** กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2543.
- ส่งศรี ชมพวงศ์. **การวิจัย.** นครศรีธรรมราช : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช, 2547.
- สมชัย วงษ์นำยะ และ ทวนทอง เขาวงกตพิงส์ (รศ.ดร.). **เอกสารประกอบการสอนวิชาการวิจัย.** กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2551.
- สมยศ นาวิการ. **การบริหาร.** กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ดอกหญ้า, 2536.
- สุรพล พรหมกุล. **ระเบียบวิธีวิจัยทางรัฐศาสตร์.** กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, 2554.
- สุวิทย์ ยิ่งวรพันธ์. **การบริหารท้องถิ่น.** นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2546.
- องค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด. **แผนพัฒนาสามปี พ.ศ. 2554-2556.** เพชรบูรณ์ : องค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด, 2554.
- อุทัยหิรัญโต. **สังคมวิทยาประยุกต์.** กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, 2519.

2) วิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์/รายงานการวิจัย

- กอบแก้ว ดุลย์จางค์. . “ภาวะผู้นำของผู้บริหารสตรีมหาวิทยาลัยเอกชน : ศึกษากรณีมหาวิทยาลัยรังสิต”. **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต.** บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2541.

- จำลอง คำดีบุญ. “ผลของการปราบปรามยาเสพติดในทัศนะของเจ้าหน้าที่ตำรวจชุดปฏิบัติการใน
สถานีตำรวจสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดบุรีรัมย์”. **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต.
บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2545.**
- จิตติ สุกใส. “คุณลักษณะของผู้นำหรือแกนนำ กรณีศึกษา : ตำบลบ้านนา อำเภอบ้านนาเดิม จังหวัด
สุราษฎร์ธานี”. **รายงานการศึกษาอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิต
วิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2533.**
- ชัชพิสิฐ สายชล. “คุณลักษณะของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ตามทัศนะคติของประชาชน
ตำบลนาทราย อำเภอมือเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช”. **สารนิพนธ์ศาสตรมหาบัณฑิต.
บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 2556.**
- ดวงอุมา โพธิ์วัฒน. “การมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อ การบริหาร
งานพัฒนาท้องถิ่น : กรณีศึกษาอำเภอบ้านนาจังหวัดอำนาจเจริญ”. **วิทยานิพนธ์รัฐประศาสน-
ศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, 2551.**
- ต่อสกุล เกียรติเจริญ. “ความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาของ
องค์การบริหารส่วนตำบลหนองกุล อำเภอกำแพง จังหวัดมหาสารคาม”. **วิทยานิพนธ์รัฐ
ประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 2551.**
- ธัญพัทธ์ รุ่งศรีอมรรักษ์. “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรี ตามความคิดเห็นของประชาชน
เทศบาลตำบลห้วยผึ่ง ออเอห้วยผึ่ง จังหวัดกาฬสินธุ์”. **สารนิพนธ์ศาสตรมหาบัณฑิต.
บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 2556.**
- ธิดารัตน์ ปลื้มจิตต์. “การศึกษาความคิดเห็นของบุคลากรต่อการบริการซ่อมบำรุงและดูแลรักษา
คอมพิวเตอร์ที่ให้บริการในตึกผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลศิริราช”. **วิทยานิพนธ์การศึกษา
มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2551.**
- บุญยวีร์ ไชยวรรณนิพนธ์. “คุณลักษณะผู้นำท้องถิ่นที่พึงประสงค์ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบล
แพรงษา อำเภอมือเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ”. **รายงานการศึกษาอิสระปริญญา
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น
มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2553.**
- ปรีชา มูลพิไชย. “คุณลักษณะของผู้นำที่พึงประสงค์ของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วน
ตำบลบ่อแดง อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา”. **รายงานการศึกษาอิสระปริญญารัฐ
ประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2552.**

ปิยาณี เหล่ากาวิ. “ความคิดเห็นของนักกีฬาฟุตบอลที่มีต่อผู้ฝึกสอนในการแข่งขันฟุตบอลไทยลีก ครั้งที่ 8”. *วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2547.

พรพรรณ สุทธานนท์. “คุณลักษณะและวิธีการเข้าสู่ตำแหน่งของผู้บริหารโรงเรียนเทศบาลเมืองในเขตการศึกษา 12”. *วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา, 2535.

ภัทรพร นันทวิมล. “ความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อคุณลักษณะของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร”. *สารนิพนธ์ศาสตรมหาบัณฑิต*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 2555.

วิไลพร วิชัย. “คุณลักษณะผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบลแสงพันธ์ อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ ตามการรับรู้ของประชาชน”. *รายงานการศึกษาระดับปริญญาตรี*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2551.

อรรพรรณ ชินพัฒนานาวิช. “ความคิดเห็นของพนักงานต่อพฤติกรรมการบริหารในเขต ธุรกิจ 6 บมจ. ที่ แอนด์”. *วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2546.

3) เอกสารอื่น ๆ ที่ยังไม่ได้อธิบาย

บุญสม ยอดมาลี. “การสำรวจความต้องการการจัดการศึกษาในระดับปริญญาตรีในจังหวัดลพบุรี”. *วิทยาสารกำแพงแสน*. ปีที่ 1 ฉบับที่ 3, 2546.

2. ภาษาอังกฤษ

1) Books

Barbara Kelleman.(ed). **Laeadership as a Political Act, in Laeadership Multidisciplinary Perspectives**. New Jersey. Prentice – Hall., 1984.

Fred E. Fiedler and Martin M. Chemers. **Leadership and Effective Management**. Glenview, III.. Scott, Foresman, 1974.

Gary Dessler. **Management : Principles and Practices for Tomorrow’s Leaders**, 3rd ed.. New Jersey. Pearson Education, Inc, 2004.

Hodge Billey J. & Herbert J. Johnson. **Management and Organization Behavior**. New York. John Willey & Sons, 1970.

Micheal W. Drafke and Stan Kossen. **The Human Side of Organizations**, 8th ed.. New Jersey. Prentice-Hall, 2002.

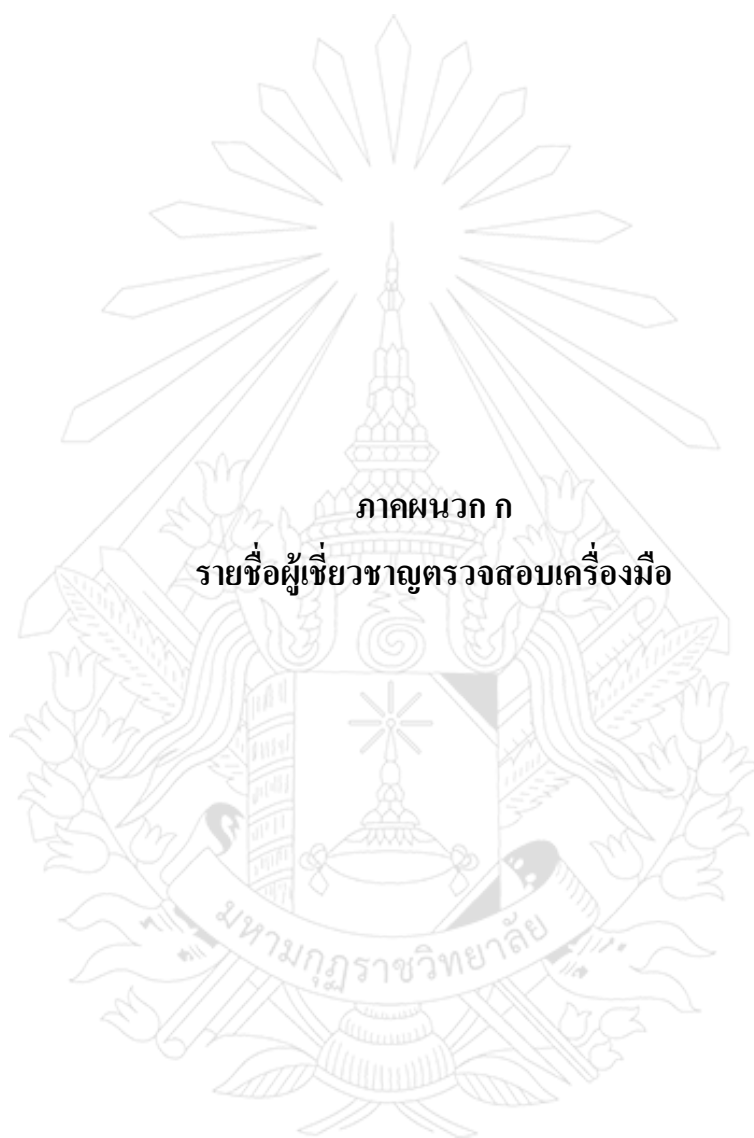
Ralph M. Stogdill.. **Personal Factor Associated with Leaderpship Survey of Literature in leadership**. Marryland Penguin Books, 1967.

Robert N. Lussier. **Management Fundamentals**. New York. South-Western College Publishing, 2000.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

1. พ.ต.อ. ศ. ดร. นิธิ ศรีวัฒนา

การศึกษา	ครุศาสตรบัณฑิต นิติศาสตรบัณฑิต พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต สัมคมเศรษฐศาสตร์การเมืองคุษฎีบัณฑิต
ตำแหน่งปัจจุบัน	อาจารย์ประจำสาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

2. ดร.ชวลิต ไหลรินทร์

การศึกษา	B.lib.Sc. (Library Sc.) Banaras Hindu University India M.A. (Political Science),Magadh University India Ph.D. (Political Development),Magadh University India
ตำแหน่งปัจจุบัน	อาจารย์ประจำสาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

3. ดร. สมภพ ระงับทุกข์

วุฒิการศึกษา	นิติศาสตรบัณฑิต ปรัชญาคุษฎีบัณฑิต(รัฐศาสตร์)
ตำแหน่งปัจจุบัน	อาจารย์ประจำสาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

4. ดร. ณ์ฐพล พัวประเสริฐ

การศึกษา	อักษรศาสตรบัณฑิต(ภาษาญี่ปุ่น) ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต(การบริหารรัฐกิจและกฎหมาย) ปรัชญาคุษฎีบัณฑิต (รัฐศาสตร์)
ตำแหน่งปัจจุบัน	อาจารย์ประจำสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

5. นายภานุพงศ์ เสริมสิรินาวา

การศึกษา

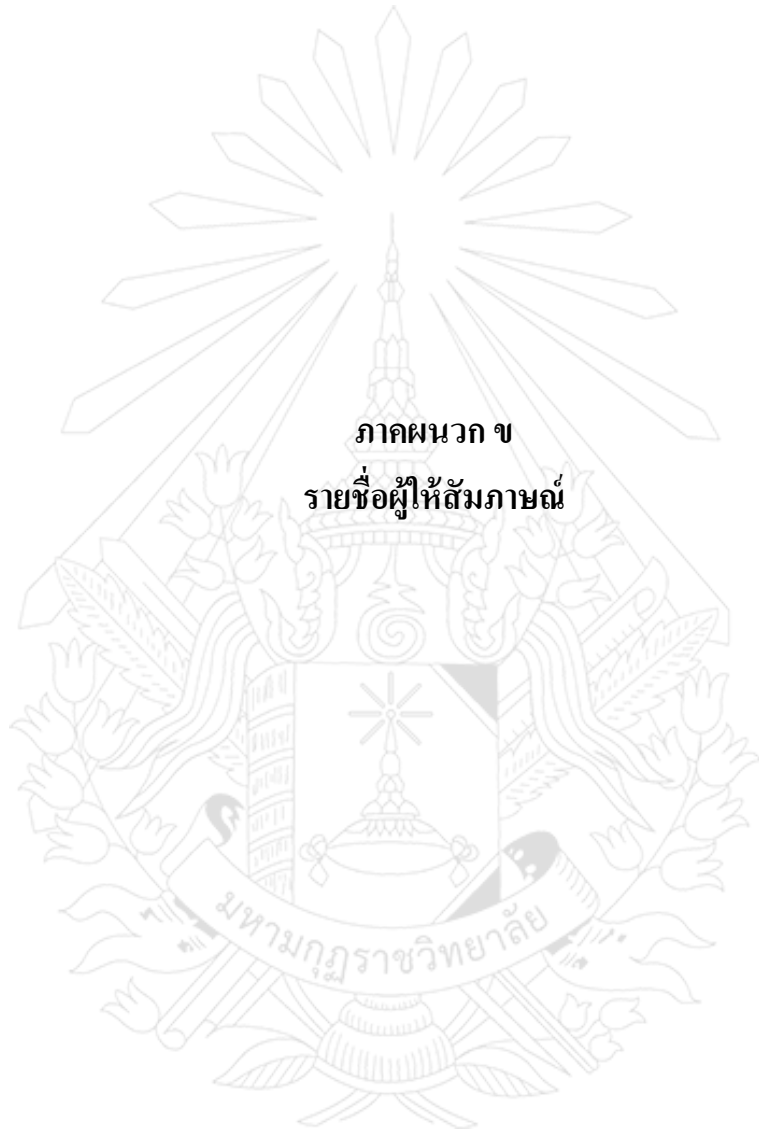
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

ตำแหน่งปัจจุบัน

ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด

อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์

ภาคผนวก ข
รายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์

รายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์

1. นางสาวเสาวภา กุณฑล

การศึกษา บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีปทุม
ตำแหน่งปัจจุบัน ผู้ใหญ่บ้าน

2. นายวันชัย แก้วต่างสิน

การศึกษา ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
ตำแหน่งปัจจุบัน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านด่านไทรสามัคคี

3. นางสุณีย์ ลอยเลื่อน

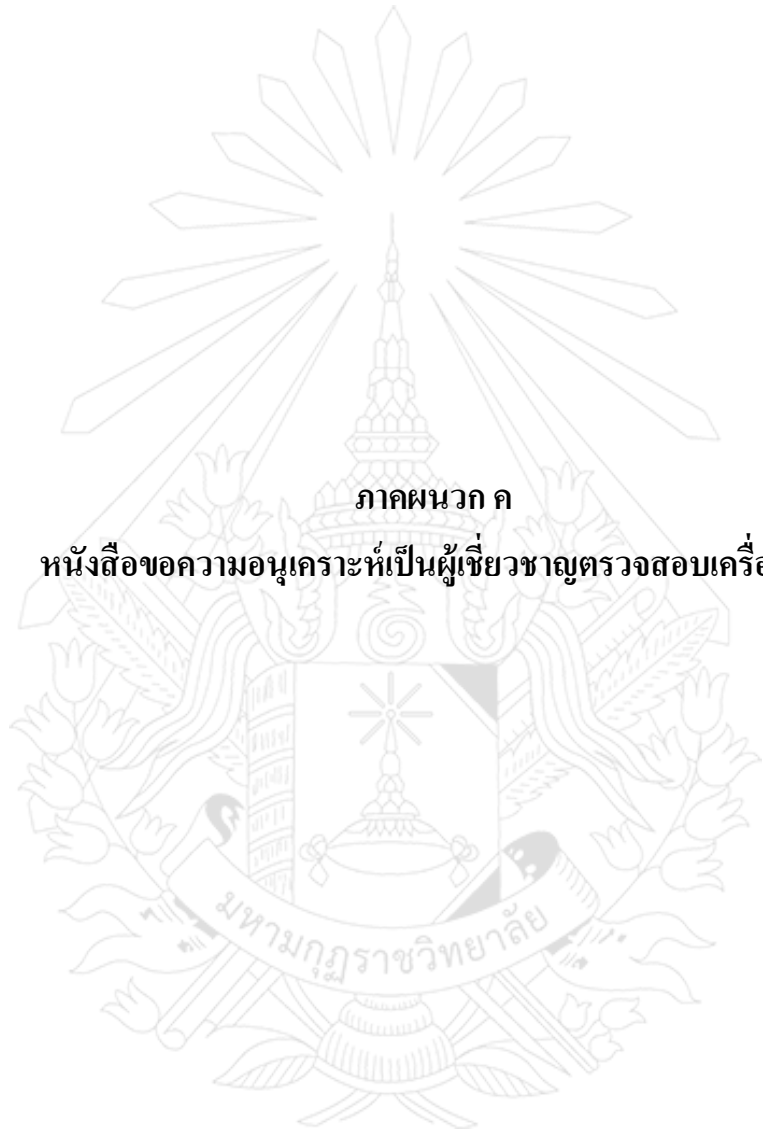
การศึกษา ศึกษาศาสตรบัณฑิต
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
ตำแหน่งปัจจุบัน ครูโรงเรียนบ้านร่องหอย

4. นายอุดม เนียมถนอม

การศึกษา ครุศาสตรบัณฑิต
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
ตำแหน่งปัจจุบัน ผู้รับบำนาญ

5. นายอุทัย เมฆขุนทด

การศึกษา ประถมศึกษา 6
ตำแหน่งปัจจุบัน -

ภาคผนวก ค

หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

บันทึกข้อความ

หน่วยงาน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย โทร. ๐-๒ ๔๔๔-๖๐๐๐ ต่อ ๑๐๖๐
 ที่ ศธ ๖๐๐๒/๒๒๗ วันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๕๘
 เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ตรวจเครื่องมือวิจัย

เจริญพร พ.ต.อ.ศ.ดร. นิธิ ศรีวัฒนา

ด้วย นางสาวนันท์วัน แสนบัวคำ เลขทะเบียนนักศึกษา ๕๕๑๐๒๐๓๐๓๒ นักศึกษาหลักสูตร
 ศาสตราจารย์มหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง (GOVERNMENT) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
 มหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์เรื่อง “คุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่นตามความคิดเห็นของ
 ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล สระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ (THE
 CHARACTERISTIC OF LOCAL LEADER IN THE OPINION OF PEOPLE IN SAKRUAT SUBDISTRICT
 ADMINISTRATIVE ORGANIZATION, SRITEP DISTRICT, PETCHABOON PROVINCE)” มีความประสงค์
 จะขอให้ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือวิจัยในฐานะที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิด้านพระพุทธศาสนาและ
 ด้านรัฐศาสตร์การปกครอง เพื่อเก็บข้อมูลเขียนวิทยานิพนธ์

ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัยจึงเจริญพรมายังท่าน เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ท่านตรวจเครื่องมือวิจัย
 ให้นักศึกษาเพื่อเขียนงานวิทยานิพนธ์ต่อไป สำหรับวันและเวลานักศึกษาจะเป็นผู้ไปติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อขอความอนุเคราะห์

ร.ท.อ. ธีรภัทร ธีรภัทร

ร.ท.อ. ธีรภัทร
 ๒๗.๕.๒๕๕๘

(พระมหากษัตริย์ ญาณวชิโรดม, ผศ.ดร.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

หน่วยงาน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย โทร. ๐-๒๔๔๔-๖๐๐๐ ต่อ ๑๐๕๙
 ที่ ศธ ๖๐๐๒/ว ๓๕๘ วันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๕๖
 เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย

เจริญพร ดร.ชวลิต ไหลรินทร์

ด้วย น.ส.นันทวัน แสนบัวคำ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
 รัฐศาสตร์การปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับการอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์
 เรื่อง “คุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่นตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารตำบลสระกระวด
 อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ (THE CHARACTERISTIC OF LOCAL LEADER IN THE OPINION OF PEOPLE IN
 SRAKRUOD SUBDISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION, SRITEP DISTRICT, PETCHABOON PROVINCE)” ซึ่งอยู่
 ในขั้นตอนการจัดทำวิทยานิพนธ์ เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถมีประสบการณ์
 เหมาะสมที่จะเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัยหรือให้ข้อเสนอแนะการวิจัยดังกล่าวได้ สำหรับวันและ
 เวลานั้นศึกษาจะเป็นผู้มาติดต่อกับท่านด้วยตนเอง ตามสำเนาเครื่องมือวิจัย จำนวน ๑ ชุด ที่แนบมาพร้อมนี้แล้ว

จึงเจริญพรมมาเพื่อทราบและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี

(พระมหาบุญศรี ภาณุวฑฒ, ผศ.ดร.)

รักษาการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

หน่วยงาน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย โทร. ๐-๒๔๔๔-๖๐๐๐ ต่อ ๑๐๕๙
 ที่ ศธ ๖๐๐๒/ว ๓๕๘ วันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๕๖
 เรื่อง ขอลความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เจริญพร ดร.สมภพ ระวังทุกข์

ด้วย น.ส.นันทวัน แสนบัวคำ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
 รัฐศาสตร์การปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับการอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์
 เรื่อง “คุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่นตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารตำบลสระกรวด
 อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ (THE CHARACTERISTIC OF LOCAL LEADER IN THE OPINION OF PEOPLE IN
 SRAKRUOD SUBDISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION, SRITEP DISTRICT, PETCHABOON PROVINCE)” ซึ่งอยู่
 ในขั้นตอนการจัดทำวิทยานิพนธ์ เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถมีประสบการณ์
 เหมาะสมที่จะเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัยหรือให้ข้อเสนอแนะการวิจัยดังกล่าวได้ สำหรับวันและ
 เวลานั้นักศึกษาจะเป็นผู้มาติดต่อกับท่านด้วยตนเอง ตามสำเนาเครื่องมือวิจัย จำนวน ๑ ชุด ที่แนบมาพร้อมนี้แล้ว

จึงเจริญพรมาเพื่อทราบและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี

(พระมหาบุญศรี ภาณวุฒโธ, ผศ.ดร.)
 รักษาการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

๑๖๐๐/๑๖

๒๕ พ.ค. ๕๖

ที่ ศธ ๖๐๐๒/๒๕๖

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
๒๔๘ หมู่ที่ ๑ บ้านวัดสุวรรณ ถ.ศาลายา-นครชัยศรี
ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๕๕๕-๖๐๐๐ โทรสาร. ๐๒-๕๕๕-๖๐๖๐

๒ พฤษภาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เจริญพร ดร.ณัฐพล พัวประเสริฐ

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย น.ส.นันทวัน แสนบัวคำ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
รัฐศาสตร์การปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับการอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์
เรื่อง “คุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่นตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารตำบลสระกระวด
อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ (THE CHARACTERISTIC OF LOCAL LEADER IN THE OPINION OF PEOPLE IN
SRAKUOD SUBDISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION, SRITEP DISTRICT, PETCHABOON PROVINCE)” ซึ่งอยู่
ในขั้นตอนการจัดทำวิทยานิพนธ์ เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ
มีประสบการณ์เหมาะสมที่จะเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัยหรือให้ข้อเสนอแนะการวิจัยดังกล่าวได้
สำหรับวันและเวลานักศึกษาจะเป็นผู้มาติดต่อกับท่านด้วยตนเอง ตามสำเนาเครื่องมือวิจัย จำนวน ๑ ชุด
ที่แนบมาพร้อมนี้แล้ว

จึงเจริญพรมาเพื่อทราบและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี

ขอเจริญพร

(พระมหาบุญศรี ญาณวุฑฺฒโฒ, ผศ.ดร.)

รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

พระมหาณัฐพล

ดร.ณัฐพล พัวประเสริฐ

16 พ.ค. ๕๕

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

อาคารสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส (B 7.1)

๒๔๘ หมู่ที่ ๑ ถ.ศาลายา-นครชัยศรี ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐

โทร. ๐-๒๕๕๕-๖๐๐๐ ต่อ ๑๐๕๕-๑๐๖๒ โทรสาร : ๐-๒๕๕๕-๖๐๕๑

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
๒๕๕ หมู่ที่ ๑ บ้านวัดสุวรรณ ถ.ศาลายา-นครชัยศรี
ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๕๕๕-๖๐๐๐ โทรสาร. ๐๒-๕๕๕-๖๐๖๐

ที่ ศธ ๖๐๐๒/๒๕๕

๒ พฤษภาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย
เจริญพร ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด
อ.ศรีเทพ จ.เพชรบูรณ์
สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย น.ส.นันทวัน แสนบัวคำ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
รัฐศาสตรการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับการอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์
เรื่อง “คุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่นตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารตำบลสระกรวด
อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ (THE CHARACTERISTIC OF LOCAL LEADER IN THE OPINION OF PEOPLE IN
SRAKRUOD SUBDISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION, SRITEP DISTRICT, PETCHABOON PROVINCE)” ซึ่งอยู่
ในขั้นตอนการจัดทำวิทยานิพนธ์ เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ
มีประสบการณ์เหมาะสมที่จะเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัยหรือให้ข้อเสนอแนะการวิจัยดังกล่าวได้
สำหรับวันและเวลานักศึกษาจะเป็นผู้มาติดต่อกับท่านด้วยตนเอง ตามสำเนาเครื่องมือวิจัย จำนวน ๑ ชุด
ที่แนบมาพร้อมนี้แล้ว

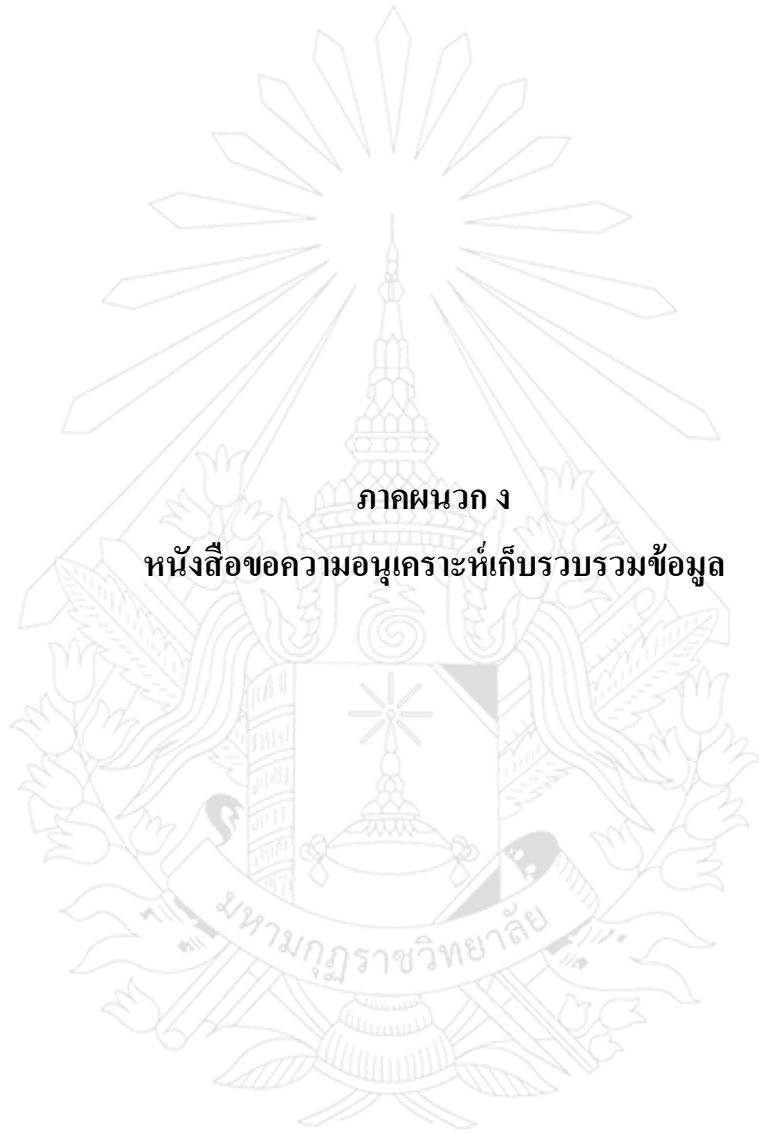
จึงเจริญพรมาทเพื่อทราบและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี

ขอเจริญพร

(พระมหาบุญศรี ญาณวฑฺฒโน, ผศ.ดร.)
รักษาการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ธราภรณ์ ลี้อ
ภานพวงศ์ เจริญสินาวา
16 พ.ค. ๕๕

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
อาคารสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส (B 7.1)
๒๕๕ หมู่ที่ ๑ ถ.ศาลายา-นครชัยศรี ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐
โทร. ๐-๒๕๕๕-๖๐๐๐ ต่อ ๑๐๕๕-๑๐๖๒ โทรสาร : ๐-๒๕๕๕-๖๐๕๑

ภาคผนวก ง

หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

ที่ ศธ ๖๐๐๒/๑๓๔

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
๒๔๘ หมู่ที่ ๑ ถ.ศาลายา-นครชัยศรี
ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๐๐ โทรสาร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๖๐

๙ มิถุนายน ๒๕๕๘

เรื่อง ขอเก็บข้อมูล

เจริญพร นายคมสันต์ เจริญพันธ์ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อ.ศรีเทพ จ.เพชรบูรณ์

ด้วย นางสาวนันทวัน แสนบัวคำ เลขทะเบียนนักศึกษา ๕๔๑๐๒๐๓๐๓๒ นักศึกษา
หลักสูตรศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง (GOVERNMENT) บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์เรื่อง “คุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่นตาม
ความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล สระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์
(THE CHARACTERISTIC OF LOCAL LEADER IN THE OPINION OF PEOPLE IN SAKRUAT
SUBDISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION, SRITEP DISTRICT, PETCHABOON
PROVINCE)” มีความประสงค์จะขอให้ท่านอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล เพื่อเป็นข้อมูลเขียนงานวิทยานิพนธ์

ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัยจึงเจริญพรมายังท่าน เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล
ดังกล่าว สำหรับวันและเวลานักศึกษาจะเป็นผู้ไปติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อขอความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระมหาบุญศรี ญาณวฑฺฒโน, ผศ.ดร.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

อาคารสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส (B 7.1)

๒๔๘ หมู่ที่ ๑ ถ.ศาลายา-นครชัยศรี ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๒๐๐

โทร. ๐-๒๔๔๔-๖๐๐๐ ต่อ ๑๐๖๐ โทรสาร : ๐-๒๔๔๔-๖๐๔๑

ที่ ศธ ๖๐๐๒/๑๓๓

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
๒๔๘ หมู่ที่ ๑ ถ.ศาลายา-นครชัยศรี
ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๐๐ โทรสาร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๖๐

๙ มิถุนายน ๒๕๕๘

เรื่อง ขอตกลงเก็บข้อมูล (Tryout)

เจริญพร นางณัชนิมพ์ บุญโชติ นายก อบต.คลองกระจิง อ.ศรีเทพ จ.เพชรบูรณ์

ด้วย นางสาวนันทวัน แสนบัวคำ เลขทะเบียนนักศึกษา ๕๔๑๐๒๐๓๐๓๒ นักศึกษา
หลักสูตรศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง (GOVERNMENT) บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์เรื่อง “คุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่นตาม
ความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล สระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์
(THE CHARACTERISTIC OF LOCAL LEADER IN THE OPINION OF PEOPLE IN SAKRUAT
SUBDISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION, SRITEP DISTRICT, PETCHABOON
PROVINCE)” มีความประสงค์จะขอให้ท่านอนุเคราะห์ในการทดลองเก็บข้อมูล (Try out) เพื่อเป็นข้อมูล
เขียนงานวิทยานิพนธ์

ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัยจึงเจริญพรมายังท่าน เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการทดลองเก็บข้อมูล
(Tryout) ดังกล่าว สำหรับวันและเวลานักศึกษาจะเป็นผู้ไปติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อขอความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระมหาบุญศรี ญาณวฑฺฒโต, ผศ.ดร.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

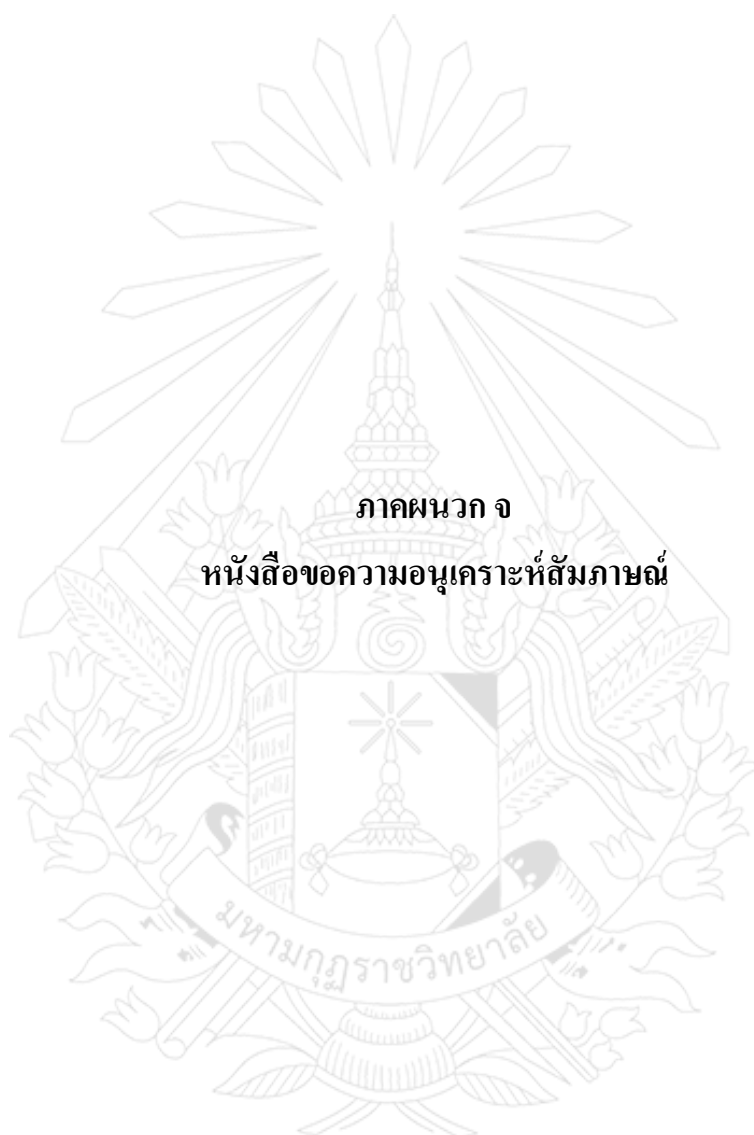
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

อาคารสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส (B 7.1)

๒๔๘ หมู่ที่ ๑ ถ.ศาลายา-นครชัยศรี ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๒๐๐

โทร. ๐-๒๔๔๔-๖๐๐๐ ต่อ ๑๐๖๐ โทรสาร : ๐-๒๔๔๔-๖๐๔๑

ภาคผนวก จ

หนังสือขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์

ที่ ศธ ๖๐๐๒/๑๓๘

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
๒๔๘ หมู่ที่ ๑ ถ.ศาลายา-นครชัยศรี
ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๐๐ โทรสาร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๖๐

๙ มิถุนายน ๒๕๕๘

เรื่อง ขออนุญาตสัมนาข้อมูลวิทยานิพนธ์

เจริญพร นางสาวเสาวภา กุณฑล ผู้ใหญ่บ้าน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวนันท์วัน แสนบัวคำ เลขทะเบียนนักศึกษา ๕๔๑๐๒๐๓๐๓๒ นักศึกษา
หลักสูตรศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง (GOVERNMENT) บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์เรื่อง “คุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่นตาม
ความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล สระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์
(THE CHARACTERISTIC OF LOCAL LEADER IN THE OPINION OF PEOPLE IN SAKRUAT
SUBDISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION, SRITEP DISTRICT, PETCHABOON
PROVINCE)” มีความประสงค์จะขอสัมภาษณ์ท่าน ในฐานะที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับงานวิจัยเรื่องนี้
เพื่อเก็บข้อมูลการเขียนวิทยานิพนธ์

ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัยจึงเจริญพรมายังท่าน เพื่อขออนุญาตให้นักศึกษาได้สัมภาษณ์
เพื่อเก็บข้อมูลเขียนงานวิทยานิพนธ์ต่อไป สำหรับวันและเวลานักศึกษาจะเป็นผู้ไปติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการขอสัมภาษณ์ดังกล่าว

ขอเจริญพร

(พระมหาบุญศรี ญาณวฑฺฒโธ, ผศ.ดร.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

อาคารสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส (B 7.1)

๒๔๘ หมู่ที่ ๑ ถ.ศาลายา-นครชัยศรี ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๒๐๐

โทร. ๐-๒๔๔๔-๖๐๐๐ ต่อ ๑๐๖๐ โทรสาร : ๐-๒๔๔๔-๖๐๔๑

ที่ ศธ ๖๐๐๒/๑๓๙

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
๒๔๘ หมู่ที่ ๑ ถ.ศาลายา-นครชัยศรี
ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๐๐ โทรสาร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๖๐

๙ มิถุนายน ๒๕๕๘

เรื่อง ขออนุเคราะห์สัมภาษณ์ข้อมูลวิทยานิพนธ์
เจริญพร นายวันชัย แก้วต่างสิน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านด่านไทรสามัคคี
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวนันท์วัน แสนบัวคำ เลขทะเบียนนักศึกษา ๕๔๑๐๒๐๓๐๓๒ นักศึกษา
หลักสูตรศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง (GOVERNMENT) บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์เรื่อง “คุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่นตาม
ความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล สระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์
(THE CHARACTERISTIC OF LOCAL LEADER IN THE OPINION OF PEOPLE IN SAKRUAT
SUBDISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION, SRITEP DISTRICT, PETCHABOON
PROVINCE)” มีความประสงค์จะขอสัมภาษณ์ท่าน ในฐานะที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับงานวิจัยเรื่องนี้
เพื่อเก็บข้อมูลการเขียนวิทยานิพนธ์

ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัยจึงเจริญพรมายังท่าน เพื่อขออนุเคราะห์ให้นักศึกษาได้สัมภาษณ์
เพื่อเก็บข้อมูลเขียนงานวิทยานิพนธ์ต่อไป สำหรับวันและเวลานักศึกษาจะเป็นผู้ไปติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการขอสัมภาษณ์ดังกล่าว

ขอเจริญพร

(พระมหาบุญศรี ภาณุวุฒิ, ผศ.ดร.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

อาคารสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส (B 7.1)

๒๔๘ หมู่ที่ ๑ ถ.ศาลายา-นครชัยศรี ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๒๐๐

โทร. ๐-๒๔๔๔-๖๐๐๐ ต่อ ๑๐๖๐ โทรสาร : ๐-๒๔๔๔-๖๐๔๑

ที่ ศธ ๖๐๐๒/๑๓๖

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
๒๔๘ หมู่ที่ ๑ ถ.ศาลายา-นครชัยศรี
ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๐๐ โทรสาร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๖๐

๙ มิถุนายน ๒๕๕๘

เรื่อง ขออนุเคราะห์สัมภาษณ์ข้อมูลวิทยานิพนธ์
เจริญพร นายอุดม เนียมถนอม ข้าราชการบำนาญ
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวนันท์วัน แสนบัวคำ เลขทะเบียนนักศึกษา ๕๔๑๐๒๐๓๐๓๒ นักศึกษา
หลักสูตรศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง (GOVERNMENT) บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์เรื่อง “คุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่นตาม
ความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล สระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์
(THE CHARACTERISTIC OF LOCAL LEADER IN THE OPINION OF PEOPLE IN SAKRUAT
SUBDISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION, SRITEP DISTRICT, PETCHABOON
PROVINCE)” มีความประสงค์จะขอสัมภาษณ์ท่าน ในฐานะที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับงานวิจัยเรื่องนี้
เพื่อเก็บข้อมูลการเขียนวิทยานิพนธ์

ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัยจึงเจริญพรมายังท่าน เพื่อขออนุเคราะห์ให้นักศึกษาได้สัมภาษณ์
เพื่อเก็บข้อมูลเขียนงานวิทยานิพนธ์ต่อไป สำหรับวันและเวลานักศึกษาจะเป็นผู้ไปติดต่อกับท่านด้วยตนเอง
จึงเจริญพรมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการขอสัมภาษณ์ดังกล่าว

ขอเจริญพร

(พระมหาบุญศรี ญาณวุฑฺฒ, ผศ.ดร.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

อาคารสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส (B 7.1)

๒๔๘ หมู่ที่ ๑ ถ.ศาลายา-นครชัยศรี ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๒๐๐

โทร. ๐-๒๔๔๔-๖๐๐๐ ต่อ ๑๐๖๐ โทรสาร : ๐-๒๔๔๔-๖๐๔๑

ที่ ศธ ๖๐๐๒/๑๓๕

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
๒๔๘ หมู่ที่ ๑ ถ.ศาลา-นครชัยศรี
ต.ศาลา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๕๕๔-๖๐๐๐ โทรสาร. ๐๒-๕๕๔-๖๐๖๐

๙ มิถุนายน ๒๕๕๘

เรื่อง ขออนุญาตสัมภาษณ์ข้อมูลวิทยานิพนธ์
เจริญพร นางสุนีย์ ลอยเลื่อน อาจารย์โรงเรียนบ้านร่องหอย
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวนันทวัน แสนบัวคำ เลขทะเบียนนักศึกษา ๕๔๑๐๒๐๓๐๓๒ นักศึกษา
หลักสูตรศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง (GOVERNMENT) บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์เรื่อง “คุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่นตาม
ความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล สระกวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์
(THE CHARACTERISTIC OF LOCAL LEADER IN THE OPINION OF PEOPLE IN SAKRUAT
SUBDISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION, SRITEP DISTRICT, PETCHABOON
PROVINCE)” มีความประสงค์จะขอสัมภาษณ์ท่าน ในฐานะที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับงานวิจัยเรื่องนี้
เพื่อเก็บข้อมูลการเขียนวิทยานิพนธ์

ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัยจึงเจริญพรมายังท่าน เพื่อขออนุญาตให้นักศึกษาได้สัมภาษณ์
เพื่อเก็บข้อมูลเขียนงานวิทยานิพนธ์ต่อไป สำหรับวันและเวลานักศึกษาจะเป็นผู้ไปติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการขอสัมภาษณ์ดังกล่าว

ขอเจริญพร

(พระมหาบุญศรี ญาณวฑฺฒโน, ผศ.ดร.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

อาคารสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส (B 7.1)

๒๔๘ หมู่ที่ ๑ ถ.ศาลา-นครชัยศรี ต.ศาลา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๒๐๐

โทร. ๐-๒๕๕๔-๖๐๐๐ ต่อ ๑๐๖๐ โทรสาร : ๐-๒๕๕๔-๖๐๕๑

ที่ ศธ ๖๐๐๒/๑๓๗

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
๒๔๘ หมู่ที่ ๑ ถ.ศาลายา-นครชัยศรี
ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๐๐ โทรสาร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๖๐

๙ มิถุนายน ๒๕๕๘

เรื่อง ขออนุเคราะห์สัมภาษณ์ข้อมูลวิทยานิพนธ์

เจริญพร นายอุทัย เมฆขุนทด

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวนันทวัน แสนบัวคำ เลขทะเบียนนักศึกษา ๕๔๑๐๒๐๓๐๓๒ นักศึกษา
หลักสูตรศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง (GOVERNMENT) บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์เรื่อง “คุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่นตาม
ความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล สระกวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์
(THE CHARACTERISTIC OF LOCAL LEADER IN THE OPINION OF PEOPLE IN SAKRUAT
SUBDISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION, SRITEP DISTRICT, PETCHABOON
PROVINCE)” มีความประสงค์จะขอสัมภาษณ์ท่าน ในฐานะที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับงานวิจัยเรื่องนี้
เพื่อเก็บข้อมูลการเขียนวิทยานิพนธ์

ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัยจึงเจริญพรมายังท่าน เพื่อขออนุเคราะห์ให้นักศึกษาได้สัมภาษณ์
เพื่อเก็บข้อมูลเขียนงานวิทยานิพนธ์ต่อไป สำหรับวันและเวลานักศึกษาจะเป็นผู้ไปติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการขอสัมภาษณ์ดังกล่าว

ขอเจริญพร

(พระมหาบุญศรี ภาณุจุฑาโฒ, ผศ.ดร.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

อาคารสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส (B 7.1)

๒๔๘ หมู่ที่ ๑ ถ.ศาลายา-นครชัยศรี ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๒๐๐

โทร. ๐-๒๔๔๔-๖๐๐๐ ต่อ ๑๐๖๐ โทรสาร : ๐-๒๔๔๔-๖๐๔๑

ภาคผนวก ฉ

แบบสอบถาม

แบบสอบถาม

เรื่อง

คุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่นตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล
สระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้ไม่มีผลกระทบต่อตัวท่านด้วยประการใด ๆ ทั้งสิ้น เพียงแต่สำรวจความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ที่มีต่อคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่นของท่าน เพื่อนำไปประกอบการวิจัยในครั้งนี้นี้เท่านั้น
2. แบบสอบถามนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา (ปริญญาโท) สาขาวิชา รัฐศาสตร์การปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
3. กรุณาใส่ เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง () และเติมข้อมูลลงในช่องว่างให้ครบถ้วน
4. ขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามทุกข้อ เพื่อความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม และสะดวกในการนำไปวิเคราะห์ข้อมูล
5. ข้อมูลที่ท่านตอบแบบสอบถาม จะนำไปใช้เฉพาะการวิจัยในครั้งนี้นี้เท่านั้น
6. แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 บัณฑิตศึกษาส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 3 ข้อ

ตอนที่ 2 คุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น ตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 28 ข้อ

ตอนที่ 3 คำถามปลายเปิดแสดงข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่นตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 3 ข้อ

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

นางสาวนันท์วัน แสนบัวคำ

นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชา รัฐศาสตร์การปกครอง

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

แบบสอบถาม

เรื่อง

คุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่นตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระ
กรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์

.....

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนที่ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () หน้าข้อความที่เป็นจริงตามสภาพของท่าน

1. เพศ

- () 1) ชาย
() 2) หญิง

2. อายุ

- () 1) ต่ำกว่า 20 ปี
() 2) 21 - 40 ปี
() 3) 41 - 60 ปี
() 4) 61 ปีขึ้นไป

3. รายได้ต่อเดือน

- () 1) ต่ำกว่า 10,000 บาท
() 2) 10,001 - 15,000 บาท
() 3) 15,001 - 20,000 บาท
() 4) 20,001 บาทขึ้นไป

ตอนที่ 2 คุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่นตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์

คำชี้แจง ในตอนที่ 2 นี้ แบบสอบถามมีทั้งหมด 4 ด้าน รวม 34 ข้อให้ตอบตามความเป็นจริง โปรดขีด (✓) ลงในช่องที่ตรงกับคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น ตามความคิดเห็นของท่าน เพียงช่อง เดียวเท่านั้น ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

- 5 หมายถึง ท่านมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น มากที่สุด
 4 หมายถึง ท่านมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น มาก
 3 หมายถึง ท่านมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น ปานกลาง
 2 หมายถึง ท่านมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น น้อย
 1 หมายถึง ท่านมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น น้อยที่สุด

ข้อที่	ประเด็นคำถาม	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
1.	ด้านคุณธรรม จริยธรรม มีสัจจะ พுகจริง ทำจริง					
2.	มุ่งรักษาผลประโยชน์ของชุมชน					
3.	การวางตนอย่างเสมอต้นเสมอปลาย					
4.	จริงใจในการปฏิบัติงาน					
5.	มีความยุติธรรม					
6.	มีความซื่อสัตย์ ซื่อตรง					
7.	การเสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อส่วนรวม					
	ด้านบุคลิกภาพ					
1.	สามารถปรับตัวเองให้เข้ากับบุคคลอื่นได้ดี					
2.	แต่งกายเหมาะสมกับกาลเทศะ					
3.	มีความมุ่งมั่นในการทำงาน					
4.	เป็นคนที่เปิดเผย					

ข้อที่	ประเด็นคำถาม	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
5.	มีกิริยาจาสุภาพเรียบร้อย					
6.	มีความมั่นใจในตนเอง					
7.	มีความรับผิดชอบในหน้าที่					
	ด้านความรู้ความสามารถ					
1.	มีความสามารถในการนำเอาวิธีการใหม่ๆ มาแก้ไขปัญหาได้เสมอ					
2.	เป็นผู้สร้างโอกาสในการเปลี่ยนแปลงชุมชน					
3.	สามารถปรับทัศนคติของผู้อื่นให้มีมุมมองที่เหมือนกันได้					
4.	มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์					
5.	มีวิสัยทัศน์กว้างไกล และมีวิจารณญาณในการแก้ไขปัญหา ได้อย่างถูกต้อง					
6.	มีความสามารถในการใช้เพื่อการสื่อสาร					
7.	มีความเฉลียวฉลาด รู้ทันเหตุการณ์สามารถรับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของโลกได้อย่างรวดเร็ว					
	ด้านความเป็นผู้นำ					
1.	ให้ความสนใจต่อความรู้สึกรู้สึกของผู้อื่น					
2.	แสดงความคิดเห็นในที่ชุมชนอย่างเปิดเผย					
3.	มีความเป็นประชาธิปไตย					
4.	วางตัวเหมาะสมกับสถานการณ์					
5.	แก้ปัญหาโดยใช้หลักการและเหตุผล					
6.	พร้อมที่จะเป็นปากเสียงให้กับประชาชน					
7.	แสดงความเป็นผู้นำในสถานการณ์ต่างๆ					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่นตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์

1. ด้านคุณธรรม จริยธรรม

.....
.....

2. ด้านบุคลิกภาพ

.....
.....

3. ด้านความรู้ความสามารถ

.....
.....

4. ด้านความเป็นผู้นำ

.....
.....

ขอขอบคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงในการตอบแบบสอบถาม

ภาคผนวก ข
แบบสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์

เรื่อง

คุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่นตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล
สระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์

.....

ตอนที่ 1 ข้อมูลของผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อ:.....

ตำแหน่ง:

วันเดือนปีที่สัมภาษณ์:

เวลา:.....

ตอนที่ 2 ข้อมูลสัมภาษณ์เกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่นตามความคิดเห็นของ ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์

คำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์

ข้อที่ 1 ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น ด้านคุณธรรม จริยธรรม

.....

.....

ข้อที่ 2 ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น ด้านบุคลิกภาพ

.....

.....

ข้อที่ 3 ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น ด้านความรู้ความสามารถ

.....

.....

ข้อที่ 4 ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น ด้านความเป็นผู้นำ

.....

.....

ภาคผนวก ข
รูปภาพผู้ให้สัมภาษณ์

ภาพที่ 1 สัมภาษณ์นางสาวเสาวภา กุณฑล

ภาพที่ 2 สัมภาษณ์นายวันชัย แก้วต่างสิน

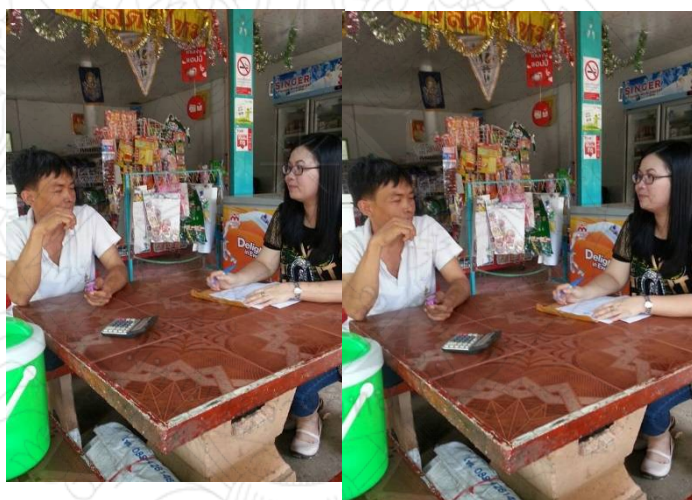
ภาพที่ 3 สัมภาษณ์นางสุณีย์ ลอยเลื่อน

ภาพที่ 4 สัมภาษณ์นายอุดม เนียมถนอม

ภาพที่ 5 สัมภาษณ์นายอุทัย เมฆขุนทด

ภาคผนวก ฅ
ผลการหาค่าความเชื่อมั่น

ผลการวิเคราะห์ความเชื่อมั่น (Reliability Analysis) ของแบบสอบถามเพื่องานวิจัย
เรื่อง
คุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่นตามความคิดเห็นของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด
อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์

.....

Item-Total Statistics

ข้อ	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
1.	119.6000	182.386	0.601	0.937
2.	119.9000	181.472	0.549	0.937
3.	120.1000	175.541	0.805	0.934
4.	120.0667	180.547	0.547	0.938
5.	120.0667	183.651	0.494	0.938
6.	120.1000	175.197	0.710	0.936
7.	119.7333	177.720	0.795	0.935
8.	119.8667	176.257	0.745	0.935
9.	119.8000	178.097	0.754	0.935
10.	120.1333	184.395	0.380	0.939
11.	120.0333	186.585	0.383	0.939
12.	119.5000	184.466	0.573	0.937
13.	119.8667	181.292	0.578	0.937
14.	119.7667	181.013	0.633	0.937
15.	119.4333	186.806	0.420	0.939
16.	120.0333	176.930	0.693	0.936
17.	119.6000	185.559	0.516	0.938
18.	120.2333	177.426	0.524	0.938
19.	120.0000	178.069	0.596	0.937
20.	119.3667	189.275	0.304	0.940
21.	119.3667	188.033	0.346	0.939

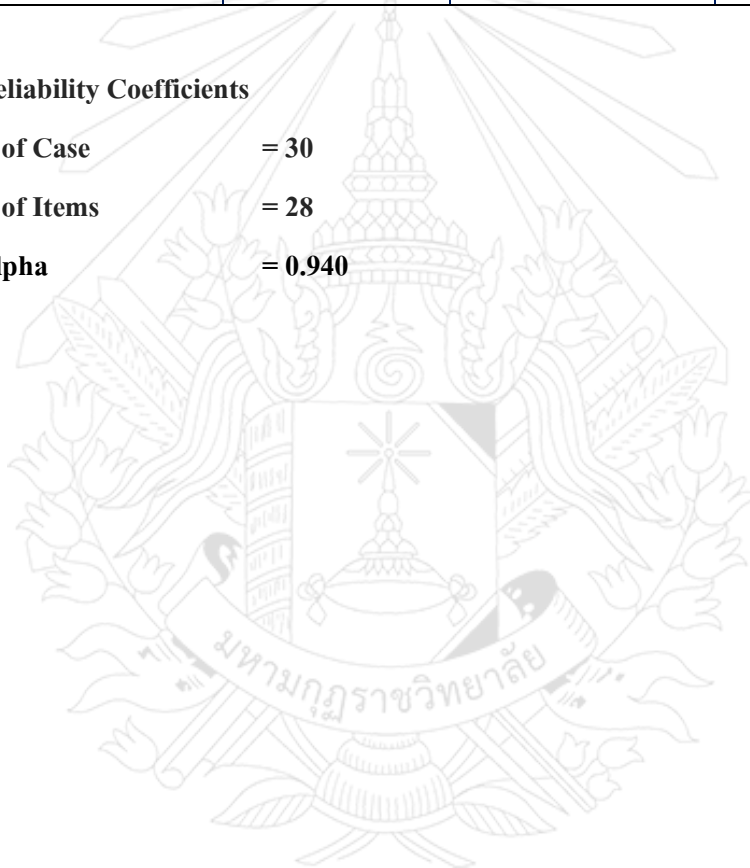
ข้อ	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
22.	119.6667	180.989	0.565	0.937
23.	119.6333	184.585	0.388	0.939
24.	119.3333	186.023	0.339	0.940
25.	119.6000	182.386	0.601	0.937
26.	119.9000	181.472	0.549	0.937
27.	120.1000	175.541	0.805	0.934
28.	120.0667	180.547	0.547	0.938

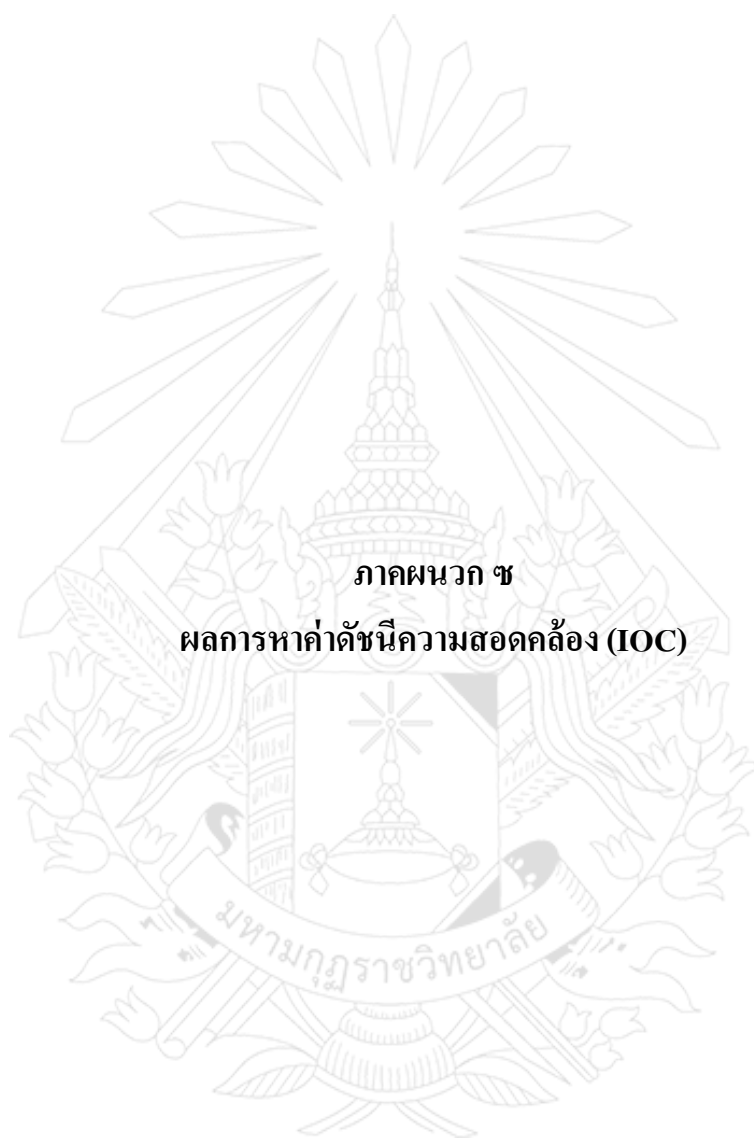
Reliability Coefficients

N of Case = 30

N of Items = 28

Alpha = 0.940

ภาคผนวก ซ
ผลการค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

ตอนที่ 1 คุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น ตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วน
ตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านที่มีต่อการคุณลักษณะของผู้นำ
ท้องถิ่นเพียงช่องเดียวเท่านั้น

ข้อ ที่	ประเด็นคำถาม	คะแนนความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ					\sum R	IOC $= \sum R /$ N	แปล ผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
1. ด้านคุณธรรม จริยธรรม									
1.	มีสัจจะ พุดจริง ทำจริง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
2.	มุ่งรักษาผลประโยชน์ของ ชุมชน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
3.	การวางตนอย่างเสมอต้นเสมอ ปลาย	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
4.	จริงจังในการปฏิบัติงาน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
5.	มีความยุติธรรม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
6.	มีความซื่อสัตย์ ซื่อตรง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
7.	การเสียสละเพื่อส่วนรวมเสีย สละประโยชน์หรือความสุข ตน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
2. ด้านบุคลิกภาพ									
1.	สามารถปรับตัวเองให้เข้ากับ บุคคลอื่นได้ดี	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
2.	แต่งกายเหมาะสมกับกาลเทศะ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
3.	มีความมุ่งมั่นในการทำงาน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
4.	เป็นคนที่เปิดเผย	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

ข้อ ที่	ประเด็นคำถาม	คะแนนความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ					\sum R	IOC = $\sum R/N$	แปล ผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
5.	มีกิริยาจาสุภาพเรียบร้อย	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
6.	มีความมั่นใจในตนเอง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
7.	มีความรับผิดชอบในหน้าที่	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
3. ด้านคุณธรรม จริยธรรม									
1.	มีความสามารถในการนำเอา วิธีการใหม่ ๆ มาแก้ไขปัญหา ได้เสมอ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
2.	เป็นผู้สร้างโอกาสในการ เปลี่ยนแปลงชุมชน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
3.	สามารถปรับทัศนคติของผู้อื่นให้ มีมุมมองที่เหมือนกันได้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
4.	มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
5.	มีวิสัยทัศน์กว้างไกล และมีวิจ ญาณในการแก้ไขปัญหา ได้อย่าง ถูกต้อง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
6.	มีความสามารถในการใช้เพื่อการ สื่อสาร	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
7.	มีความเฉลียวฉลาด รู้ทันเหตุ การณ์สามารถรับสถานการณ์ การเปลี่ยนแปลงของโลกได้ อย่างรวดเร็ว	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
4. ด้านความเป็นผู้นำ									
1.	ให้ความสนใจต่อความรู้สึ กของผู้อื่น	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

ข้อ ที่	ประเด็นคำถาม	คะแนนความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ					\sum R	IOC $= \sum R /$ N	แปล ผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
2.	แสดงความคิดเห็นในที่ชุมชน อย่างเปิดเผย	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
3.	มีความเป็นประชาธิปไตย	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
4.	วางตัวเหมาะสมกับสถาน การณ์	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
5.	แก้ปัญหาโดยใช้หลักการและ เหตุผล	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
6.	พร้อมที่จะเป็นปากเสียงให้กับ ประชาชน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
7.	แสดงความเป็นผู้นำในสถาน การณ์ต่าง ๆ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล : นางสาวนันทวัน แสนบัวคำ
 วัน/เดือน/ปีเกิด : 13 กรกฎาคม 2525
 ภูมิลำเนา : บ้านเลขที่ 66 หมู่ 6 ตำบลโคกสะอาด อำเภอศรีเทพ
 จังหวัดเพชรบูรณ์
 ที่อยู่ปัจจุบัน : บ้านเลขที่ 160/51 แขวงสามเสนใน เขตพญาไท
 กรุงเทพมหานคร

การศึกษา

พ.ศ. 2546 : นิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง
 พ.ศ. 2557 : นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ประสบการณ์การทำงาน

พ.ศ. 2552 – 2556 : นักวิชาการศาสนาปฏิบัติการ กองพุทธศาสนศึกษา
 สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ
 พ.ศ. 2556 – 2558 : นิติกรปฏิบัติการ กลุ่มงานกฎหมายและระเบียบด้านเงินเดือน
 ค่าจ้างบำเหน็จบำนาญ สำนักกฎหมาย กรมบัญชีกลาง
 ปัจจุบัน : นิติกรปฏิบัติการ
 กรมบัญชีกลาง แขวงสามเสนใน เขตพญาไท
 กรุงเทพมหานคร